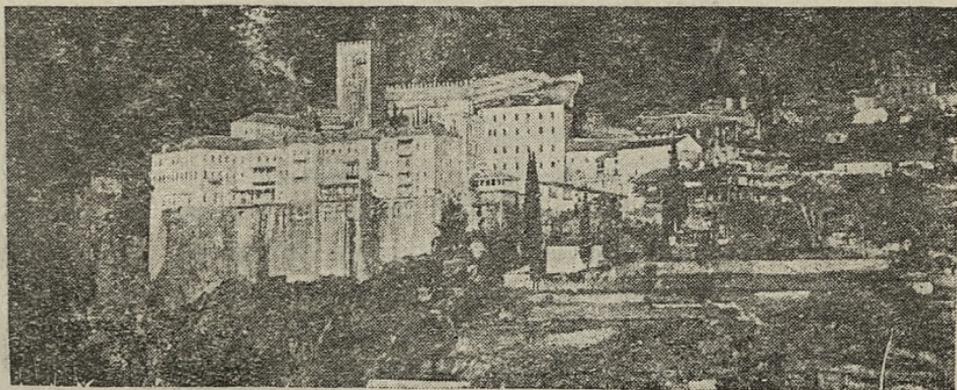

ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ
ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΑΘΩ,
ΙΕΡΑΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΛΟΘΟΙΚΗ
 ΨΗΦΙΔΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Χρονογραφική και τοπογραφική ιστορία Ἁγ. Ὁρους	σελ.	65
Πάσης συντελείας εἶδον πέρας	»	74
Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης	»	92
Ἡ ἐξαφάνισις τοῦ παρόντος κόσμου	»	103
Ὁ Ἑθν. ἥρως Κ. Κανάρης εἰς τὰ ἀγιορείτικα ὕδατα .	»	107
.... Διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου	»	111
Ἀπάντησις εἰς Κατακριτὴν	»	112
Ἀπὸ ὅσα μᾶς γράφουν	»	114
Σκέψεις	»	116
Χρονικὰ Ἁγίου Ὁρους	»	121

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,

Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΑΘΩ,

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Περαιτέρω εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν καὶ εἰς φοβερὰν κρημνώδη κατωφέρειαν εὐρίσκεται ἡ σκῆτη Καυσοκλυβίων (Καυσοκαλύβια κοινῶς) ὀνομασθεῖσα οὕτω ἐκ τοῦ ὁσίου Μαξίμου ἀκμάσαντος περὶ τὸ 1320 ὅστις ἔκαιεν ἐκάστοτε τὴν καλύβην του διὰ τὴν οἰκοδομήσῃ ἄλλην. Ἡ σκῆτη αὕτη ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 30 καλύβας εὐρίσκεται ἐπὶ βραχώδους καὶ κατακρήμονου μέρους τοῦ ὄρους Βράχοι ἐτοιμόρροποι κεῖνται ὑπεράνω αὐτῆς καὶ ἡ φύσις πέριξ ἐμπνέει τρόμον ἐκ τῆς ἀγρίας γυμνότητός της. Ἡ ὄψις τῆς κορυφῆς τοῦ Ἄθω εἶναι ἐνταῦθα τὸ ἱερὸν βῆμα οὕτως εἰπεῖν τῆς χερσονήσου. Ἡ βλάστησις ὑπεράνω τῆς σκῆτης εἶναι διαγεγραμμένη καὶ κυριαρχεῖ ἀπολύτως ὁ Ἄθως μαρμαρίνος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θαλάσσης. Οἱ ἀσκούμενοι ἐνταῦθα μετὰ δυσκολίας προμηθεύονται τὰ ἀναγκαῖα διότι ἡ ὁδὸς τῶν Καρυῶν εἶναι μακρὰ καὶ ἐπίπονος ἡ δὲ συγκοινωνία τῆς θαλάσσης ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος καὶ δυσχερής. Εἰς τὰς καλύβας των κατοικοῦν ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς, σπανιώτατα δὲ περισσότεροι.

Οἱ Καυσοκαλυβῖται μοναχοὶ καταγίνονται εἰς τὰ ἀσκητικὰ ἐγχοίρια, ἅτινα μόλις πορίζουν εἰς αὐτοὺς ὀλιγαρχὴ τροφήν,

εἶναι δὲ μοναδικοὶ εἰς τὴν λεπτὴν ξυλογλυπτικὴν τέχνην, ἔργα-
τῶν οἱ ὅποιοι ἀπέσπασαν τὸν θαυμασμόν ἡμεδαπῶν καὶ ξένων,
ὡς ἀνεφέραμεν τελευταίως εἰς τὸ ἄρθρον μας «Τέχναι καὶ καλ-
λιτεχνία ἐν Ἀγίῳ Ὄρει».

Ἄν καὶ ὁ Μάξιμος καὶ ἄλλοι ἠσκοῦντο ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰῶ-
νος, ἐν τούτοις ἔλαβε τὴν σύστασιν αὐτῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς
τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ὁ Κομνηνὸς περιελθὼν τὸ Ἅγιον Ὄρος κατὰ
τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος δὲν ἀναφέρει τίποτε περὶ αὐτῆς (ἔκ-
δος. 1864). Κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶ-
νος εὐρίσκομεν ἐνταῦθα τὸν ὅσιον Ἀκάκιον μετ' ἄλλων ἀσκη-
τῶν τοὺς ὁποίους διαπαιδαγώγει τὴν ἐν Θεῷ φιλοσοφίαν καὶ
μερικοὺς ἐξ αὐτῶν προητοίμασε διὰ τὸ μαρτύριον. Σπουδαίαν
ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἡ σκήτη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1720 μέχρι τοῦ 1745
(Ἄθως σ 165). Τῷ 1780 ὁ Σάββας Λαυριώτης γράφει: «αὐ-
ξάνει δὲ (ἡ σκήτη) καθ' ἑκάστην τῆ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ χά-
ριτι· ἔγιναν δὲ ἕως τώρα καλύβαι ἐπέκεινα τῶν τριακοντα, αἱ
δώδεκα ἔχουν ἐκκλησίας· ἡ καθὲ καλύβα ἔχει ἀπὸ ἓνα, ἄλλη ἀπὸ
δύο καὶ ἄλλη ἀπὸ τρεῖς ἀδελφούς ἢ καὶ τέσσαρες, ὅλοι ὁμως
περνοῦν κατὰ ἀλήθειαν κατὰ πολλὰ ἐνάρετον βίον καὶ μιμοῦν-
ται ἐκείνους τοὺς παλαιοὺς ἀσκητάς».

Ὁ Καθολικὸς ναὸς ὁ λεγόμενος ὑπὸ τῶν ἀσκητῶν Κυρια-
κόν, τιμώμενος ἐπ' ὄνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἰδρῦθη περὶ τὰ
1745 τῆ συνδρομῇ τῶν ὀρθοδόξων καὶ μάλιστα τῶν Κωνσταν-
τινουπολιτῶν, μεγάλως συνεργήσαντος τοῦ εὐπαιδευτοῦ καὶ ἐνα-
ρέτου Παπᾶ Ἰωνᾶ τοῦ ἐξ Αἰτωλίας. Ὁ ναὸς οὗτος ἔχει κομπὸν
καὶ ἀρχαιοπρεπῆ πρόναον (λιτὴν) τὸν ὁποῖον ὀλόκληρον σχεδὸν
σκεπάζει μέγας Τροῦλος. Ὁ ἡθηεὶς Σάββας γράφει τῷ 1780
ὅτι ἔξω τοῦ ναοῦ τούτου ὑπῆρχεν «σπῆτι μέγα μὲ ἀξιόλογα κελ-
λία καὶ ξενῶνα διὰ τοὺς εὐλογημένους προσκυνητάς, ἐκεῖ εἶναι
τραπεζαρεῖον εὐρύχωρον καὶ τερπνόν, ὅπου εὐωχοῦνται ἐνίοτε οἱ
ἀδελφοὶ τῆς σκήτης καὶ ὅσοι ἄλλοι τύχουν ἀπὸ τὸ πέριξ. Ἀπὸ
τὸ ἄλλο μέρος εἶναι τὸ κοινὸν κοιμητήριον τῶν ἀσκητῶν, ἐκεῖ
σιμὰ βλέπεις καὶ τὸν μύλον καὶ τὴν στέρναν ὅπου συναΐζονται ὕδατα
θανάσιμα καὶ δυσεύρετα». Κατὰ τὸν Δαπόντε, ὁ Χῖος τραπε-
ζίτης Δημήτριος Σκαναβῆς ἐχορήγει ἐτησίως τριακόσια γρόσια.
ἐπιστάσις δὲ Παΐσιου ἱερομονάχου τοῦ Λεσβίου δύο Κωνταντι-

νουπολιται Χρουμουζάκης καὶ Ἀντώνιος ἐχορήγησαν τὰ ἔξοδα πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀπὸ τῆς σκήτης ταύτης εἰς Λαύραν καὶ Κερασιὰν δύο ὁδῶν,

Τῷ 1804 συνδρομῇ τῶν ὀρθοδόξων ἀνηγέρθη ὁ νάρθηξ. Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ κυρίως ναοῦ δὲν φέρουν χρονολογίαν. Ἡ λιτὴ καὶ ὁ νάρθηξ ἐξωγραφήθησαν τῷ 1820 ὑπὸ Μητροφάνους καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ καὶ ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι καλὴ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν σκήτην σώζεται ἡ καλύβη τοῦ ὁσίου Ἀκακίου ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν ὁποίαν ἠσυχάζει ἤδη ὁ μοναχὸς Ἱερόθεος. Ὁ ναῖσκος αὐτῆς εἶναι τοιχογραφημένος διὰ μετριωτάτης τέχνης. Σώζεται ἀκόμη ἀνέπαφον ὄπισθεν τῆς καλύβης ταύτης τὸ τμῆμα εἰς τὸ ὁποῖον ἤσκησεν ὁ ὁσιος Ἀκάκιος, μνημεῖον συγκινητικῆς ἀπλότητος, διὰ τοῦ ὁποῖου διδάσκεται τις τὸν βίον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες πραγματικῶς ἐγένοντο ὑπέρτεροι τῆς ὕλης.

Ὁ Ἀκάκιος ἦτο ἀγράμματος καὶ συγχρόνως καθηγητὴς τοσοῦτων ἱερῶν ἀνδρῶν οἵτινες τὸν περιεστοίχιζον. Ὁ Ἀκάκιος ἐκοιμήθη τῷ 1730 καὶ ἡ κάρα του εὐρίσκεται εἰς τὸ Κυριακόν, ἡ δὲ σιαγὼν του εἰς τὴν καλύβην του. Τὸν βίον τοῦ ὁσίου ἔγραψεν ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ Ἰωνᾶς ἱερομόναχος ὁ Αἰτωλὸς περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ σώζεται εἰς τὴν ἀνωτέρω καλύβην.

Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καλυβῶν ἡ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας. Αὕτη ἀνήκεν ἄλλοτε εἰς τὸν Παῖσιον Λέσβιον τὸν πνευματικὸν λεγόμενον, ὅστις διετήρει 10 μοναχοὺς ἐν αὐτῇ καὶ βραδύτερον ἐντολῇ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀνεσυνέστησεν εἰς κοινόβιον τὴν Μονὴν τοῦ Ξενοφώντος. Ὁ Παῖσιος φαίνεται λάτρις τοῦ καλοῦ καὶ τῆς εὐπρεπείας τῶν ἱερῶν. Τὸν ναὸν οἰκοδόμησε τῷ 1766 καὶ τῷ 1776 ἔγραψε τὰς τοιχογραφίας αὐτοῦ ὁ μοναχὸς Μητροφάνης Χῖτος. Τὸν χαρίεντα τοῦτον ναὸν κοσμεῖ ὠραιότατον διὰ τὴν ἐποχὴν του Τέμπλον.

Εἰς τὴν καλύβην ταύτην ὑπάρχει μικρὸν ποτήριον συγκεκολλημένον τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι ἦτο πλήρες οἴνου καὶ ἐθραύσθη αὐτομάτως εἰς δύο ἰσομεγέθη καὶ ἰσοβαρῆ τεμάχια τῷ 1800 ἐνώπιον δύο ὁσίων ἀνδρῶν ἐριζόντων, ποῖος ἐκ τῶν δύο ἁγίων

εἶναι μεγαλύτερος ὁ Ἰωάννης ὁ Προδρόμος ἢ ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος.

Ἐκ τῶν νεωτέρων καλυβῶν ἐπὶ μακρὸν διέπρεπε ἡ μεγίστη πασῶν ἢ τῶν Ἰωσαφαίων ἀγιογράφων λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ γέροντος τῆς καλύβης Ἰωάσαφ. Οἱ Ἰωσαφαῖοι κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν σκήτην τῆς Ἀγίας Ἐφνης καὶ κατόπιν εἰς Κερασιάν, μετώκησαν περὶ τῷ 1880 εἰς τὴν σκήτην Καυσοκαλυβίων καὶ ἴδρυσαν πολυεξόδως τὴν καλύβην ταύτην καὶ ναὸν περικαλέστατατον ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Γεωργίου. Ἡ ἀγιογραφικὴ τῶν Ἰωσαφαίων κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἐτίμησε τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ῥωσσίᾳ, παροιμιώδης δὲ ἦτο ἡ φιλοξενία αὐτῶν. Ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' συνδεόμενος μὲ τοὺς Ἰωσαφαίους δι' εὐνοίας καὶ ἀγάπης, συχνὰ μετέβαινε εἰς τὴν καλύβην των, ποικίλλων τὰς φοβερὰς ὥρας τῆς ἀνίας τὰς ὁποίας ἐγείρει συνήθως εἰς πολυάσχολον ἄνθρωπον ἢ καθήλωσις αὐτοῦ ἐπὶ βράχου τινὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Πρὸ εἰκοσαετίας ἀπεχώρησαν οἱ ἡμίσεις ἐκ τῆς συνοδίας ταύτης ἐγκαταστάθεντες ἐν Καρυαῖς ἰδρύσαντες συνώνυμον ἀγιογραφικὸν οἶκον, περιελθούσης βραδύτερον τῆς ἐν Καυσοκαλυβίσις καλύβης εἰς μαρασμόν.

Χωρὶς νὰ θέλωμεν ἀναμιμνησκόμεθα ἐν τῇ σκῆτι ταύτῃ τὸν διδάσκαλον τοῦ γένους Νεόφυτον τὸν Καυσοκαλυβίτην ἀσκήσαντα ἐν αὐτῇ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Πελοποννήσῳ ἐκ γονέων ἐβραίων ἐκχριστιανισθέντων. Ἐμαθήτευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, Πότμον καὶ Ἰωάννινα, ἐλθὼν δὲ εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἰς τὴν σκήτην ταύτην ἐκ τῆς ὁποίας ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα. Ἐδίδαξε τῷ 1749 εἰς τὴν Ἀθωνιάδα ἀκαδημίαν, κατόπιν εἰς Χίον καὶ τελευταῖον ἐν Βλαχίᾳ.

Καθ' ὅλην τὴν μεσημβρινοδυτικὴν ἔκτασιν τῆς Λαύρας διάφορα σπήλαια ἢ ἐρημητήρια μεμονωμένα ἀπαντῶνται ἅτινα παρερχόμεθα πρὸς συντομίαν. Ἱστορικὴν σημασίαν ἔχουν τὰ σπήλαια τοῦ Ἁγίου Πέτρου Ἀθωνίτου, τοῦ πρώτου ἡσυχαστοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅστις Κωνσταντινοπολίτης τυγχάνων καὶ ἀνώτερος στρατιωτικὸς γενόμενος (σχολάριος) ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν ἀράβων ἐν Συρίᾳ καὶ ἐκεῖθεν ἠλευθερώθη καὶ μετέβη εἰς

Ῥώμην καὶ κατόπιν εἰς Ἄθω δι' ἄλλεπαλλήλων θαυμάτων καὶ τοῦ Ἁγίου Νείλου τοῦ μυροβλύτου ἀσκήσαντος τῷ 1200.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν κοινὴν ὁδὸν ἐκ τῆς σκῆτης τῶν Καυσοκαλυβίων, εὐρίσκομεν οὐχὶ μακρὰν τὴν τοποθεσίαν Κερασιὰν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν περὶ τὰ δέκα κελλῖα τῆς Λαύρας. Μεταξὺ τούτων διακρίνεται τὸ Ῥωσικὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρεχ. αἰῶνος ἠϋξήθη διὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος ὡς καὶ ἅπαντα τὰ τότε Ῥωσικὰ ἰδρύματα, διὰ νὰ ἐπανεέλθουν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς κατάστασιν μαρασμοῦ.

Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἀρχεῖται ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω καὶ ὃ μὴ ἔχων ἀκμαίους τοὺς πόδας πρέπει νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ κελλῖον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διὰ νὰ ἀνακτήσῃ δυνάμεις καὶ τὴν ἐπομένην νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνοδὸν καὶ εὐρεθῇ εἰς τὴν κορυφὴν. ὅταν ὁ ἥλιος θὰ ὀρίψῃ τὰς πρῶτας αὐτοῦ ἀκτίνας.

Ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω εἶναι εἰς ἄκρον ἀνωφερῆς καὶ ἡ ἀνοδος γίνεται συνήθως τὸ θέρος διότι μὲ τὴν πνοὴν καὶ τοῦ μικροτέρου ἀνέμου ὃ Ἄθως καθίσταται ἀπρόσιτος. Ἡμίσειαν ὥραν κάτωθεν τῆς κορυφῆς, ὃ ἀναβαίνων συναντᾷ ναῖσκον τῆς Θεοτόκου τὸν ὁποῖον ἀνήγειρεν ὁ πατριάρχης Διονύσιος ὁ Βάρδαλης. Εἰς τὴν κορυφὴν ὑπῆρχε ναῖσκος εὐτελής ἐπ' ὄνοματι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ κατὰ τὴν 6ην Αὐγούστου οἱ Λαυριῶται καὶ Ἁγιοπαυλίται ἐναλλάξ ἐώρταζον ἐκεῖ κομίζοντες ὅλα τὰ χροιώδη. Τῷ 1893 4 ὁ πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' ἐπεσκεύασε τὴν ὁδὸν καὶ κατέστησε βατὴν τὴν κορυφὴν εἰς τοὺς ἡμιόνους, ἐνῶ προηγουμένως ἔπρεπε ἕκαστος ἐκ τοῦ σταθμοῦ τῆς Παναγίας νὰ βαδίσῃ πεζῇ ἕως ἐκεῖ καὶ ἔκτισε νέον εὐρύχωρον ναὸν διὰ συνδρομῆς εὐσεβῶν τινῶν χριστιανῶν. Ἡ ἴδρυσίς τοῦ ναοῦ τούτου ἀνησύχησε τὴν Μονὴν Ἁγίου Παύλου ἥτις ἐφροῖνε ὅτι τοῦ ναοῦ τούτου κτιζομένου ἐπὶ τῶν ὀρίων ἀμφοτέρων τῶν Μονῶν ἔπρεπε κατὰ τύπους τουλάχιστον νὰ προηγηθῇ ἀμοιβαία συγκατάθεσις. Ἡ δευτέρα προσέφυγεν εἰς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα ἀλλ' ἡ χρόνος ἔφερε τὴν λήθην καὶ ἔκτοτε μόνον ἡ Λαύρα μεταβαίνει καὶ τελεῖ τὴν ἐτήσιον ἐορτήν.

Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Κερασιᾶς εἶναι τὸ λεγόμενον

μενον Καρμήλιον με βραχῶδη ὄξειαν κορυφήν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ναΐδριον τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Ὁ διερχόμενος τὸ σημεῖον τοῦτο μεταπηδᾷ ἀποτόμως πρὸς δυσμᾶς εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν πολλῶν ἐρημιτῶν καὶ ἀσκητῶν καὶ ἐντεῦθεν ὁ Ἅθως καίτοι ἐξακολουθεῖ πετρῶδης καὶ δύσβατος ἐν τούτοις τὸν χειμῶνα εἶναι ἥπιος διότι διὰ τοῦ ὄγκου του ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀναστέλλει τὴν ὄρμην τῶν ψυχρῶν βορείων ἀνέμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ δέχεται ἀφθότους τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας.

Πρῶτον εὐρίσκομεν ἐνταῦθα τὴν θέσιν Ἅγιος Βασίλειος εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται περὶ τὰ 15 μικρὰ ἡσυχαστήρια μετὰ κοινοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Βασιλείου. Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην κατεβλήθη παλαιότερον προσπάθεια πρὸς σύμπληξιν σκίτης ἀλλὰ διὰ τὸ σκληρὸν καὶ ἄνυδρον τοῦ χώρου καὶ τὰ ἐπελθόντα γεγονότα τοῦ 1821 ἐματαιώθη.

Κατωτέρω εἶναι τὰ Κατουνάκια, ἄλλος ἐρημικὸς συνοικισμὸς ἰσαριθμῶν ἐρημητηρίων ἄνευ κοινοῦ ναοῦ.

Βορειοδυτικῶς καὶ ἐγγύτατα τῶν Κατουνακίων εἶναι τὸ φρικαλέον Καροῦλι τοῦ ὁποίου ἐδώσαμεν μίαν εἰκόνα εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος. Ὁ βίος τῶν ἐνταῦθα ἀσκουμένων εἶναι ὡς ὁ τῶν ἀρχαίων στυλιτῶν καὶ ἐγκλείστων, ἀλλὰ καὶ πλέον δύσκολος, διότι οἱ ἀρχαῖοι οὗτοι βιοῦντες πλησίον τῶν πόλεων εἶχον παρηγορίαν τοὺς θαυμαστὰς αὐτῶν, ἀλλ' ἐδῶ ἡ φύσις εἶναι ἀγρωτάτη, ἀποκλεισμένη ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Καροῦλι πρέπει νὰ ἀσφαλίσῃ τὸν ἑαυτὸν πρῶτον καὶ νὰ λάβῃ τὰ τελευταῖα ἐφόδια τῆς θρησκείας. Ἄνωθεν κρημνοὶ φοβεροὶ ἀποκλείοντες τὸ Καροῦλι ἐκ τοῦ ζῶντος κόσμου, κάτω ἄβυσσος καθέτως ἀπλουμένη καὶ λήγουσα εἰς ἀπύθμενον θάλασσαν. Ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται ἄνωθεν διὰ 4—5 κρημαστῶν σχοινίων ἢ ἀλύσεων. Ἐκαστος ἄς φαντασθῆ κρημνοὺς ἰλιγγιώδεις εἰς γραμμὰς καθέτους καὶ εἰς τὰ κοῖλα καὶ τὰς σχισμὰς αὐτῶν ἐρημητήρια κατὰ τὸ ἥμισυ χωσμένα ἐντὸς καὶ παρουσιάζοντα μίαν πλευρὰν μετὰ παράθυρα ἢ ὀπὰς καὶ μεταξὺ τῶν ἐρημητηρίων τούτων ἐρημίτας ἰσταμένους ὡς ἀκροβάτας ἢ διολισθαίνοντας ὡς ὄφεις ἢ διερχομένους διατρύτους βράχους ὅπως κατέλθουσι καὶ λάβουσι ἄρτον ἢ ἄλλο τι ἄτινα οἱ διερχόμενοι διὰ τῶν λέμβων τῶν καὶ πετρελαιοκινήτων ῥίπτουν ἐντὸς διὰ σχοινίων κρημασμένων καλαθίων.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἀφήσαμεν ἵνα κατέλιθωμεν εἰς Κατουνάκια προχωροῦμεν μικρὸν καὶ συναντῶμεν τὴν «μικρὰν Ἀγίαν Ἄνναν» συνοικισμὸν ἐκ δέκα περίπου καλυβῶν. Αἱ καλύβαι τῶν τεσσάρων συνοικισμῶν τῶν ὁποίων ἐσημειώσαμεν προηγουμένως, ἔχουν ἀνὰ ἓνα ἢ δύο ἐρημίτας, ζῶντας ἐξ εὐτελῶν ἐργοχειρῶν. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις. Εὐρίσκονται δηλαδὴ καὶ καλύβαι εὐμεγέθεις εἰς τὰς ὁποίας καλλιεργοῦνται ἐπιτυχέστατα ἢ ζωγραφικὴ, ἢ ξυλογλυπτικὴ καὶ ἢ ραπτικὴ. Οἱ συνοικισμοὶ οὗτοι στεροῦνται κέντρου ἐνεργείας καὶ ἐξαρτῶνται κατ' εὐθείαν καὶ ἀμέσως ἐκ τῆς Λαύρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται καὶ διὰ τὰς μικροτέρας αὐτῶν ὑποθέσεις. Ἡ Μικρὰ Ἀγία Ἄννα εἶναι ὡς παράρτημα τῆς σκήτης Ἀγίας Ἄννης καὶ οἱ ἐρημίται αὐτῆς ἔχουν μὲν καθήκοντα τινὰ κοινὰ μὲ τὴν σκήτην, ἀλλ' ὡς ἐρημίται ἀποκλείονται τῆς συνάξεως τῶν ἀσκητῶν.

ΑΓΙΑ ANNA

Ἡ ἱερὰ σκήτη Ἀγίας Ἄννης κεῖται ἐπὶ δυσβάτου μέρους ἐν μέσῳ βράχων ἀλλ' ἀσυγκρίτως ὑπὸ καλυτέρους ὄρους πρὸς τοὺς συνοικισμοὺς τῶν ἐρημιτῶν. Ἔχει περὶ τὰς 70 καλύβας ἐκ τῶν ὁποίων μερικαὶ εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωροι καὶ μεγάλοι μετὰ ναῖσκων καὶ περιοχῶν. Εἰς τὰς καλύβας ταύτας ἀσκοῦνται ἀνὰ δύο, τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες καὶ ζῶσι πάντες δι' ἐργοχειρῶν ἀσκητικῶν.

Ἡ σκήτη τῆς Ἀγίας Ἄννης εἶναι ἀρχαιοτέρα ὄλων τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει σκητῶν καὶ κατὰ τὸ σχέδιον ταύτης συνεστήθησαν ὅλαι αἱ ἄλλαι.

Ὡς ἐσημειώσαμεν ἐν ἀρχῇ, κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα καὶ εἰς τὰ ὅρια τῶν κτήσεων τῶν Μονῶν Λαύρας καὶ Ἀγίου Παύλου ἦτοι ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς σκήτης ταύτης ὑπῆρχεν ἡ μονὴ Βουλευτηρίων (πιθανῶς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου) ἣτις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος συνεχωνεύθη μὲ τὴν Λαύραν κατὰ δὲ τὸν ΙΑ' αἰῶνα κατεστράφη τελείως. Ἄνωθεν τοῦ χώρου τῆς μονῆς ταύτης λέγεται ὅτι ὁ τελευταῖος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς διαλυθείσης ταύτης μονῆς Γερόντιος συνοίθηρσισε τοὺς πρώτους τῆς νῦν σκήτης οἰκιστάς. Περὶ δὲ τῷ 1680 μοναχὸς τις ἀφιέ-

ρωσεν εἰς τὴν σκήτην τὸν ἀριστερόν πόδα τῆς θεομήτορος Ἄννης καὶ τότε ὁ πατριάρχης Διονύσιος ὁ ἕξ Ἄνδρου, ὁ πολλῶν μεριμνήσας ὑπὲρ τῆς Λαύρας καὶ τῶν ἐξαοτημάτων αὐτῆς, ἀνήγειρε κυριακὸν ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Ἄννης ὡς βεβαιοῖ ὁ πολλὰ ἀναδιφήσας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει λόγιος Δεοδώρητος ἐξ Ἰωαννίνων. Ὁ πατριάρχης Διονύσιος ἴσως ἐγένετο αἰτία ἵνα ἡ σκήτη τῷ 1687 (26 Σεπτεμβρίου) γίνῃ ἀντικείμενον ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης τοῦ πατριάρχου Διονυσίου Δ' τοῦ Μουσελίμη κανανίσαντος τὴν ἐν αὐτῇ τάξιν. Τῷ 1753 ὁ πατριάρχης Κύριλλος ὁ Ε' ἐπεκύρωσε τὴν τάξιν τῆς σκήτης καὶ τῷ 1757 παυθεὶς τοῦ θρόνου καὶ ἐξορισθεὶς εἰς τὸ ὄρος Σινὰ ἐπανῆλθε κατοπιν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν σκήτην ταύτην ἔνθα καὶ νῦν σὴνται ἡ καλύβη ἐν τῇ ὁποίᾳ κατώκησε καὶ ὁ τάφος του.

Τελευταῖον τυπικὸν τῆς σκήτης ἐξέδωκεν ἐν σιγγιλίῳ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1843 ὁ πατριάρχης Γερμανὸς Δ'.

Ἡ ἐκκλησία παρὰ τὰ θέσμινα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐμερίμνησε περὶ τῆς σκήτης ταύτης, διότι αἱ σκῆται λαμβάνουν τὴν τηρητέαν τάξιν ἐκ τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται.

Ὁ Κομνηνὸς ἐν ἀρχῇ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ ὁ Σάββας τῷ 1780 γράφουν ἐκ συμφώνου ὅτι ἡ σκήτη εἶχεν ὑπὲρ τὰς ἐξήκοντα καλύβας. Τῷ 1752-55 ἐγένετο εὐρύχωρος ὁ κυριακὸς ναὸς καὶ τῷ 1757 ἐξωγραφήθη. Αἴτιος τοῦ καλοῦ τούτου ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Ναυπλίου πνευματικὸς Φιλόθεος «ἀτρίτοις μόχθοις καὶ κόποις τῶν πατέρων τῆς σκήτης καὶ δαπάναις τῶν χριστιανῶν». Ἡ ἴδρσις τοῦ Κυριακοῦ τούτου ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῆς ἔριδος τῶν μνημοσύνων καὶ κολλύβων ἣτις ἐπὶ μακρὸν κατετάραξε τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἐσίγησε τελείως μόλις κατὰ τῷ 1821. Αἱ διδόμεναι συνδρομαὶ ὑπὲρ τοῦ ναοῦ καὶ τὰ τελούμενα ὑπὲρ τῶν διδόντων μνημόσυνα διήρσαν τοὺς μοναχοὺς εἰς δύο παρατάξεις ἰσχυριζομένων ἐπιμόνως τῶν μὲν ὅτι μόνον ἐν Σαββάτῳ δεόν νὰ γίνονται ταῦτα, τῶν δὲ ἐν Κυριακῇ. Ὁ Μητροπολίτης Ἄρτης Νεόφυτος Μαυρομαμάτης ὁ θανὼν ἐν τῇ Λαύρᾳ ἴδρυσεν τῷ 1725 τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου καὶ

ἀκριβῶς εἰς τοῦτο τὸ ναΐδιον δέον νὰ ἀναζητήσῃ τις τὴν πρῶ-
την ἀφορμὴν τῶν κολλυβικῶν ἐριδῶν, τελουμένων ἐν τούτῳ τῶν
μνημοσύνων κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Κυριακοῦ.

«Τῆς σκήτης τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, γράφει ὁ Μ. Γεδεών,
ἀνεδείχθη προστάτης γωνιαῖος μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὁ
μεγάλος διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολιτικὴν ἰσχὺν Πετρούκης ὁ
Ἰωάννης Ταραπχανετζής, χορηγῶν «τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὴν σκή-
την τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας πατέρων, γρόσια ἑπτακόσια κάθε χρόνον
(περὶ τὰς 80 λίρας Τουρκίας) ἔκαμε καὶ γράμμα νὰ τὰ δίδῃ
μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ὁ υἱός του».

Ἦδη μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ
Ἁγίου Ὁρους καὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας
καὶ Πολιτείας, ἅπασαι αἱ σκῆται ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ
τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν κυριάρχων αὐτῶν Μονῶν.

«Καλαὶ εἶναι ὅλαι αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχουν καὶ κεφα-
λὴν καὶ πόδας διότι σῶμα χωρὶς κεφαλὴν καὶ πόδας εἶναι ἀδύνατον
νὰ εὐρεθῇ. Καὶ πόδες μὲν τῶν ἀρετῶν εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, κε-
φαλὴ δὲ ἡ ἀγάπη. Κάθε ἄλλη ἀρετὴ ποὺ γίνεται χωρὶς ταπεινώσιν
καὶ ἀγάπην εἶναι ἀνωφελὴς καὶ ματαιαία, διότι ὅλαι αἱ ἀρεταὶ ὁμοιά-
ζουν μὲ μίαν κολῶναν, τῆς ὁποίας τὸ θεμέλιον εἶναι ἡ ταπεινοφρο-
σύνη καὶ ἡ κεφαλὴ ἡ ἀγάπη ἧτις εἶναι θρόνος τοῦ Θεοῦ. Κάτω τῆς
ἀγάπης εἶναι ἡ εὐσπλαχνία, ἡ συμπάθεια, ἡ ἐλεημοσύνη, τὸ μεταδο-
τικόν, ἡ ἀνεξικακία, ἡ μακροθυμία, ἡ εὐποιΐα καὶ ἡ φιλανθρωπία
ἧτις κάμνει τὸν ἄνθρωπον Θεὸν κατὰ χάριν. Γύρω δὲ τῆς ταπεινο-
φροσύνης εὐρίσκονται ἡ ὑπακοή, ἡ ὑπομονή, ἡ γνῶσις, ἡ σύνεσις, ἡ
ἐπίγνωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας καὶ τοῦ θείου ὕψους καὶ ἡ εὐ-
χαριστία πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας ποὺ μᾶς προξενεῖ μὲ δό-
ξαν καὶ ἀτιμίαν, μὲ ὑγίαν καὶ ἀσθένειαν, μὲ πλοῦτον καὶ πτωχείαν κλπ.»

Ἁγ. Συμεὼν Ν. Θεολόγου

"ΠΑΣΗΣ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑΣ ΕΙΔΟΝ ΠΕΡΑΣ"

ΠΛΑΤΕΙΑ Η ΕΝΤΟΛΗ ΣΟΥ ΣΦΟΔΡΑ,,

(Ψλμ. ριη', 96)

Δίδοντας, σὲ προηγούμενα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ, μερικά στιγμιότυπα τῆς καλογηρικῆς ζωῆς καὶ τοῦ χώρου ποὺ τὴν περιβάλλει, καθὼς καὶ λίγες σκέψεις γι' αὐτήν, προσπαθήσαμε νὰ καταστήσωμε προσιτὸ στὸν ἀναγνώστη τὸ βαθὺ μυστικιστικὸ περιεχόμενό της, χάρις στὸ ὁποῖο ὁ μοναστὴς κατορθώνει νὰ θεωρῆ καὶ νὰ πιστεῦν ὡς σκύβαλα, ὅλα ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα μάχονται νυχθημερὸν οἱ ἄλλοι μὴ στέργοντας ν' ἀνταλλάξῃ οὔτε μιὰ—μόνη ἡμέρα του, μὲ χιλιάδες ἡμερῶν τῆς ὁποιασδήποτε κοινωνικῆς ζωῆς.

Μιὰ σύγκρισι ὅμως τῶν δύο αὐτῶν συστημάτων ζωῆς, τῆς μοναστικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς, ὅχι μόνο θὰ συμπλήρωνε τὴν εἰκόνα ἀλλὰ —τὸ καὶ σπουδαιότερο— θὰ βοηθοῦσε ὥστε νὰ βγοῦν στὸ τέλος σημαντικὰ λογικὰ καὶ πρακτικὰ συμπεράσματα γιὰ τὴν ἀξία κάθε συστήματος χωριστά, καὶ νὰ καταδειχθῆ τελικὰ ὅτι ὁ ἄνθρωπος—Δαίδαλος τῆς φρικτῆς μοντέρνας κοινωνίας, μὲ τὸ ζοφερὸ καὶ ἀβέβαιο μέλλον, ἤμπορεῖ ἴσως νὰ βρῆ καὶ πάλι τὴν διέξοδο τοῦ Λαβυρίνθου μέσ' στὸν ὁποῖο ἔχει ἐμπλακῆ ἀκολουθώντας τὸ νῆμα ποὺ τοῦ ἀπλώνει ἀδελφικὰ ὁ ταπεινὸς καλόγηρος.

"Ἔργο καὶ αὐτὸ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ: νὰ καταισχύνῃ πάντοτε τὴν ἐπηρεμένη ἀνθρώπινη σοφία μὲ τὴν «μωρία» τῶν ταπεινῶν καὶ ἐξουθενημένων. Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο θαῦμα τὸ ὅτι μέσα στὴν ξεραῖλα τῶν ὄγκων τοῦ ἀτσαλιοῦ καὶ τοῦ τσιμέντου καὶ τοῦ σουρεαλισμοῦ, μὲ τὰ ὁποῖα οἰκοδομεῖ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τὸν ἐξωφρενικὸ ὕλικὸ καὶ πνευματικὸ πολιτισμὸ του, βρίσκει τρόπο νὰ ἐπιζῆ καὶ νὰ διασώζεται, ἔστω καὶ ἐν μικρογραφίᾳ, ἓνα ἄλλο σύστημα ἀπλῆς καὶ ἀληθινῆς ζωῆς, ποὺ ἀγα-

πήθηκε πολὺ ἐπὶ ἑκατοντάδες χρόνια ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοῦ ὁποίου φορέας καὶ δάσκαλος —θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς— ὑπῆρξε πάντοτε ὁ χριστιανὸς καλόγηρος.

* *
*

Ἐὰς ἀκολουθήσωμε λοιπὸν καὶ πάλι τῆ σκιά τοῦ χριστιανοῦ «Διογένη» μας, πὺ σκυφτός, κρατῶντας ὅμως ψηλὰ τὸ κεφάλι καὶ τὸ ἀχώριστο λαδοφάναρό του, ἀνασηκώνει πρὸς χάριν μας τὴν αὐλαία τῆς σύγχρονης πρῶτα κοινωνικῆς ζωῆς καὶ μᾶς καλεῖ νὰ πλησιάσωμε καὶ νὰ ἀτενίσωμε μὲ θάρρος, εἰλικρίνεια καὶ αὐτεπίγνωσι, μερικὰ «ταμπλῶ» τῆς.

Τὸ πρῶτο ταμπλῶ πὺ μᾶς δείχνει τὸ ἐπιγράφει: «ἡ δουλεία τοῦ 20ου αἰῶνος» καὶ μᾶς τὸ ἐρμηνεύει μὲ τὰ παρακάτω λόγια, σὰν νὰ συνεχίζῃ προηγούμενες σκέψεις του: — Τούτῃ ἢ σύνθεσι μᾶς δείχνει καθαρὰ ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσι τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν «δουλεία» καὶ τὴν «ἀνάγκη», γιὰ τὴν ὁποία τόσο καυχᾶσθε οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ὅχι μόνον δὲν προχώρησε, ἀλλ' ἀπεναντίας χειροτέρευσε σήμερα σὲ ἕκτασι καὶ μορφῇ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ γίνῃ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τὸ τραγικώτερον εἶδος δούλου πὺ εἶδαν ποτὲ οἱ αἰῶνες· δοῦλος χειρότερος ἀπὸ τὰ ἀνδράποδα τῆς δικῆς μου εἰδωλολατρικῆς ἐποχῆς, γιὰτὶ ἐκεῖνα ἤμποροῦσαν τότε νὰ ἀπελευθερωθοῦν μὲ τὰ λύτερα τῶν συγγενῶν τους καὶ φίλων τους· δοῦλος τρισεχειρότερος ἀπ' τὸ ἔμψυχο ἐμπόρευμα—τὰ instrumenta vocalia—τῶν δουλεμπόρων τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ἀφρικῆς, γιὰτὶ ἐκεῖνα τουλάχιστον εἶχαν τὴν προστασία τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου νόμου καὶ ἤμποροῦσαν καταφεύγοντας ἰκέτες στὸν βωμὸ τῶν θεῶν, νὰ ζητήσουν «προᾶσι» δηλαδὴ μεταπούλησι ἀπὸ τὸν σκληρόκαρδο ἀφέντη σὲ ἄλλον πὺ ἤμπορεῖ νὰ φαινόνταν πονόψυχος. Ἀλλὰ ποιά λύτερα, ποιά προᾶσις ἤμποροῦν νὰ σώσουν σήμερα τὸν σκλάβο-ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ἀλύγιστο Αὐθέντη του; Ποιὸς θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν τραγικὸ καὶ ἐξουθενωμένο αὐτὸν δοῦλο τῶν δούλων του; Καὶ τὸ τελευταῖον αὐτὸ δὲν εἶναι σχῆμα λόγου, ἀλλὰ ἡ σκληρὴ καὶ πικρὴ πραγματικότητα μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰ πιὸ ὑπεύθυνα γιὰ τὶς τύχες τοῦ σημερινοῦ κόσμου πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν κοινὸ εἰλικρινῆ ἄνθρωπο πὺ, μέσα στὴν γενικὴ σύγχισι, δὲν ἔχασε ὀλότελα τὴν

δύναμι νὰ προσανατολίζεται : ὅτι δηλαδή ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, βασισμένος ἀποκλειστικά εἰς τὸν ἑαυτό του καὶ εἰς τὴν ἄθρη ἐπιστήμη του κατὰφερε νὰ γίνῃ δοῦλος τῆς ἄψυχης μηχανῆς, πού ἐπινόησε μὲ σκοπὸ νὰ τὸν δουλέψῃ! Δοῦλος, ὄχι μόνο τῶν φρικτῶν παθῶν του —στὰ ὁποῖα δουλεύει ἀναλλοίωτα διὰ μέσου τῶν αἰῶνων— ἀλλὰ δοῦλος καὶ τοῦ αὐτοκινήτου, τοῦ ἕροπλάνου, τοῦ ραδιοφώνου, τοῦ ἠλεκτρικοῦ ψυγείου, τοῦ κινηματογράφου, τῆς τηλεοράσεως, καὶ τόσον ἄλλων βασανιστηρίων τῆς ψυχικῆς γαλήνης καὶ ἰσορροπίας του, τῆς πνευματικῆς τελειώσεώς του, καὶ τὰ ὁποῖα καίτοι βασανιστήρια, καίτοι δεσμὰ τῆς προσωπικότητός του ἐπινικελωμένα, τὰ θεωρεῖ καὶ τὰ ὀνομάζει «ἀνακούφισιν», «πρόοδον», «ἀπελευθέρωσιν», «νίκην τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως» καὶ τὰ ἐπιζητεῖ μὲ μανία μοχθῶντας νυχθημερὸν καὶ ἀδικῶντας πολὺ τὴν ψυχὴν του γιὰ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ, χωρὶς τελικὰ νὰ βρῖσκη σ' αὐτὰ τὴν ἐλίγειο εὐτυχία του. Ἴδε ὁ ἄνθρωπος τοῦ 20ου αἰῶνος! Ἐνας ἀξιολύπητος Ἰξίων δεμένος χειροπόδαρα στὸν τροχὸ τῆς μηχανῆς του, νὰ κυλινδοῦται μαζί της καὶ νὰ φλογίζεται ἀκόπαστα στὶς φλόγες μιᾶς ἄσβεστης πυρᾶς, ἀπὸ ἀνικανοποίητες ὑλικές ἀνάγκες καὶ ἐπιθυμίες καὶ πάθη. Τὶ φαῦλος κῦκλος! Τὶ κατάντημα γιὰ τὸν βασιλέα τῆς φύσεως! Νὰ ζαρώνῃ, ὄχι κάτω ἀπὸ τὴν δύναμι τῶν ἀγρίων θηρίων τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, νὰ ἰδρωκοπᾶ, ὄχι μέσα στὰ κάτεργα καὶ τὶς ὑγρὲς στοῆς τῶν ὀρυχείων, κάτω ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ μαστιγίου τῶν δουλεμπόρων συνανθρώπων του, ἀλλὰ νὰ ζαρώνῃ καὶ νὰ ἰδρωκοπᾶ κάτω ἀπὸ τὴν «Δύναμι» καὶ τὴν ἐξουσία τῆς τυφλῆς καὶ ἀναίσθητης ὕλης...

Εἶναι λοιπὸν πλάνη, ἀγαπητοί μου, πλάνη πού ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν αὐταρέσκεια καὶ τὸν τυφλὸ ἐγωϊσμό τοῦ ἀνθρώπου κάθε ἐποχῆς, τὸ νὰ πιστεύετε οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ὅτι ἐσπάσατε δῆθεν ἢ ἐλαφρώσατε τὸ βάρος τῶν δεσμῶν τῆς δουλείας, ὅτι καταργήσατε τάχα, μὲ τὴν ἐξυπνάδα σας καὶ τὴν πανουργία τῆς ἄθρης ἐπιστήμης σας, τὴν θεϊκὴ ἀρά, πού ἀκολουθεῖ τὸ ἀνθρώπινο γένος σὰν ἐφιάλτης, γιὰ τὴν ἀποστασία του ἀπὸ τὴν ἀγκάλη τοῦ ἐπουρανοῦ Πατέρα...

Δὲν βρῖσκω σοφὴ Γέροντά μου εἶπα στὸν γηραλέο φιλόσοφο, νὰ μὲ ἐπεισε ἀρκετὰ ἢ εἰκόνα καὶ ἐπεξήγησι πού μᾶς ἔδωκεν. Ἀμφισβητῶ τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔπλασε τάχα νὰ ἔχη τὸν

ἔλεγχο τῶν μηχανικῶν κατασκευῶν του καὶ ὅτι δὲν ἀνέβηκε στὴν ἐποχὴ μας ἢ στάθμη τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐξ ἄλλου γιατί ἀπροσιωπᾶς τὰ ἀνταλλάγματα πού χάρισε μέχρι τώρα στὸν ἄνθρωπο ἢ μηχανὴ καὶ πού θὰ πολλαπλασιαστοῦν ἀσφαλῶς εἰς τὸ μέλλον; Γιατὶ δὲν θέλεις νὰ ἰδῆς τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὶς μάστιγες τῶν φοβερῶν νόσων τῶν παλαιῶν ἐποχῶν, τὴν παράτασι τῆς ζωῆς, τὴν καλλιτέρευσι τῶν ὑλικῶν συνθηκῶν τῆς καὶ τέλος — τὸ σπουδαιότερο ἴσως γιὰ ἓνα φιλόσοφο σὰν κι' ἐσένα — τὴν ἀνακούφισι πού αἰσθάνεται τὸ ἐρευνητικὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀποσπῶντας ἓνα-ἓνα τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα μυστικὰ τῆς φύσεως;

— Εἶναι πλάνη οἰκτρά, μὲ τὴν ὁποῖαν ἀποπλανᾷ ὁ Σατανᾶς τὸν κόσμον, ἀπήνητησε ὁ καμπούρης φιλόσοφος ὀδηγῶντας μας παρὰ κάτω, τὸ δῆθεν ἐπιστημονικὸ δόγμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐλέγχει καὶ κατευθύνει κατὰ βούλησιν τὶς ἐπιστημονικὲς ἐρευνές του καὶ τὰ θεωρητικὰ ἢ πρακτικὰ ἀποτελέσματά τους, καθὼς ἐπίσης πλάνη ἀποτελεῖ τὸ νὰ πιστεύετε ὅτι ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς ἐβελτίωσε τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. "Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα! Τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, παρ' ὅλες τὶς φαινομενικὲς μεταβολές τους, παραμένουν στὸ βάθος τους ἐξ ἴσου ἄθλια διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Ἡμπορεῖ νὰ ἀνέρχονται πρὸς στιγμὴν ἄλματωδῶς, γιὰ νὰ παρυσύρουν ὅμως σὲ λίγο στὴν πτώσι τους, ἀκόμη βαθύτερα, τὸν ταλαίπωρο σκλάβο τους· προχωροῦν ἴσως γιὰ κάμποσο ἀκάθεκτα πρὸς τὰ πρόσω, γιὰ νὰ παλινδρομήσουν σὲ λίγο μὲ πολλαπλάσια ὀρμὴ· δείχνουν πρὸς στιγμὴ τὸν ἄνθρωπο νὰ κυριαρχῆ σὰν «ὑπεράνθρωπος» πάνω στὰ πράγματα τοῦ Κόσμου, καὶ ξαφνικὰ ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ὑπεράνθρωπος αὐτὸς δὲν ἦταν, παρὰ ἓνας καμουφλαρισμένος «προϊστορικὸς» βάρβαρος... "Ἄν θέλετε ἀποδείξεις γιὰ ὅλα αὐτὰ πού εἶπα, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσετε παρὰ κάτω: Τὶ βλέπομε ἐδῶ, στὰ «τελευταῖα πολεμικὰ πεπραγμένα;» Τὴν φορὴν δύο παγκοσμίων πολέμων στοὺς ὁποίους ὀδηγήθηκε ὁ ἄνθρωπος χωρὶς νὰ θέλῃ, καὶ τοὺς ὁποίους προκάλεσε ὁ ἐπιστημονικὸς συναγωνισμὸς μετὰ τῶν λαῶν, ὁ ὁποῖος πάλι ὀφείλεται στὸ ὅτι ὁ μοντέρνος ἄνθρωπος, προσπαθῶντας νὰ κατακτήσῃ τὴν εὐτυχία διὰ τῆς ὕλης, ἐγένεε δοῦλος τῆς ὕλης.

Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθεια ὅτι αὐτὸ συνέβαινε πάντοτε στὴν Ἱστορία, κάθε πολιτισμὸς τῆς ὁποίας ἔσβυνε, ἀκριβῶς λίγο μετὰ τὴν ὑποδούλωσι τῶν κοινωνιῶν στὴν γοητεία τῆς ὕλης. Σήμερα ὁμως δυστυχῶς τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἱστορικὴ ἐποχὴ. Ἡ ὕλη ἔπαψε πιά νὰ εἶναι, ὅπως τότε, στατική. Ἐγινε τώρα δυναμικὴ καὶ ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ ὄχι ἀπλῶς, ὅπως ἄλλοτε, ἕναν πολιτισμὸ, γιὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσι του σ' ἕναν ἄλλον, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν φορέα τῶν πολιτισμῶν, δηλαδὴ τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Κυτᾶξετε ἀκόμη παρὰ κάτω τὶς «στατιστικὲς τῶν θανάτων» ἀπὸ τὶς καινούργιες λερναῖες ὕδρες, τὸν καρκίνο, τὶς ἰοβόλες ἰνφλουέντζες, τὴν πολυομυελίτιδα, τὶς καρδιακὲς παθήσεις, τὶς ψυχονευρώσεις, πὺ σὰν σύγχρονες πανοῦκλες ἀποδεκατίζουν τὸ ἀνθρώπινο γένος· κι' ἀκόμη τὶς συγκεκαλυμμένες ὁμολογίες τῶν εἰδικῶν γιὰ τὶς περιορισμένες καὶ παροδικὲς θεραπευτικὲς δυνατότητες τῶν νέων φαρμάκων, πὺ νομίστηκαν πρὸς στιγμὴν ὡς σύγχρονος πανάκεια· ἀκούστε τὴν τελευταία λέξι τῶν φυσιολόγων, πὺ βρίσκουν νὰ ἐδρεύῃ μέσα στὰ μυστηριώδη κύτταρα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ, κάτι σὰν «φυσιολογικὸ ρολοῖ», κουρδισμένο ἀπὸ ἀόρατο χέρι, γιὰ νὰ σημάνη τὴν ἀμετάθετη ὥρα τοῦ φυσιολογικοῦ θανάτου... Χίμαιρα λοιπὸν ἡ μακροβιότης τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ μόνο πὺ πέτυχε ὁ ἀνθρώπος στὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι ὅτι, λόγω τῆς ἰλιγγιώδους ταχύτητος μὲ τὴν ὁποία σήμερα ζῆ, κατορθώνει νὰ βιώνῃ μέσα στὰ χρονικὰ ὅρια μιᾶς φυσιολογικῆς ζωῆς, ἕναν πολλαπλάσιο ἀριθμὸ γεγονότων καὶ νὰ ἀποκομίζῃ ἔτσι, μαζί μὲ τὴν ψευδαίσθησι τῆς μακροβιότητος, τὸ ἄγχος καὶ τὶς καρδιακὲς παθήσεις, πὺ τὸν σκοτώνουν ἢ τὸν ἀχρηστεύουν πρὶν τὴν ὥρα του... Κι' ἂν ἀκόμα δεχθοῦμε θετικὴ τὴν αὔξησι τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀποδώσωμε στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης, ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὴ ὁ σύγχρονος πόλεμος, ἢ ἴδια δηλαδὴ ἐπιστήμη, καὶ ἀφαιρεῖ ἐν ριπῇ τὸ πλεόνασμα. Περισσότεροι ἄνθρωποι; Μὰ καὶ περισσότεροι βίαιοι θάνατοι. Κι' αὐτὸ τὸ ὀνομάζουν οἱ κατὰ κόσμον σοφοὶ «ἰσορροπῆσι» προσπαθῶντας νὰ μᾶς ἀποδείξουν τὸν πόλεμο ὡς δῆθεν βιολογικὴ ἀνάγκη. Μὰ εἶναι φανερὸ πῶς τέτοιες θεωρίες, ἂν ἄλλοτε εἶχαν κάποια πέρασι, σήμερα ὅπου μὲ τὰ σύγχρονα

πολεμικά μέσα ἀπειλεῖται ὀλοκληρωτικὴ ἔξαφάνισις τοῦ ἀνθρώπου γένους, δὲν ἤμποροῦν νὰ σταθοῦν.

Καί ἔρχομαι τώρα νὰ μιλήσω γιὰ τὴν ἀνακούφισι, πὸν εἶπε κάποιος ἀπὸ σᾶς, πῶς βρῖσκει δῆθεν τὸ ἐρευνητικὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποσπῶντας τὰ μυστικά τῆς Φύσεως. Ἄν ὡς τέτοια ἀνακούφισι ἐννοεῖτε τὴν ἱκανοποίησι τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὰ ὑλικά, τὰ πρακτικὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐρεύνης του, τότε πρέπει νὰ τὸν συλλυπηθοῦμε γιὰ τὸ εἶδος τῆς χαρᾶς ποῦ διάλεξε. Γιατὶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ χαίρη ὁ ἀνθρώπος καὶ νὰ ἱκανοποιεῖται γιὰ ἐφευρέσεις πὸν τὸν μετέβαλαν στὸ ἔλεινότερο εἶδος δούλου καὶ πὸν ἀπεργάζονται τελικὰ τὸν ὄλεθρό του; Δὲν βλέπετε ὅτι ἡ μηχανὴ —καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν σκοτῶνει— ἔγινε γιὰ τὸν ἀνθρώπο ἕνας προαγωγός, ἕνας «ἐξώλης καὶ προώλης» κηδεμόνας, πὸν τοῦ ρυθμίζει μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν τὴν ζωὴ του, τίς ἀνάγκες του, πὸν τὸν φορτῶνει μὲ ἕνα σωρὸ περιττὰ καὶ ἀνόητα «μπεχλιμπίδια» καὶ φτειασίδια, εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὁποίων τοῦ ἀφαιρεῖ, ὄχι μόνον σωματικὲς δυνάμεις —ἀπὸ μερικὸς μάλιστα καθόλου— ὄχι μόνον τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν οἰκονομικῶν του πόρων, μὰ τὸ σπουδαιότερο, τὴν δροσιὰ τῆς ψυχῆς του; Καὶ τὸ χειρότερο ὅτι τὰ ἀναριθμητὰ αὐτὰ καὶ χωρὶς τέλος ἐπιστημονικὰ «ἀθύρματα» —μὲ τὰ ὁποῖα συνήθισε ὁ κόσμος νὰ μετρᾷ τὴν εὐτυχία καὶ τὴν δυστυχία του— μὴ μπορῶντας νὰ τὰ ἀποκτήσουν ὅλες οἱ κοινωνικὲς τάξεις, γίνονται ἀφορμὴ νὰ ὑποδαυλίζονται ἀνάμεσά τους, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, τὰ ταξικὰ λεγόμενα μίσση. Καὶ κάτι ἀκόμη τρισεχειρότερο καὶ σκοτεινότερο : ὅτι ἡ μηχανὴ δὲν ἀρκέσθηκε στὴ ρύθμισι τῶν ὑλικῶν μόνον ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὑπεισῆλθε καὶ στὸν ψυχικὸ τομέα του, ζητῶντας νὰ τοῦ ρυθμίση καὶ τὸν ψυχικὸ του κόσμος, τὴν «ψυχαγωγία» του... Πῶς ἠμποροῦμε λοιπὸν σοβαρὰ νὰ ὑποστηρίξωμε ὅτι ἕνας πολιτισμὸς πὸν μὲ τὰ πρακτικὰ ἐπιτεύγματά του μετέβαλε τὸν ἀνθρώπο σὲ σκλάβο του ἀλευθέρωτο, καὶ πὸν τελικὰ ἀπεργάζεται τὸ σωματικὸ καὶ πνευματικὸ θάνατό του, ὅτι ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς ἐβελτίωσε τοὺς ὅρους τῆς ἀνθρωπίνης διαβίωσης καὶ ἱκανοποίησε τὸ πνεῦμα τῆς ἐρεύνης; Ἄν πάλι ὡς ἀνακούφισι ἐννοεῖται τὴν ἱκανοποίησι τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὰ θεωρητικὰ ἐπιτεύγματα

τῆς ἐρεῦνης του, γιὰ τὴν ἐξήγησι τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων τοῦ Κόσμου καὶ τὴν εὔρεσι τῆς ἀληθείας, πάλι πρέπει νὰ τὸν συλλυπηθοῦμε, ἐπειδὴ καὶ στὸν τομέα αὐτόν, ὄχι μόνον δὲν προχώρησε βῆμα πέραν ἀπὸ τὶς σκιώδεις προβολές τοῦ ἀρχαίου φιλοσόφου Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ συσκότισε περισσότερο τὰ πράγματα. Σὲ ὅποιον τομέα τῆς Ἐπιστήμης κι' ἂν ρίξετε τό βλέμμα σήμερα, θὰ ἰδῆτε νὰ σείωνται καὶ νὰ κλονίζονται τὰ θεωρητικὰ βάρθρα της: Οἱ ἐργασίες τῶν φυσικοκρατικῶν νὰ κλονίζουν τὰ θεμέλια τῆς φυσιολογίας καὶ μικροβιολογίας καὶ κλινικῆς διαγνωστικῆς· τῶν νεωτέρων φυσικοχημικῶν νὰ ἀνατρέπουν τὸ κοσμοεἶδωλο τῆς Φυσικῆς· τῶν ἀστροφυσικῶν νὰ σείουν τὰ θεμέλια τῆς οὐρανίου μηχανικῆς τοῦ Κοπερνίκου, τοῦ Κεπλέρου καὶ τοῦ Νεύτωνος καὶ νὰ τείνουν πάλι νὰ ἀποδείξουν τὴν γῆ ὡς κέντρο τοῦ ὕλικου Σύμπαντος· τῶν μαθηματικῶν νὰ ἀνατρέπουν τὶς ἀρχές τῆς Εὐκλείδειου Γεωμετρίας· ἀφήστε τοὺς οἰκονομολόγους καὶ κοινωνιολόγους, πὺ ἐχουν κυριολεκτικὰ πελαγῶσει.

Μήπως τουλάχιστο ἡ Ἐπιστήμη ἀνύψωσε τὴν ἠθική, τὴν πνευματικὴ σιάνη τοῦ ἀνθρώπου ; Ὡ, ἐδῶ κι' ἂν εἶναι! Ἰδέτε ἐκεῖ μιὰ σειρὰ ἀπὸ ταμπλώ; «ὁ θάνατός σου ἢ ζωὴ μου» τὸ μοντέρνο κοινωνικὸ σύνθημα τῶν ἀθέων· «Θεὸς Μαμωνᾶς» τὸ μοντέρνο κίνημα τῶν θεοφοβουμένων, πὺ προσπαθοῦν νὰ συμβιβάσουν τὰ ἀσυμβίβαστα· «Σκάφος χωρὶς πλήρωμα» ἢ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πὺ κινδυνεύει ὄχι τόσο ἀπὸ τὸν σάλο τῶν ἀθέων, ὅσο ἀπὸ τὴν ὀλιγωρία τῶν μελῶν τοῦ πληρώματος, πὺ βαυκαλιζόμενοι ὑποκριτικὰ ὅτι στὸ πηδάλιο στέκει ὁ Χριστός, ἀφήκαν κάθε μέρος καὶ κόπο γιὰ τὸ δεινῶς κλυδωνιζόμενο σκάφος καὶ κατατρίβονται σὲ μάταιες συζητήσεις καὶ ἔριδες καὶ διχοστασίες: «ὁ ἀμφίστομος πέλεκυς τῆς Δικαιοσύνης» μὲ τὴν μιὰ κόψι πολὺ κοφτερὴ καὶ τὴν ἄλλη πολὺ στομωμένη; «ἡ τέχνη γιὰ τὴν τέχνη» ἢ πνευματικὴ διαστροφή ὑπὸ μορφὴ καλλιτεχνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀσυδοσίας· «ἡ γονοκτονία» ἀναρίθμητα σπέρματα ζωῆς, ζωντανές μικροσκοπικὲς εἰκόνες τοῦ ἀνθρώπου, πεταγμένες μέσα στοὺς βόθρους τῶν σπητιῶν καὶ στοὺς ὀχετοὺς τῶν ποταμῶν ἐν ὀνόματι τῆς «σεξολογίας»· «ἐνισχύσατε τὴν ἡμιμάθεια» τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, πὺ ἀντὶ νὰ στρέψη τὴν νεολαία πρὸς τὴν τροφὴ γῆ, γιὰ νὰ ἀνακουφισθῇ ἡ φτώχεια

τους καὶ τὴν πενία τῶν πνευματικῶν προλεταρίων...

Σὲ τί λοιπὸν ὠφέλησε τὸν ἄνθρωπο ἢ Ἐπιστήμη; Μήπως ἔγινε μ' αὐτὴν ὑλικά πιὸ αὐτάρκης; Τίποτε τὸ ψευδέστερο. Μήπως ἔγινε σωματικά πιὸ εὐρωστος; Τίποτε τὸ πιὸ ἀνεπιβεβαίωτο. Μήπως ἔγινε πνευματικά πιὸ ὑγιής; Τίποτε τὸ ἀνακριβέστερο. Κι' ἂν οὔτε αὐταρκέστερος, οὔτε ὑγιέστερος, οὔτε πνευματικώτερος ἔγινε, ἄρα οὔτε καὶ εὐτυχέστερος ἔγινε.

— Τί ἔγινε λοιπὸν κατὰ τὴν γνώμη σου ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος; ἀποτόλμησα μιὰ ἀκόμη ἐρώτησι, γιὰ νὰ πάρω τὴν ἀπάντησι:

— Παρομοίωσα ἤδη τὸν ἄνθρωπό σας μὲ τὸν κολασμένο Ἰξίωνα τῆς δικῆς μου ἐποχῆς. Θὰ ἤμποροῦσα ὁμως ἀκόμη καλύτερα νὰ τὸν παρομοιάσω καὶ μὲ τὸν μεσαιωνικὸ ἥρωα, τὸν οἰηματία Φάουστ. Ἐνας δόκτωρ Φάουστ εἶναι ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀσθμαίνοντας προσπαθεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ρυθμὸ τῶν διαβολικῶν μηχανημάτων του, πὺ ξέφρενα κι' ἀνυπάκουα στὶς προσταγές του, τρέχουν μαζὶ του στὸν κατήφορο ὁλοένα γρηγορώτερα. Πρὸς ποῦ; Μὰ πρὸς ποῦ ἄλλοῦ, παρὰ πρὸς τὸν ἐπονείδιστο θάνατό του; Γιατὶ τὰ ἡνία τοῦ τεθρίππου του — ἢ γιὰ νὰ εἴμαστε λεκτικὰ συγχρονισμένοι — τὸ βολὰν τῆς ἐπιστήμης του, φαίνεται ὅτι πέρασε ἀπὸ τὰ χέρια του, στὰ τριχωτὰ χέρια τοῦ πάτρωνός του Μεφιστοφελῆ, στὰ χέρια τοῦ βιβλικοῦ Ἐωσφόρου, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν ματαιὰ ἐπιστήμη ἀντήλλαξε τὴν ἀθάνατη ψυχὴ του. Νὰ ἀλήθεια ἕνας θρῦλος πὺ ἐπέπρωτο μέσα σὲ 400 χρόνια νὰ ἀποδειχθῇ προφητεία τοῦ λαοῦ. Λίγο ἀκόμη καὶ τὸ ὄνειρο τοῦ ἀλχιμιστῆ Φάουστ, ἡ τεχνητὴ δηλαδὴ μετουσίωσι τῶν στοιχείων, μὲ τὴν διάσπασι τοῦ ἀτόμου θὰ γίνῃ μιὰ πραγματικότης. Μιὰ πραγματικότης, πὺ θὰ ἀποδείξῃ ἕναν ἀκόμη θρῦλο, πιὸ παλαιότερο, ὡς δυνατὴ προφητεία: τὸν θρῦλο γιὰ τὸν Μίδα, πὺ μέσα στὰ ἀκόρεστα χέρια του εἶδε νὰ μετατρέπωνται τὰ πάντα σὲ χρυσάφι, ἕνα χρυσάφι ὁμως πὺ δὲν ἤμποροῦσε νὰ χορέσῃ τὴν πείνα του, πὺ δὲν ἤμποροῦσε νὰ σβύσῃ τὴν δίψα του, καὶ τελικὰ τοῦ γίνῃκε ἕνας πρόσφορος τάφος. Τὶ παράξενο πρᾶμα! Ὅλοι αὐτοὶ οἱ «μῦθοι», ὅλες αὐτὲς οἱ πανάρχαιες ἐνορατικὲς θεωρίες τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς βγαίνουν στὶς ἡμέρες σας γοργὰ ἀπὸ τὰ παρασκήνια τοῦ

ἀπίθανου καὶ μπαίνουν στὸ προσκήνιο τῆς ζωῆς σας, σὰν ἕνας ἀσύλληπτος σατανικὸς ἐπιστημονικὸς διάκοσμος, πὺ μεταβάλλει τόσο γρήγορα τὰ σκηνικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου δράματος, ὥστε νὰ μὴ ἠμποροῦν αὐτοὶ πὺ τὸ ζοῦν, νὰ προσαρμόσουν καὶ ἑναρμονίσουν τὸν ἀτομικὸ ρόλο τους. Ὅλα αὐτὰ τὰ συγκλονιστικά, γιὰ κάθε σκεπτόμενο ἄνθρωπο, πράγματα εἶναι ἡ γυμνὴ ἀλήθεια τῆς σήμερον, πὺ μόνον ὅποιος ἠμπορεῖ καὶ στέκη ἔξω ἀπὸ τὴν δίνη τους, τὴν βλέπει καθαρά. Οἱ ἄλλοι, οἱ πολλοί, παραδομένοι στὸ περιδίνισμά τους, οὔτε κὰν τὴν ὑποπτέονται.

Γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ προφήτευσαν μὲ καταπληκτικὴ ἀκρίβεια πρὶν αἰῶνες πολλούς, διάφοροι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἕκτη σφραγίδα τοῦ «βιβλίου τοῦ Ἁρνίου», γιὰ τὴν ὁποία γράφει προφητικὰ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (Ἀποκ. 5) φαίνεται ἤδη νὰ ἐλύθη καὶ τὰ κεκρυμμένα της νὰ ἀρχισαν στὶς ἡμέρες σας πραγματοποιούμενα. Καὶ τὸ θηρίο πὺ φέρνει τὸν ἀριθμὸ ἀνθρώπου χξς', γιὰ τὸ ὁποῖο προφητεύει ὁ ἴδιος Ἰωάννης (Ἀποκ. 17) ὅτι στὸν ἔσχατο καιρὸ θὰ πλανήση καὶ θὰ καταδυναστεύσῃ τὸν κόσμον ὀλόκληρο, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἄνθρωπος «ὄγδοῆτης», ἄνθρωπος μιᾶς ἐποχῆς πὺ πλησιάζει, γιὰτὶ πλησιάζει ἤδη τὸ προτελευταῖο τέταρτο τοῦ ὄγδου ἀπὸ κτίσεως κόσμου βιβλικοῦ αἰῶνος... Εἶναι ὁ «ὄγδοῆτης γ'»...

Σημεῖα καὶ τέρατα —καθὼς ἡ μὲ-μιᾶς καταστροφή τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἐναλίου ζωῆς καὶ τῶν πλοίων τοῦ κόσμου, τῶν δένδρων καὶ φυτῶν τῆς γῆς· ἡ μεταβολὴ τῆς συστάσεως τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν ὑδάτων τῶν θαλασσῶν, τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν καὶ τόσα ἄλλα πὺ ἀναφέρει ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου— πὺ ἐθεωροῦντο ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς κατὰ κόσμον σοφοὺς ὡς ἀπίθανα καὶ ἀκατανόητα πράγματα, σήμερα μὲ τὸν κίνδυνον τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας ἐμφανίζονται «ὡς τεχνικῶς πραγματοποιήσιμα»· πρᾶμα πὺ σημαίνει ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀσεβείας καὶ ἀποστασίας ἔρχεται ὀλοταχῶς, συναποκομίζοντας κατὰ παραχώρησι Θεοῦ καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου γιὰ τὴν πραγματοποίησι τῶν προφητειῶν αὐτῶν, πὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ ἀρχὴ τῶν ὀδίνων .. Διαβάστε ἀκόμη, ἂν θέλετε, τὰ περὶ «συντελείας» ἐνὸς ἄλλου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐννοητικοῦ ἀσκητοῦ Ὁσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, καὶ τότε

ὅσοι ἀπὸ σαῶς ἠμπορεῖτε νὰ συλλάβετε τὰ τεχνικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ μηχανιστικοῦ πολιτισμοῦ ποὺ ἔρχονται, θὰ καταλάβετε ὅτι αὐτὰ ἀκριβῶς ἐνωραματίσθηκε καὶ ἡ προφητικὴ ψυχὴ τοῦ Ὅσιου : «Χρυσὸς πολὺς καὶ ἄργυρος καὶ μεταξωτὰ ἱμάτια, ἀλλὰ δὲν θέλουν ὠφελήσῃ εἰς τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων... Ρίπτεται καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος εἰς τὰς πλατείας καὶ οὐδεὶς ἐγγίζει αὐτά...»

*
* *

Εἶχαμε πάρει ἤδη μὲ τὸ σοφὸ Διογένη τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ἡ νύχτα εἶχε προχωρήσει πολὺ, καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν καὶ ἡ κίνησις μέσα στοὺς δρόμους τῆς μεγαλουπόλεως. Κύματα ἀνθρώπων διάβαιναν βιαστικοὶ ὀλοένα, πάνω στὴν πυρακτωμένη ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ἄσφαλο — ἄλλοι πεζοί, ἄλλοι μὲ λογιῶν - λογιῶν ὀχήματα — γεμίζοντας τὴν ἀτμόσφαιρα σὲ μεγάλο ἕψος μὲ ἓνα φωτεινὸ βουερὸ σύννεφο ἀναθυμιάσεων καὶ σκόνης, μέσ' στὸ ὁποῖο εἶδαμε ἀργότερα τὴν πόλι νὰ κολυμπᾷ, μόλις βγήκαμε ἔξω ἀπ' τὰ ὄριά της Ὅλα αὐτὰ τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων, μετὰ τὸν κάματο τῆς φλογερῆς καλοκαιριάτικης ἡμέρας, ἔχοντας οἱ περισσότεροὶ συμπληρώσει ἓνα ὀκτώωρο τυποποιημένης ἐργασίας, ζητοῦσαν κάπου νὰ βροῦν τὴν ἀνάπαυσι, τὴν ψυχαγωγία, γιὰ νὰ πάρουν δυνάμεις γιὰ τὴν αὔριο, καὶ διάβαιναν συνοφρυωμένοι διάφορες πόρτες — ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές, ἄλλες κατάφωτες, ἄλλες σκοτεινές — γιὰ νὰ βγοῦν σὲ λίγο ἀπὸ τὶς ἴδιες, πρὸ πολὺ συνοφρυωμένοι, πρὸ πολὺ κουρασμένοι καὶ βαρυστημένοι. Μὰ κι' ὅσοι γελοῦσαν, γελοῦσαν ψεύτικα ἢ σαπιδικά, προσπαθῶντας μέσα στὰ ἠχηρὰ κύματα τοῦ θεατρικοῦ τῶν γέλιου νὰ πνίξουν κάτι ποὺ πολὺ τοὺς ἐφόβιζε. Μάσκες ἔμοιαζαν νὰ φοροῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί. Πολλοὺς ποὺ περιπατοῦσαν μόνοι τους, τοὺς βλέπαμε νὰ μονολογοῦν χειρονομῶντας. Ἀπὸ τὰ κατάφωτα ἀνοιχτὰ παράθυρα τῶν σπητιῶν ἀκούγαμε τὶς στριγγλιές τῶν ραδιοφώνων, μὲ τὶς ὁποῖες οἱ ἄνθρωποι τῶν σπητιῶν αὐτῶν λές καὶ ζητοῦσαν νὰ καλύψουν κάποιον ἄλλο θόρυβο, ποὺ τοὺς ἀνατάραζε ἐσωτερικὰ τὰ στήθη, γιὰ νὰ μὴν ἰκουσθῇ.

πόλι, σ' ένα μακρὸν καὶ πλατὺ ἐξοχικὸ δρόμο. Πυκνὲς ὀμάδες ἐξάλλων ἀνθρώπων μᾶς προσπερνοῦσαν τὴν ὁδὸν σκούζοντας μέσα σὲ μεγάλα Λεωφορεῖα πὺ ἐτρεχαν σὰν δαιμονισμένα πρὸς τὰ βουνά. Ἦταν οἱ «ἐκδρομεῖς τῆς Κυριακῆς», πὺ ζητοῦσαν τὴν χαρὰ τοῦ ὑπαίθρου στὰ βουνὰ καὶ στ' ἀκρογιαλῖα· μὰ τὸ βραδυνὸ θέαμα τοῦ γυρισμοῦ των, ὅταν τοὺς συναντήσαμε πάλι στὸν ἴδιο μακρυνὸ δρόμο, μᾶς ἔπεισε ὅτι ὁ κόπος τους εἶχε πάει χαμένος.. Τὸ πρῶτὸ δείχνοντάς μου ὁ Διογένης τὶς χιλιάδες αὐτὲς τῶν ἐκδρομῶν μου εἶχε πῆ:

—Αὐτὸ τὸ ἔξαλλο θέαμα χιλιάδων καὶ μυριάδων ἀνθρώπων, πὺ ζητοῦν νὰ ζήσουν μιὰ ἡμέρα στὸ ὑπαίθρο, μαρτυρεῖ πολὺ ἐκφραστικὰ πόσο λίγο ταιριάζει στὸν χαρακτῆρα καὶ στὴν φύσι τοῦ ἀνθρώπου ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς τῶν πόλεων σας.

Τὸ δὲ βράδυ μου εἶπε πάλι :

—Τοὺς βλέπεις; Δὲν ἠμπόρεσαν οἱ δυστυχεῖς νὰ βροῦνε αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο μὲ τόση λαχτάρα ξεκίνησαν τὸ πρῶτὸ, ὅχι τόσο γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει στὶς γύρω ἐξοχές, ὅσο γιὰτὶ δὲν ἠξεύρουν νὰ τὸ βροῦν. Θέλουν νὰ ἀγοράσουν τὴν χαρὰ τοῦ ὑπαίθρου ὅπως ἀγοράζουν τὶς ἄλλες ψεύτικες χαρὲς τῶν πόλεων. Γι' αὐτὸ δὲν τὴν βρίσκουν...

Ἐκδρομῶντας πότε ἡμέρες καὶ πότε νύχτες πολλές, διαβήκαμε ἀπὸ πλῆθος πολιτεῖες καὶ παντοῦ συναντούσαμε τὴν ἴδια ζωὴ· ἀκόμα καὶ στὰ ἀπόμακρα χωριά, τὰ χτισμένα στὸς ἀλαργινούς ἀτέρμονες κάμπους καὶ στὶς ἀπόκρημνες πλαγιὲς τῶν ψηλῶν βουνῶν, ἔχει προωθήσει τὴν στάθμη τῆς ἢ «πλημμυρὶς» τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, γιὰ νὰ καταπιῇ σιγὰ-σιγὰ μεσ' στὰ θολὰ νερά τῆς, τοὺς ἀγνοὺς χωριάτικους τύπους, τὰ πανάρχαια γραφικὰ ἦθη τους, τὰ γραφικὰ κοστούμια τους, τοὺς σεμνοὺς χοροὺς καὶ διασκεδάσεις τους, τὰ μαγευτικὰ τοπεῖα τους, καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα τὴν εὐλάβειά τους, τὴν βαθειὰ ἐκείνη εὐλάβεια τῶν ἀνθρώπων τοῦ κάμπου τῶν βουνῶν καὶ τῶν νησιῶν, ὅπως τὴν ἀποθανάτισε, περίτεχνα, χαρακτηριστικὰ, ὁ ἔμπνευσμένος χρωστῆρας ἐνὸς Θεοδώρου Ράλλη. Ὅλους αὐτοὺς τοὺς θησαυροὺς τῆς καρδιάς των, τὴν εὐωδιὰ τῆς ψυχῆς των, ὅ,τι ὠμορφαίνει καὶ γλυκαίνει καὶ δίνει περιεχόμενον στὴ ζωὴ, ἄρρισαν καὶ οἱ χωρικοὶ ὅλου τοῦ κόσμου νὰ ἀνταλλάξουν, μὲ τί; Μὲ τὴν «πρόοδο»,

δηλαδή με τὸ αὐτοκίνητο, τὸ τρακτέρ, τὴν σκόνη καὶ τὴν κάπνα τῆς μηχανῆς. Γιατί; Γιὰ νὰ αὐξηθῆ ἡ παραγωγή τους καὶ ἡ ἀγοραστικὴ δύναμί τους, ὥστε νὰ ἠμποροῦν ν' ἀγοράζουν... τὶς μηχανὲς καὶ νὰ συμμετέχουν στά... ἀγαθὰ τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, δηλαδή στὸ ραδιόφωνο καὶ στὸν κινηματογράφο. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀνέχειά τους δὲν λιγόστεψε σὲ τίποτα, παρ' ὅλη τὴν αὐξημένη παραγωγή. Τὶ φαῦλος κύκλος!... Σὰν νὰ ἔχη δίκη, ἔλεγα μέσα μου, ὁ γερο-Διογένης...

*
* *

Μὲ τέτοιους πικροὺς λογισμοὺς καὶ ἀποκαρδιωτικὲς σκέψεις γιὰ τὸν σύγχρονο κοινωνικὸ ἄνθρωπο καὶ τὸ ἄμεσο μέλλον του, βαδίζαμε γιὰ τὴν χερσόνησο τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅπου ὁ χριστιανὸς Διογένης μας ἔχει στήσει, ὄχι πιά τὴν ἐξεζητημένη βαρέλα του, ἀλλὰ τὴν σεμνὴ φτωχικὴ του καλύβη. Ὅ,τι μοῦ εἶχε δείξει καὶ ἐρμηνεύσει ὁ πολύπειρος αὐτὸς συνοδός μου, βάραινε στὴν ψυχὴ μου, μὰ πίεζε καὶ τὴν σκέψι μου καὶ ζητοῦσε ἐπεξεργασία καὶ ταξινομήσι καὶ συμπέρασμα. Ἦταν ὅμως τόσο συγκλονιστικὰ αὐτὰ πού εἶχα παρακολουθήσει, ὥστε μοῦ ἦταν ἀδύνατο γιὰ τὴν ὥρα νὰ τὰ ἐπεξεργασθῶ. Εὐτυχῶς ὅτι ὁ ἀκούραστος ὁδηγός μας, μᾶς ἔδωκε, μὲ τὴν κρυστάλλινη σκέψι του, ἐπιγραμματικὰ τὸ συμπέρασμά τους :

— Μποροῦμε νὰ κλείσωμε τὴν αὐλαία μὲ ἓνα μικρὸ ἐπίλογο: Ὁ μοντέρνος ἄνθρωπος στηριζόμενος στὴν γνῶσι καὶ στὸ πείραμα καὶ ἀποθῶντας σὰν κάτι τὸ ἀχρείαστο τὴν πίστι καὶ τὸ μυστήριον, ρίχτηκε μὲ μανία στὴν κατάκτησι τῆς εὐτυχίας διὰ τῆς ὕλης τῆς ὕλης ὄχι μόνο στὴ στατικὴ μορφή της — ὅπως συνέβαινε παλαιότερα — ἀλλὰ κυρίως στὴ δυναμικὴ μορφή της, πού ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν μηχανή. Ἀποτέλεσμα: νὰ ξεφύγη ὀλοτέλα ἀπὸ τὸν φυσικόν, τὸν λιτὸ κανόνα ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ νὰ καταντήσῃ δοῦλος τῆς ὕλης καὶ τῆς μηχανῆς, καὶ τῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν πού τοῦ προξενοῦν οἱ τυρανικοὶ αὐτοὶ αὐθένται του. Ζῶντας σήμερα ὁ ἄνθρωπος, ὄχι μόνο μὲ δύναμι, ἀλλὰ καὶ μὲ ταχύτητα, τὴν διαφθορὰ καὶ ποικιλώνυμη ἁμαρτία, ἁμαρτάνει πολὺ περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε. Τὸ μέλλον του εἶναι πολὺ σκοτεινὸ σκοτεινὸ ὅπως τὸ μέλλον ἑνὸς μυωπικοῦ, πού σπάζουν ξάφνου τὰ γυαλιά του σ' ἓναν ἀπότομο κατήφορο. Καὶ γυαλιὰ

ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς κοινωνικὸ μέλος, ἔχασε σήμερα τελείως τὴν ἐλευθερία τῆς βουλήσεώς του· ἔγινε καὶ αὐτὸς μιὰ ἄψυχη μηχανὴ σὲ ἀπόλυτη ἀλληλεξάρτησι ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀτσάλινες μηχανές, ἡ ἀξία τῆς ὁποίας ἐκτιμᾶται ἀποκλειστικὰ μὲ τὸ ποσὸ τῆς ὑλικῆς ἐνεργείας ποὺ ἠμπορεῖ νὰ διαθέσῃ. Καταφέρατε ὥστε ἡ ἀνθρωπίνη ἀξία νὰ ἐκτιμᾶται σήμερα μὲ ἴππους, θερμίδες καὶ κιλοβάτ. Ἐπὶ αὐτὸ ἀκόμα μειονεκτεῖ ἡ μηχανὴ—ἄνθρωπος ὡς πρὸς τὴν ἀτσάλινη, γιατί ἡ ἀξία τῆς πρώτης δὲν κρίνεται πάντοτε ὅπως καὶ τῆς δευτέρας, δηλαδὴ ἀνάλογα μὲ τὸ ὑλικό, ἔστω, ἔργο ποὺ προσφέρει στὸ σύνολο.

Σὺ αὐτὴν λοιπὸν τὴν φρικαλέα κοινωνία, τὸ πνεῦμα δὲν βρίσκει θέσι ν' ἀναπαυθῆ. Γι' αὐτὸ καὶ ὅσοι δὲν ἔχασαν ἀκόμη τὴν προσωπικότητά τους —τὴν φυσικὴ ἐννοῶ καὶ ὄχι τὴν ἐπίπλαστη μάσκα προσωπικότητος, ποὺ φοροῦν συχνά, τόσο δὲ γελοῖα, οἱ ἄνθρωποι— ὅσοι νοιώθουν ἀκόμη νὰ λειτουργῇ ἀπρόσκοπτα ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεώς των, ὅσοι ἐξακολουθοῦν νὰ μετροῦν τὸν κόσμον καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου μὲ τὰ μέτρα τοῦ αἰωνίου καὶ τοῦ ἀπείρου, ἀφορίζονται καὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν πονηρὴ αὐτὴ στρουθγκα, ποὺ λέγεται κοινωνία. Ποιοὶ εἶναι αὐτοί; Μὰ οἱ ἐκ κοιλίας μητρός των προωρισμένοι, ποὺ ὕστερα ἀπὸ ἄσκοπες περιπλανήσεις, ξαναβρίσκουν τὸν χαμένο δρόμον τους... Αὐτοὺς ἀκριβῶς σᾶς ὁδηγῶ τώρα νὰ γνωρίσετε ἀπὸ κοντά ..

*
* *

..... Ἐνα γερό, πρυμνὸ μαϊστράλι γεμίζει μὲ ἀόρατη δύναμι τὰ τριγωνικὰ λευκὰ πανιά τῆς μεγάλης ψαρόβαρκας, ποὺ σὰν δελφίνι σκαμπανεβάζει μέσ' στοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων, ὁδηγώντας μας γοργὰ πρὸς μιὰ φιλόξενη ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ τῆς ἀγιορειτικῆς παραλίας. Τὸ πλήρωμά της εἶνε τρεῖς ψαράδες—καλόγηροι, ποὺ κουβαλοῦν στὸ Μοναστήρι τους, μὲ χαρὲς δοξολογίας, τοὺς ἀσημένιους θησαυροὺς τῆς θάλασσας, ποὺ τοὺς ἐχάρισε ὁ Κύριος σὰν καρπὸ τοῦ ὀλονύχιου ἱεροῦ μόχθου των· μὲ φαγγαῖα, γοφάρια, τσιποῦρες καὶ λιθρίνια —«ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν»— ἀνέβασαν σήμερα πρώτ-πρωτὶ ἀπὸ τὴν θάλασσα τὸ δίχτυ τους γεμάτο, καὶ τώρα ἕνας οὔριος ἀνε-

μος βοηθᾷ τοὺς ἀπλοῖκούς· αὐτοὺς μιμητὰς τῶν Ἀποστόλων, γιὰ νὰ φέρουν ἔγκαιρα στὸ Μοναστήρι «ὅτι ἔστειλε ὁ Κύριος» γιὰ αὐριανὴ παρηγοριὰ τῶν πατέρων καὶ προσκυνητῶν, ποὺ θὰ ἀγρυπνήσουν ἀπόψε γιὰ τὴν χάρι Του. Ξημερώνει βλέπετε μεγάλη τῆς χριστιανοσύνης γιορτὴ καὶ ἡ Μονὴ πανηγυρίζει μὲ ὀλονύχτια ἀγρυπνία μέσα στὸν εὐρύχωρο ναό της.

Ἦδη ἓνας ἡχηρὸς χαρμόσυνος αἰθέριος χεῖμαρρος κυμάτων μᾶς ὑποδέχεται ὅπως φτάνουμε στὴν παραλία. Εἶναι τόνοι μελωδικοί, ἄρμονικοί, βγαλμένοι ἀπ' τὰ πρασινωπὰ χάλκινα στόματα τῶν σημάντρων, ποὺ τοὺς παίρνει τὸ ἀγέρι ἀπὸ τὰ ψηλῶματα τῆς Μονῆς καὶ τοὺς κατακυλᾷ μέσ' ἀπ' τὶς μυροβόλες φυλλωσιές τῶν φαραγγιῶν ἴσια-κάτω, γιὰ νὰ τοὺς ἀναμίξη μὲ τὸ δειλινὸ ροδογάλανο θαλάσσιο κῦμα, ποὺ ἀδύναμο τώρα ξεφτίζει στὴν ἀκροθαλασσιὰ. Στιγμὲς δειλινοῦ, στιγμὲς ἀνατάσεως τῶν πάντων! Ὅλα —ἐμψυχα καὶ ἄψυχα— μετὰ τὸν κάματο τῆς ἡμέρας, σπεύδουν νὰ ντυθοῦν τὴν ἀραχνοῦφαντη ἔσπερινὴ ἄλουργίδα καὶ νὰ ἐτοιμαστοῦν γιὰ τὴν συμφωνία τῆς ἀπογευματινῆς ὕμνωδίας. Μιὰ μυστικὴ εὐλογία, σὰν ἀπὸ θεία ἐπισκοπή, ἔχει τυλίξει τὰ πάντα ἐδῶ καὶ τὰ κάνει νὰ φαίνονται «καλὰ λίαν»...

Παίρνομε, συνιροφιά μὲ τοὺς ψαράδες, τὸν ἀνήφορο γιὰ τὸ Μοναστήρι. Τὸ πρῶτο ποὺ συναντοῦμε στὰ πρόθυρά του, μετὰ τὸν ἀπαραίτητο σιδερένιο σταυρό, εἶνε οἱ πυκνόφυλλες κατάκαρες κληματαργιές, ποὺ ξεκινῶντας ἢ κάθε-μιὰ μὲ ἓνα τραχὺ καὶ στερεὸ σύνδεσμο ἀπ' τό, χοντρὸ καὶ ψηλὸ σὰν δένδρο, αἰωνόβιο καὶ ἀκατάλυτο κορμὶ τῆς ἀμπέλου, ἠμποροῦν κι' ἀπλώνονται καὶ διακλαδίζονται σὲ ἀπίστευτα μάκρη, πάνω στὴν πέργκολα ποὺ τὶς βαστάζει· βλέπομε κι' ἄλλες κληματόβεργες, κλαδεμένες αὐτὲς ἀπ' τὸν ἀμπελοουργὸ καὶ σωριασμένες σὲ μικροὺς σωροὺς πάνω στὸ καλντερίμι· εἶνε αὐτὲς ποὺ δὲν κάρπισαν, γιὰτὶ δὲν κατάφεραν νὰ προσκολληθοῦν μὲ δύναμι στὸ χυμῶδες κορμὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ πρὸς προορίζονται τώρα νὰ πεταχτοῦν στὴν φωτιά... Στὸ θέαμα τοῦτο ἄθελα ἢ σκέψι παραδίδεται σὲ κάποια λόγια τοῦ γλυκύστομου Ἰησοῦ: «Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.» Στὸ προαύλιο τῆς Μονῆς ἓνα γραφικώτατο ξύλινο περίπτερο προσ-

φέρει τούς πάγκους του στὸν λαχανιασμένο ἀπ' τὸν ἀνήφορο ὄδοιπόρο. Ἀπὸ κεῖ, σὰν ἀπὸ παρατηρητήριο διακόσια μέτρα περίπου πάνω ἀπὸ τὴν θάλασσα, ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ξαγναντέψη τὸ θαυμάσιο θέαμα ποὺ συνθέτουν ἡ χρυσογάλανη θάλασσα τοῦ ἁγιορείτικου κόλπου, τὰ ὄλοπράσινα σγουρὰ πουρνάρια, τὰ γυμνὰ πυρωμένα βράχια μὲ τὴν χρυσοῦξανθη πατίνα τοῦ χρόνου, οἱ κατάσπαρτες μαρμαρόπειρες ποὺ κατακλύζουν τὸ μεγάλο δέλτα τοῦ ρεύματος καὶ ποὺ τὸ κάτασπρο χρῶμα τους ἐναρμονίζεται τόσο γλυκὰ μὲ τὸ σιένα τῆς φρεσκοσκამένης γῆς τῶν μπαξέδων καὶ τῶν ἕνα-γύρω ἀμπελώνων· καὶ ὅλα αὐτὰ πλαισιωμένα μὲ ἕνα φαντασμαγορικό φόντο δύσεως ἡλίου...

Μετὰ μικρὴ ἀνάπαυσι στὸν ξενῶνα τῆς Μονῆς, ἕνα ἄλλο προσκλητήριο, ἀπὸ γοργὰ καὶ ξηρὰ κροταλίσματα ξυλίνου σημάντρου μᾶς καλεῖ στὴν κεντρικὴ Ἐκκλησία γιὰ τὴν ἀγρουπνία. Ἔχει πιά σουρουπώσει, κι' ὁ λαμπερὸς ἀποσπερίτης ἄπλωσε κι' ὅλα πάνω ἀπὸ τὴν ἠρεμὴ θάλασσα τὴν στενόμακρη, ἀπὸ τρεμάμενο ἀχνὸ φῶς, γέφυρά του, ζητῶντας νὰ ἐνώση τὶς σιγηλὲς ἐρημικὲς ἀκτὲς τοῦ Ἄθω μὲ τὶς κοντινότερες κοσμοβριθεῖς ἀκτὲς τῆς ἀντικρουνῆς χερσονήσου. Τὰ φωτεινὰ αὐτὰ μονοπάτια ποὺ σκαρώνει ἡ ἀντιαύγεια, πότε ἡ χρυσοπόρφυρη τοῦ ἡλίου ποὺ πάει δύση, καὶ πότε ἡ ἀσημένια τοῦ φεγγαριοῦ καὶ τῶν μεγάλων ἀστρῶν, ἀποτελοῦν καὶ σήμερα ἀκόμα γιὰ πολλοὺς μοναχοὺς καὶ γιὰ ὅλο τὸ μάκρος τῆς ζωῆς των, τοὺς μόνους δρόμους ἐπικοινωνίας των μὲ τὸν ἔξω κόσμο... Γι' αὐτοὺς ἐπίσης τοὺς μοναχοὺς —ἀδιάφορο ἂν ζοῦν μεσ' τὴν καρδιὰ τῶν ἐρήμων τοῦ Ἄθω ἢ μέσα σὲ πολυάνθρωπα μοναστήρια— τὰ μόνα σήματα καὶ μνηήματα ποὺ δέχονται ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμο εἶνε κάποιοι φωτεινοὶ παλμοί, ποὺ ἀναδίδουν κατὰ τὶς ἀσέληνες ξάστερες νύχτες τὰ ἠλεκτρικὰ λαμπιόνια «ἐξηλεκτρισμένων» μακρυνῶν χωριῶν, ποὺ σὰν ἀναμμένα καρβουνάκια τρεμοσβύνουν ἀδύναμα, ἔτοιμα λὲς ν' ἀναλυθοῦν σὲ σποδὸ καὶ ἀσβόλη...

Μπαίνομε μέσα στὴν εὐρύχωρη μαρμαρόκτιστη ἐκκλησία. Τὸ πρῶτο πράμα ποὺ μαγνητίζει τὸ βλέμμα μας εἶναι ὁ κεντρικὸς πολυέλεος μὲ τὸν ὀρειχάλκινο ἕνα-γύρω χορὸ· τὸ ταπεινὸ φῶς τῶν καντηλιῶν καὶ ἕνα-δυσὸ κεριῶν ἀφίνει ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτίνα του τὶς ἀλυσσίδες καὶ τὶς μπρούντζινες ταινίες, μὲ τὶς

ὁποῖες κρέμονται ἀπ' τὸν τροῦλο χορὸς καὶ πολυέλεος, ἔτσι ποῦ φωτισμένοι κι' αὐτοὶ ἄνισα, ἐκ τῶν κάτω, ἀπὸ τὸ λιγιστὸ τοῦτο φῶς, μοιάζουν μ' ἓνα παράξενο, φωτεινὸ, ἄυλο σύμπλεγμα, ποῦ στέκει λὲς μετέωρο, ἀκρέμαστο, κρυσταλλωμένο — σὰν ἔξωτικὸς ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου — μέσ' στὸν θαμπόφωτο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ κατανυκτικὴ σιωπὴ καὶ φῶς ταπεινωμένο ἀρχίζει ἡ ἀγρυπνία: Ὁ Ἐκκλησιάρχης φορεμένος τὸν πτυχωτὸ ἀγγελικὸ μανδύα του διασχίζει ἀργὰ — ἀπὸ τὴν ὠραία πύλη πρὸς τὴν ἔξοδο τῆς Λιτῆς — τὴν Ἐκκλησία, σχίζοντας συγχρόνως ἕνα-γύρω μὲ τὸ φῶς τοῦ ἀνάμμένου εἰσοδικοῦ ποῦ κρατεῖ, τὴν σκιά τοῦ σκότους καὶ συμβολίζοντας ἔτσι τὸ πρῶτο ἐκεῖνο στάδιο τῆς Δημιουργίας τοῦ Θεοῦ «τοῦ εἰπόντος ἐκ σκότους φῶς λάμψαι.» (Β' Κορ. δ, 6). Πίσω του ἀκολουθεῖ ὁ ἱερομόναχος, συμβολίζοντας μὲ τὰ ἠχηρὰ τοῦ θυμιατοῦ κουνουνίσματα, τὸ λάλο σκίρτημα τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ὁποία ὁ Δημιουργὸς ἠυδόκησε νὰ κλείσῃ τὴν σοφὴ καὶ καλὴ λίαν δημιουργία Του καὶ θυμίζοντας συγχρόνως εἰς τοὺς μοναχοὺς μὲ τὴν ὁσμὴ τοῦ θυμιάματος «ὅτι Χριστοῦ εὐωδία εἰσὶν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἷς μὲν ὁσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν.» (Β' Κορ β, 15—16.) Τοῦ Χριστοῦ, ποῦ τὸν καλεῖ τώρα ὁ παπᾶς, μέσα σὲ ἓνα ρίγος συγκινήσεως, νὰ εὐλογήσῃ ὁ ἴδιος Αὐτός, μὲ τὴν δική Του παρουσία, τὴν μυσταγωγία τῆς ἀγρυπνίας:

— Κύριε εὐλόγησον... Μερικὲς στιγμὲς νεκρικῆς σιωπῆς ἀκολουθοῦν, γιὰ νὰ ἀντιλαλήσῃ πάλι τοῦ ἱερουργοῦ ἡ εὐχαριστήριος φωνὴ γιὰ τὴν χάρι τῆς βεβαίας εὐλογίας καὶ παρουσίας.

— Δόξα τῇ Ἀγίᾳ καὶ ἀδιαιρέτῳ καὶ ζωοποιῷ Τριάδι...

Μὲ αὐτὴ τὴ χάρι, τῆς Δεσποτικῆς εὐλογίας καὶ ἐπισκοπῆς, διάχυτη μέσα στὸ πλήρωμα τοῦ ναοῦ, κυλᾶ ἀργά, ὑπομονητικά, κατανυκτικὰ ἢ δωδεκάωρη ἀκολουθία τῆς ἀγρυπνίας, μὲ μοναδικοὺς φρουροὺς καὶ ὑμνολόγους πάνω στὸ κοιμισμένο ἡμισφαίριο τῆς γῆς, μιὰ ὀλιγάριθμη συναγωγὴ μοναστῶν, ἐνῶ ψηλὰ — τοῦ λαφειρόχρωμου οὐρανοῦ τὸ ἀχανὲς ἡμισφαίριο — κυλᾶ στὸν ἴδιο ἀργὸ ρυθμὸ μιὰ ἄλλη συναγωγὴ — ἀναρίθμητη αὐτὴ

καὶ σιωπηλῇ— ἀπὸ λαμπερὰ ἀστέρια, ποὺ ξαγρουπνοῦν μὲ τὸν τρόπο τους, ὑμνολογῶντας κι' αὐτὰ τὸν Θεό...

Τὶ κι' ἄν τὰ πυρωμένα ἀπὸ τὸν φλογερὸ ἥλιο τῆς ἡμέρας γύρω βράχια στέλνουν ὀλονυχτὶς μέσα εἰς τὴν ἐκκλησιὰ ὅλη τὴ φλόγα τους, κάνοντας τοὺς ρασοφόρους αὐτοὺς πολεμιστὰς νὰ μουσκεύουν στὸν ἰδρωτὰ; Τὶ κι' ἄν ἡ δύναμι τοῦ ὕπνου, ποὺ σφάλισε κάποτε τὰ βλέφαρα ἐπιλέκτων τοῦ Κυρίου μαθητῶν, μεσ' στὸν ὁλόδροσο κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, ζητεῖ καὶ πάλι ἀπόψε νὰ τυλίξη μὲ τὴν βελούδινη σαγήνη της τὰ ταλαιπωρημένα τους κορμιά; Τὶ κι' ἄν οἱ πῆλινοι ἄρμοί τους, ἀπειλοῦν νὰ καταρρεύσουν ἀπ' τὴν ὀλονύχτιο ὀρθοστασία; Τὶ κι' ἄν ἀπ' τὴν μακρὰ νηστεία, ζητοῦν τὰ γόνατα νὰ τρεμουλιάσουν; Κανένα καῦμα ἢ ψῦχος, καμμία δύναμι νύστας ἢ δίψας ἢ πείνας, κανένα βάρος κοπώσεως δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ τοὺς λυγίση στὸ ἀγγελικὸ αὐτὸ καθῆκον τους τῆς ἀγρυπνίας, ποὺ ἐπαναλαμβάνεται ὄχι μιὰ καὶ δύο, ἀλλὰ σαράντα καὶ πλεόν φορὲς τὸ χρόνο, κατὰ τὶς μεγάλες Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἐορτὲς τῆς Ὁρθοδοξίας, χῶρια οἱ προαιρετικὲς ἀτομικὲς ἀγρυπνίες τοῦ κελλιοῦ καὶ οἱ καθημερινὲς νυχτερινὲς λειτουργίες. Μαχηταὶ ἀκλόνητοι καὶ πολύπειροι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ Διαβόλου, περιζωσμένοι σφιχτὰ τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἀποδυθῆ σὲ ἓναν ἀδιάκοπο καὶ ἀόρατο πόλεμο, ὅπου ἀντίπαλος δὲν εἶναι μόνο «αἷμα καὶ σάρκα» ἀλλὰ καὶ «τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις», αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Ἄρχων τοῦ σκότους, μὲ τοὺς δύο μεγάλους ἐπὶ τῆς γῆς ὑποχειρίους ὑπουργοὺς καὶ τοποτηρητάς του: τὴν «σάρκα» καὶ τὸν «κόσμο». Χωρὶς τὴν κατατρόπωσι τῶν δύο τελευταίων, ξέρουν καλὰ οἱ μαχηταὶ αὐτοὶ ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ σταθῆ νίκη κατὰ τοῦ Σατανᾶ· πρὶν κονταρομαχήση κανεὶς μὲ τὸν Ἄρχοντα τῶν ὑπεναντίων, θὰ πρέπη νὰ λαβώση τοὺς πιστοὺς τῆς γύρω σωματοφυλακῆς του... Αὐτὸ τοὺς ἔχει διδάξει ἡ ἀτομικὴ, καθημερινὴ καὶ μακρὰ πείρα τους, καθὼς καὶ ἡ ἀνεκτίμητη πείρα τῆς νικηφόρου στρατιᾶς τῶν ὀρθοδόξων ἁγίων Πατέρων. Κόθε ἄλλη μέθοδος ἀγῶνος, ποὺ υἱοθετεῖ συνθήματα συμβιβασμοῦ τοῦ χριστιανοῦ μαχητοῦ πρὸς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἐχθροὺς τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς του, τὸν κόσμο, τὴν σάρκα καὶ τὸν διάβολο, εἶναι ἐφεύρημα αὐτοῦ τοῦ διαβόλου, γιὰ νὰ καταπίνῃ εὐκολώτερα τὰ

θύματά του. Ἡ «φιλία» τοῦ κόσμου ἀπαραίτητη τάχα γιὰ νὰ ἐλκύσωμε μὲ τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ τὸν κόσμο, ἢ «μέριμνα» τοῦ σαρκίου γιὰ νὰ τὸ καταστήσωμε δῆθεν ἱκανὸ ν' ἀντεπεξέλθῃ στὶς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἡ παλαιὰ τοῦ Ὁριγένους «βλασφημία» — ἀνανεωμένη πάλι ἐσχάτως καὶ βελτιωμένη — περὶ τελικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Ἑωσφόρου, ἀποτελοῦν γιὰ κάθε γνήσιο καὶ πιστὸ Ἀγιορείτη μοναχὸ ἓνα νέο ἐφεύρημα καμουφλαρίσματος τοῦ Ἀρχεκάκου, μιὰ καὶ τὸ παληὸ τεχνασμά του — νὰ πείθῃ δηλαδὴ τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι τάχα ἀνύπαρκτος — δὲν ξεγελᾷ πιά σήμερα κανέναν. Γι' αὐτοὺς τοὺς πιστοὺς καὶ πολύπειρους μαχητὰς — ποὺ ἀποβλέποντας ὀλόψυχα στὴν ἀνακαίνισι τοῦ «ἔσω» ἀνθρώπου, δὲν φοβοῦνται ἂν ὁ «ἔξω» φθαρῆ — τὸ πεδῖον τῆς μάχης κατὰ τῶν τριῶν αὐτῶν ἐχθρῶν ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ βρίσκειται μέσα στὸν ἑαυτὸν τους· ἐκεῖ μέσα δίδεται ἡ μάχη τελειωτικά, σὲ ἓναν ἰδιότυπο «χώρο» ἐνὸς βιβλικοῦ νοητοῦ Μεσσαρᾶ μὲ τὰ στενὰ τῆς ἐρήμου Μαῶν· ὁποῖος ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους προκαταλάβῃ τὰ στρατηγικὰ αὐτὰ στενά, ἔχει ἐξασφαλίσει τὴν νίκη...

(Συνεχίζεται)

Ἀκραθωΐτης

Νικόδημος Φροσινός

Καθὼς τὸ μικρὸν παιδίον τρομάζει ἀπὸ τὰ φοβερὰ φαινόμενα καὶ τρέχον κρατεῖ τὰ ἐνδύματα τῶν γονέων του καὶ παρακαλεῖ αὐτούς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν στενοχωρῆται καὶ θλίβεται ἀπὸ τὸν φόβον τῶν πειρασμῶν, τρέχει καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν δι' ἀκαταπαύστων δεήσεων καὶ ὅσον αὐξάνουν οἱ πειρασμοὶ ἐπερχόμενοι ἄλλεπαλλήλως, αὐξάνει καὶ τὴν δέησιν καὶ ὅταν εὕρῃ ἀνάπαυσιν, πάλιν μετεωρίζεται καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἐσίου Ἰσαὰκ

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ κατόπιν αἰτήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς ἕξ ἱεραρχῶν ἐπιτροπὴν, ἵνα αὕτη μελετήσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἁγιοποιήσεως τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου καὶ δι' ἐκθέσεώς της φέρῃ τοῦτο ἐνώπιον αὐτῆς.

Ὁ Νικόδημος ὑπῆρξεν μέγιστον παράδειγμα φιλοπονίας, αὐταπαρνήσεως, εὐσεβείας καὶ φιλογενείας, λαβὼν ἐπαξίως τὴν ἐπωνυμίαν «Ἁγιορείτης», ὃ τέταρτος μέγας ἁγιορείτης μετὰ τὸν Πέτρον, Ἀθανάσιον καὶ Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν. Ἐγεννήθη ἐν Νάξῳ τῷ 1749 καὶ ἐμαθῆτευσεν ἐν Σμύρῃ. Τῷ 1775 εἰσηλθεν εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὸ μικρὸν σχῆμα καὶ ἀπὸ Νικόλαος μετωνομάσθη Νικόδημος. Πολὺ ἐνωρὶς ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας καὶ κατέδειξε τὸ φιλολογικὸν αὐτοῦ χάρισμα. Ἠσχίσεν ἐκ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Φιλοκαλίας ἐντολῇ τοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας Μακαρίου τοῦ Εὐεργετινοῦ, τῆς Συνεχοῦς Μεταλείψεως καὶ τῆς Ἀλφαβηταλφαβήτου τοῦ Μελετίου. Ἴνα ἐπιδοθῇ ἀπερίσπαστος εἰς τὸ ἔργον του, μετώκοισεν εἰς τὰ ἡσυχαστήρια Παντοκράτορος (Καψάλα) ὑποταχθεὶς εἰς μοναχόν τινα Ἀρσένιον Πελοποννήσιον. Εἶτα μεταβάς εἰς τὴν νῆσον Σκυροπούλα συνέγραψε τὸ πρὸς τὸν ἑξάδελφόν του ἐπίσκοπον Εὐρίπου Ἱερόθεον Συμβουλευτικόν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1783 ἐπέστρεψεν εἰς Ἁγιον Ὄρος καὶ ἠγόρασεν ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ τῆς Καψάλας μικρὰν καλύβην ἐνθα ἐγένετο μεγάλοςχημος μοναχὸς ἐπιδοθεὶς ἐπὶ ἑξαετίαν εἰς τὴν μελέτην τῶν θείων γραφῶν μεθ' ὃ ἐξηκολούθησε συγγράφων ἢ ἀναθεωρῶν καὶ πλουτίζων ἐκκλησιαστικὰ βιβλία μέχρι τοῦ θανάτου συμβάντος τὴν 14 Ἰουλίου 1809.

Ὁ Νικόδημος ἐκοιμήθη ἑξηκοντούτης ἕξαντληθεὶς προώ-
 ρως ἐκ τῆς ὑπερμέτρου ἐργασίας. Τελευταῖον ἔργον αὐτοῦ ἔχο-
 μεν τὴν διασκευὴν καὶ τὸν πλουτισμὸν τοῦ Συναξαριστοῦ Μα-
 ξίμου Μαργουνίου τοῦ Κρητὸς παραβαλὼν τοῦτον πρὸς χειρο-
 γράφους συναξαριστὰς τοῦ Πρωτάτου καὶ τῶν Μονῶν, Διονυ-
 σίου, Παντοκράτορος καὶ Κουτλουμουσίου. Τὸ ἐπίπονον τοῦτο
 ἔργον ἐπεχείρησε κατὰ τὸ 57ον ἔτος τῆς ἡλικίας του βεβαρημένος
 ὑπὸ τῶν πολλῶν κόπων καὶ ἀσκητικῶν κακοπαθειῶν καὶ τῶν
 πικριῶν τὰς ὁποίας ἐποτίσθη ὑπὸ τῶν φιλοκατηγόρων κατὰ τὰς
 περὶ συνεχοῦς μεταλήψεως καὶ μνημοσύνων καὶ κολλύβων πεισ-
 ματώδεις ἔριδας.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἠγόρασεν ἑτέραν καλύβην χά-
 ριν μεγαλυτέρας ἡσυχίας, ἀλλ' ἕξαντληθεὶς περισσότερον καὶ κα-
 τατριχόμενος ὑπὸ πενίας προσελήφθη εἰς τὸ ἄνωθι τῶν Καρυῶν
 Λαυριωτικὸν κελλίον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν ἁγιογράφων
 ἀδελφῶν Στεφάνου καὶ Νεοφύτου τῶν Σκουρταίων, ἔνθα καὶ
 ἀπεβίωσεν ἀφήσας εἰς αὐτοὺς ἐντολὴν νὰ φροντίσουν περὶ τῶν
 ἀνεκδότων αὐτοῦ συγγραφῶν.

Ὁ ἀπεράντου μνήμης Νικόδημος «ἦν, κατὰ τὸν βιογρά-
 φον του Ὁνούφριον Ἰβηρίτην, τὸν τρόπον ἀπλοῦς καὶ ἀνεξίκα-
 κος, τὸ ἦθος γλυκὺς καὶ χαρῖεις, ἀκτήμων καὶ λίαν ἀπερίσπα-
 στος». Ὁ ἱερός οὗτος ἀνὴρ συνέγραψε, παρέφρασε ἢ διώρθωσε
 καὶ ἐπηύξησε τριάκοντα ἐπτὰ ἐν ὄλω συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων
 μόνον ὀκτὼ ἐξέδωκεν ὁ ἴδιος, τῶν λοιπῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τῶν
 ἀδελφῶν Σκουρταίων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Τὸ κελλίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἤδη εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κα-
 τοχὴν τοῦ μοναχοῦ Ἀνανίου, ἕξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκηται ἢ κάρα
 τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς ὁποίας κατ' ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἀνεγράφη
 ἐκ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἢ φραῖσις «προσδοκῶ ἀνάστασιν
 νεκρῶν»

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὄθεν γεγονότος καὶ τῆς σημαντικῆς
 πέριξ αὐτοῦ κινήσεως ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν,
 ἀπὸ τῆς εἰς ὑποδείξεις πολλῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναγνωστῶν του,
 ὅπως συμπεριλάβῃ εἰς τὰς σελίδας του, διδασκαλίας τινὰς τοῦ
 ἱεροῦ Νικόδημου, ἐθεώρησε καθήκον ἵνα, πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν

ἀλλὰ καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Ἀγιορείτου μοναχοῦ Νικοδήμου ἀρχίστη τὴν δημοσίευσιν τῶν «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ» ἐκ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ 1800, χωρὶς ν' ἀλλοιώσῃ τὸ λεκτικόν, τὴν ἔννοιαν τῶν διδασκαλιῶν καὶ τὸ ἄρωμα τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ ὁποῖον ἀποπνέουν ὅλαι αἱ συγγραφαὶ τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΩΤΗ

Τι ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Τι ἔπαθεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δι' αὐτήν. Τι πρέπει νὰ κάμῃ καὶ νὰ παθαίνη ὁ ἄνθρωπος δι' αὐτήν.

Συλλογίσου, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, πόσα ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν σου. Ἐν πρώτοις ἀπεφάσισεν εἰς τὴν θεαρχικὴν καὶ συναϊδίον του ιδέαν, πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου καὶ πρὸ τοῦ αἰῶνος τούτου, νὰ σὲ σώσῃ καὶ σοῦ ἠτοίμασε τὴν βασιλείαν του δι' ἁμοιβὴν καὶ βραβεῖον σου, ἐὰν θελήσῃς νὰ ὑπακούσῃς εἰς τὸν νόμον του, πού θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ὅπως ὁ Θεὸς ἔχει τὸ πᾶν καὶ τὴν δημιουργίαν του ἀναρχον, ἔτσι εἶχε εἰς τὸν ἑαυτὸν του συνάναρχον καὶ τὴν πρόνοιαν τῆς ἰδικῆς σου σωτηρίας πράγμα πού εἶναι, ἢ μεγαλυτέρα σου τιμὴ ἄνθρωπε, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς καὶ Πατήρ, δὲν ἠὺχαριστήθη μόνον εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὸν ἀγαπητόν του κατὰ φύσιν υἱὸν καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα του ἀλλ' ἠθέλησεν ἀπὸ ἀγαθότητά του νὰ προνοήσῃ ἀκόμη καὶ δι' ἐσέ, διὰ νὰ σὲ κάμῃ υἱὸν του θετὸν κατὰ χάριν καὶ νὰ σὲ ἀναδείξῃ μέτοχον τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὅθεν ὅταν ἦλθεν ὁ διωρισμένος καὶ κατάλληλος καιρὸς, ἠκολούθησαν εἰς τὴν ἀναρχον ταύτην δι' ἐσὲ πρόνοιαν καὶ τὰ ἔργα, διότι ὅλα τὰ ἀποτελέσματα καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς χάριτος τὰ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τὴν ἰδικὴν σου καὶ ὅλων τῶν ἐκλεκτῶν, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος· «Τὰ γὰρ πάντα δι' ἡμᾶς» (β'. Κοριν. δ'. 15). Διὰ τὴν ἰδικὴν σου σωτηρίαν εἶναι διωρισμένα ὅλα τὰ νοερὰ καὶ ἄλλα ποιήματα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἄρχοντες τοῦ παραδείσου καὶ τοῦ οὐρανοῦ, οἱ θεῖοι λέγω Ἄρχαγγελοὶ καὶ ὅλοι οἱ Ἄγγελοι, πού εἶναι τόσοσιν δυνατοί, τόσοσιν ἄγιοι, τόσοσιν μακάριοι καὶ αὐτοὶ εἶναι διωρισμένοι διὰ νὰ ὑπερασπίσωνται καὶ νὰ βοηθοῦν τὸν πλέον εὐτελέστερον ἄνθρωπον

εἰς τὸ νὰ σωθῆ· «οὐχὶ πᾶντές εἰσι λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;» (Ἐβρ. α'. 14). Διὰ τὴν ἰδικήν σου σωτηρίαν ἐδημιούργησεν ὁ Θεός, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, ὅλον τοῦτον τὸν αἰσθητὸν κόσμον καὶ σὲ κατέστησε βασιλέα ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ ποιήματα, διωρίζοντας αὐτὰ νὰ σὲ ὑπηρετοῦν διὰ νὰ τὸν ἐργάσεσαι καὶ σὺ εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, ἵνα τὸν ἀπολαύσης εἰς τὴν ἄλλην, δηλαδή διὰ νὰ σωθῆς. «Οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεός εἰς ὄργην, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας» (α' Θεσσαλ. ε'. 9.). Διὰ τὴν ἰδικήν σου σωτηρίαν ἔδωσε νόμον καὶ ἐντολὰς καὶ ἀπέστειλε Προφήτας, οἵτινες δι' ἄλλο τι δὲν ἠργάσθησαν, παρὰ πῶς νὰ σωθῆς σύ, καθὼς λέγει ὁ μακάριος Πέτρος· «περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρένησαν Προφῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς χάριτος προφητεύσαντες. (α' ἐπιστ. α' 10).

Καὶ τί ἄλλο περισσότερον; αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Θεός, μὲ ὅλας τὰς θείας του τελειότητας, δίδεται ὅλος εἰς τὴν φροντίδα τοιοῦτου μεγάλου ἔργου, τῆς σωτηρίας δηλ. τῆς ἰδικῆς σου ὡς ἄνθρωπε, καὶ ὁ μὲν πατὴρ θέτει εἰς ἐνέργειαν τὴν παντοδυναμίαν καὶ εὐδοκίαν του διὰ νὰ σηκώσῃ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μποροῦν νὰ ἐμποδίσουν τὴν σωτηρίαν σου καὶ θέλει νὰ ὀνομάζεται εἰς χίλια μέρη τῆς παλαιᾶς καὶ νέας γραφῆς, σωτὴρ καὶ Θεὸς σωτηρίων καὶ Θεὸς σωτηρίας, μόνον διὰ νὰ δείξῃ πόσον τιμᾶ καὶ πόσον ἀγαπᾶ τὴν σωτηρίαν σου. «Ἀπέστη ἀπὸ Θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ» (Δευτερ. λβ'. 15). Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου» (ψαλμ. πζ'. 1). «Ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν» (ψαλμ. ξξ. 21). Ὁ δὲ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ θέτει εἰς πρᾶξιν τὴν σοφίαν καὶ τὸν ἑαυτὸν του χρησιμοποιῶν ὅλα τὰ ὄργανα καὶ ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ σὲ σώσῃ καὶ τὸ ἔχει διὰ καὶνχημά του νὰ ὀνομάζεται τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἰησοῦς, ἦτοι σωτὴρ· καὶ αὐτὸ θέλει νὰ τὸ κρατῆ πάντοτε ὡς κύριον ὄνομά του, τόσον εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν, διὰ νὰ σὲ κάμῃ νὰ καταλάβῃς ἔστω ἀπὸ τὸ ὄνομά του πόσον ποθεῖ τὴν σωτηρίαν σου. «Καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α'. 21). Καὶ πάλιν· «ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις» (Πράξ. 9. 5) Τὸ δὲ Ἅγιον Πνεῦμα θέτει εἰς πρᾶξιν

τὴν ἀπειρόν του ἀγαθότητα καὶ συνεργασίαν διὰ τὸ σὲ γεμίσει ἀπὸ οὐράνια χαρίσματα καὶ ἔαν τοῦ δώσης εἴσοδον εἰς τὴν καρδίαν σου, ὄχι μόνον σοῦ χαρίζει τὰ πλούτη του, ἀλλὰ σοῦ χαρίζει ἀκόμη καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔρχεται καὶ κατοικεῖ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου μὲ μίαν μερικὴν καὶ ἐξαίρετον παρουσίαν του, διὰ τὸ σὲ κυβερνᾶ, διὰ τὸ σὲ ἐξουσιάζει καὶ τὸ σὲ διευθύνει εἰς τὸ τέλος τῆς σωτηρίας σου. Καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν θέλει τὸ νὰ ὀνομάζεται καὶ αὐτὸ πνεῦμα σωτηρίας. «Διὰ τὸν φόβον σου Κύριε ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, καὶ ὠδινῆσαμεν, καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας σου» (Ἡσαΐας κσ'. 18). Ὡ παράδοξον ἄκουσμα! Ὁλητὴ ἡ Ἁγία Τριάς τίθετε εἰς τὸ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ἰδικὴν σου σωτηρίαν ὧ ἄνθρωπε· διότι ὅσον μεγάλο εἶναι τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας σου, τόσον μεγάλο καὶ οὐδαμῶς μικρότερον εἶναι καὶ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας σου, ἐπειδὴ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς παντοδυναμίας εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ τὸ νὰ σὲ φέρῃ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι καὶ τὸ νὰ σὲ φυλάξῃ ὀλόκληρον εἰς αὐτὸ τὸ εἶναι καὶ τὸ σὲ σώσῃ. Καὶ διὰ τὸ εἰπόμενον γενικῶς, ὅλον τὸ τέλος καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς χάριτος καὶ τῆς πίστεως, δὲν ἐστάθη ἄλλο, παρὰ ἡ σωτηρία τῆς ἰδικῆς σου ψυχῆς, κατὰ τὸν κορυφαῖον Ἀπόστολον «Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ἡμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν» (α' ἐπιστ. α'. 9).

Λοιπὸν, ὧ πόσον τυφλὸς θέλεις εἶσαι ἀδελφέ, ἂν τυχὸν δὲν βλέπῃς πόσον πολύτιμος εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς σου, διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε καὶ κάμνει τόσα ὁ Θεὸς διὰ τὸ νὰ τὴν σώσῃ! Ὅθεν τώρα πού τὸ ἐγνώρισες, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ βαρεθῆς, εἰς τὸ νὰ χρησιμοποιῆς αὐτὰς τὰς ὀλίγας ἡμέρας πού ἔμειναν τῆς ζωῆς σου διὰ τὸ νὰ φέρῃς εἰς καλὴν κατάστασιν τέτοιαν ἀπειροτίμητον ἐργασίαν, καθὼς εἶναι τῆς σωτηρίας σου; «Ἴδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος· ἴδου νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (β' Κορινθ. στ'. 2). Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ συλλογισθῆς μὲ τὸν νοῦν σου καὶ νὰ μὴν φροντίσῃς δι' ἐκεῖνο πού ὁ Θεὸς ἐσκέφθη καὶ ἐφρόντισε πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμελήσῃς, εἰς τὸ νὰ χρησιμοποιήσῃς, καθὼς πρέπει, τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ ταύτην τὴν ὀλίγην ἄδειαν πού ἔχεις; ἢ ὁποία ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ δραστικώτερα μέσα πού ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς διὰ τὸ σὲ σώσῃ καὶ τὸ σὲ κάμῃ ἰδικόν του; Ἐλθὲ λοιπὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν

σου ἀγαπητέ, ξύπνησε ὅλας σου τὰς ἐπιθυμίας καὶ χρησιμοποίησε αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς σου διὰ νὰ θέσης εἰς ἀσφάλειαν τὴν ψυχὴν σου καὶ ἄλλο τι νὰ μὴν ἐρωτᾷς, μηδὲ ἄλλο νὰ λέγῃς παρὰ μόνον ἐκεῖνο τὸ τοῦ νομικοῦ· «Τὶ ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; (Λουκ. ι'. 25). Τὶ νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ; ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ ἀναγκαῖον εἰς ἐμέ, τοῦτο εἶναι τὸ ὠφέλιμον εἰς ἐμέ καὶ χωρὶς αὐτὸ ὅλα εἶναι μάταια· ὅλα βλαβερά· ὅλα ἀνωφελῆ εἰς ἐμέ. Θαύμασαι εἰς τὴν ἀγνωσίαν εἰς τὴν ὁποίαν μέχρι τώρα εὗρισκεσο καὶ μεῖναι ἐκστατικός, πῶς μέχρι σήμερον ἐφρόντισες τόσον ὀλίγον δι' ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃς κἄθε ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν· φριξὼν διὰ τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔθεσες τόσες φορὲς τὴν σωτηρίαν σου. Εὐχαρίστησε τὸν Κύριον, ὅστις διὰ τὴν ἄκραν του ἀγαθότητα, σὲ ὑπέμεινε τόσον καιρὸν, ἐν ἀμελείᾳ τῆς σωτηρίας σου διάγοντα καὶ δὲν ἄφησε τὸν ἑαυτὸν του νὰ νικηθῆ ἀπὸ τὴν πονηρίαν σου καὶ νὰ διακόψῃ τὴν τοιαύτην μοχθηρὰν καὶ ἀμελῆ ζωὴν σου. Καὶ παρακάλεσέ τον νὰ θελήσῃ καὶ τελειώσῃ τὸν ἔργον ποῦ ἤρχισε καὶ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ μὲ τὴν δραστικὴν χάριν του εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς ἐκείνης, ἣ ὁποία ἀσφαλῶς ὀδηγεῖ εἰς τὴν σωτηρίαν»· καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου (Θρην. Ἱερ. γ'. 26).

Συλλογίσου ἀδελφέ, πόσα ἔπαθεν ὁ Κύριος διὰ τὴν ἰδικὴν σου σωτηρίαν· ὅστις δὲν εὐχαριστήθη εἰς μόνα τὰ ἔργα του, ἀλλ' ἠθέλησεν ἀκόμη νὰ μεταχειρισθῆ καὶ τοὺς ἰδίους του πόνους καὶ πάθη καὶ θάνατόν του διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν σωτηρίαν σου καὶ μὲ τὰ ἀγαθὰ μὲν ποῦ σοῦ ἐχάρισε, διὰ νὰ εὖρης τὴν σωτηρίαν σου, ἔδειξε ὅτι προκρίνει τὴν σωτηρίαν σου καλλίτερον ἀπὸ τὰ ἴγαθὰ του· μὲ τοὺς πόνους δὲ καὶ τὰ πάθη καὶ τὸν θάνατόν ποῦ ὑπέμεινεν, ἔδειξεν ὅτι προκρίνει σχεδὸν τὴν σωτηρίαν σου καλλίτερον ἀπὸ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του. Καὶ ἀντὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν τιμὴν καὶ ἀγάπην τῆς θεότητος του καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἐσένα τὸν ἀποστάτην ποῦ τόσον ἀναίσχυντα τὴν ὑβρισες μὲ τὰς ἁμαρτίας σου, αὐτὸς κατεφρόνησε τὴν τιμὴν καὶ ἀγάπην ἐκείνης καὶ ἀπέθανε διὰ τὴν τιμὴν καὶ ἀγάπην, σοῦ τοῦ ἀποστάτου καὶ ὑβριστοῦ της. Καὶ τί λέγω μόνον, ὅτι ἐκαταφρόνησε διὰ σὲ τὴν τιμὴν τῆς θεότητός του; ἂν ἦτο δυνατόν, ἐπεθύμει νὰ πάθῃ καὶ κατὰ τὴν θεότητά του, μό-

νον διὰ νὰ σὲ σώσῃ. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι πράγμα κατὰ φύσιν ἀδύνατον, διὰ τοῦτο μετεχειρίσθη ἑκείνο τὸ θαυμάσιον ἐφεύρημα καὶ ἤνωσε μὲ τὸν ἑαυτὸν του τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ νὰ ὑποφέρῃ εἰς αὐτὴν τόσα πάθη καὶ μὲ τόσῃν ὑπερβολῇ, πὺ ἐγινε ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὅλος μία πληγὴ καὶ ἔδοκίμασε πόνους περισσοτέρους ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ προφήτης Ἑσαΐας «ἀνθρώπος ἐν πληγῇ ὢν, καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν» (νγ'. 3). Αὐτὸς ἔπαθε κατὰ τὰ ὑπάρχοντα διότι ἐγεννήθη πτωχικὰ μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον· ἔζησε πτωχικὰ διότι δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν κατοικίαν διὰ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν του· «αἱ ἀλώπεκες φωλεὰς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη» (Ματθ. κ'. 20) καὶ ἀπέθανεν εἰς ἐσχάτην πτωχείαν, διότι δὲν εἶχεν οὐδὲ ἓνα τρίπηχον τόπον διὰ νὰ ἐνταφιασθῆ. Ἐπαθε κατὰ τὴν τιμὴν διότι ὑπέμεινε βαρυτάτας βλασφημίας καὶ πέρασε μίαν ζωὴν γεμάτην ἀπὸ καταφρονήσεις καὶ τὴν τελείωσε μὲ ἓνα θάνατον τὸν πλέον ἀτιμον πὺ ἠμποροῦσε τότε νὰ δοθῆ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον· «ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ (Φιλιπ. β'. 8). Ἐπαθε καὶ κατὰ τὸ σῶμα, διότι ὑπέφερε πόνους πὺ δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ καὶ διὰ τὴν λεπτότητα τῶν θείων μελῶν του καὶ διὰ τὴν αὐστηρότητα τῶν βασάνων του καὶ διὰ τὴν σκληρότητα τῶν βασανιστῶν του, εἰς τρόπον πὺ ἔβγαλεν ἀπὸ ὅλας τὰς φλέβας του τόσον αἷμα πὺ ἔβράχη ἢ γῆ. Ἐπαθε κατὰ τὴν ψυχὴν διότι τόσῃν μεγάλῃν λύπην καὶ ἀγωνίαν ἔδοκίμασε, πὺ μόνῃ αὐτῇ ἦτο ἀρκετὴ νὰ τὸν θανατώσῃ· «Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου» (Ματθ. κστ'. 38). καὶ διὰ νὰ εἶπω μὲ συντομίαν, αὐτὸς ἔγινε ἓνα πέλαγος βασάνων, πὺ σὺ ἦναψες μὲ τὰς ἁμαρτίας σου καὶ οὕτω νὰ σὲ ἀναβιβάσῃ σεσωσμένον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τώρα σκέψου ἀδελφέ, ὅτι ἂν ὁ Κύριος ἡμῶν ἤθελεν ἐξαγοράσῃ τὴν σωτηρίαν σου μὲ μίαν ζωὴν γεμάτην ἀπὸ τρυφάς, τοῦτο μόνον ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ σὲ κάμῃ νὰ γνωρίσῃς, πὺ πόσον μέγα, πόσον πολύτιμον καὶ πόσον πολυωφελὲς εἶναι τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας σου. Ἀφοῦ δὲ αὐτὸς τὴν ἐξηγόρασε μὲ μίαν τόσον πολυπαθεστάτην ζωὴν καὶ μὲ ἓνα θάνατον

γεμάτον ἀπὸ ταπεινώσιν, ἀπὸ ἀτιμίαν καὶ ἀπὸ πάθη τόσα πολλά, ὅσα κανένας ἄλλος ποτὲ δὲν ἔδοκίμασεν εἰς τὸν κόσμον, σκέψου λοιπὸν ἀγαπητέ, πόσον πολύτιμος εἶναι ἡ σωτηρία σου καὶ πόσον θέλεις μείνεις ἀναπολόγητος, ἂν καὶ σὺ δὲν τὸ γνωρίσης. Καὶ πιστεύεις σὺ ποτὲ ἀδελφέ, πῶς ἡ αἰώνιος σοφία τοῦ Θεοῦ, ἤθελε διαλέξῃ μέσα καὶ ὄργανα τόσον θαυμαστά καὶ παράδοξα, διὰ νὰ σὲ σώσῃ, ἂν καὶ ἡ σωτηρία σου ἦτο ὀλίγης τιμῆς καὶ ὀλίγης ὠφελείας; Καὶ τί ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς περισσό-τερον, ἐὰν καθ' ὑπόθεσιν ἤθελε νὰ κερδίσῃ αὐτὴν τὴν ἰδίαν θεότητα, παρὰ νὰ δώσῃ δι' αὐτήν, τὴν πλέον τιμιωτέραν ἀπὸ ὅλας τὰς ζωάς, ὁποῖαν δηλαδὴ ἔδωσε καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τὴν ἰδικήν σου;

Τώρα λοιπὸν ἀδελφέ, τί ἄλλο ἤθελεν εἶναι τερατῶδες, σὰν νὰ βλέπῃ κανεὶς, τὸν μὲν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ χίνη ὄλον του τὸ πανάγιον αἷμα διὰ τὴν ἰδικήν σου σωτηρίαν, ἐσὲ δέ, πού εἶνε ἡ σωτηρία ἰδική σου, νὰ μὴ θέλῃς νὰ μεταχειρισθῆς, εἰς αὐτὰς τὰς ὀλίγας ἡμέρας πού ἔμειναν τῆς ζωῆς σου, ὅλην σου τὴν ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν διὰ τὴν σωτηρίαν σου; Καθὼς σοῦ παραγγέλει ὁ Παῦλος «ἄρα οὖν, ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθόν». (Γαλ. στ' 10). Κατὰ ἀλήθειαν, ἂν καὶ σὺ τώρα δὲν φρίξῃς δι' αὐτὴν τὴν ἀμέλειάν σου, ἀσφαλῶς θέλεις φρίξει, ἐμπρὸς εἰς τὸ φοβερὸν κριτήριον τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἴδῃς τὰ πράγματα καθὼς εἶναι τῇ ἀληθείᾳ. Ὅθεν αἰσχύνῃτη διὰ τὴν ἀσύνετον καὶ ἁμαρτωλὴν ζωὴν πού ἔζησες ἕως τώρα Ἀποφάσισαι νὰ νικήσῃς ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας πού σὲ πολεμοῦν εἰς τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἐὰν ἕως τώρα ὑπελόγισες τὴν ὑπόθεσιν τῆς σωτηρίας σου, ὡς ἓνα μηδαμινὸν καὶ ἀξιοκαταφρόνητον πράγμα, παρακάλεσαι θεομῶς τὸν Κύριον νὰ σὲ φωτίσῃ ν' ἀρχίσῃς εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς σου, νὰ τὴν μεταχειρίζεσαι μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν, ὡς μίαν ἀκροτάτην ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας σου ὑποθέσεις, διότι τῆς σωτηρίας σου ταύτης ἡ μὲν ἀπώλεια εἶναι ἀδιόρθωτον πράγμα, ἡ δὲ ἀπόκτησις αὐτῆς εἶναι τόσον δύσκολος καὶ ἀβέβαιος εἰς τρόπον ὥστε, ὅταν σὺ νομίζῃς πως τὴν ἀπέκτησες, αὐτὴ ἀκόμη εἶναι μακρὰν ἀπὸ σέ, ὡς λέγει ὁ Ἡσαΐας· «οὐκ ἔστι σωτηρία, μακρὰν ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν» (υθ . 11).

Συλλογίσου πόσα ἔκαμες σὺ καὶ πόσα ἔπαθες διὰ τὴν σωτηρίαν σου· σὺ γνωρίζεις καλῶτατα, πῶς μὲ τὴν φύλαξιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἔχεις νὰ κερδίσης τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὸν παράδεισον, ὡς λέγει ὁ Κύριος· «εἰ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς (Ματθ. ιθ'. 12). Γνωρίζεις πῶς χωρὶς μεγάλην βίαν δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς ν' ἀποκτήσῃ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. «Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν». (Ματθ. ια'. 12). Καὶ λοιπὸν πόσον ἠγωνίσθης σὺ μέχρι τώρα διὰ νὰ φυλάξῃς τὰς θείας ἐντολάς; Πόσα ἔπαθες διὰ ν' ἀποκτήσῃς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν; Ποίας ἀναπαύσεις ἐστερήθης; Ποῖα σου πάθη ἐνίκησες; Ἄχ ἀδελφέ! ἐγὼ νομίζω, πῶς σὺ ἔκαμες καὶ ἔπαθες ἀσυγκρίτως περισσότερον διὰ νὰ κολάσῃς τὴν ψυχὴν σου παρὰ διὰ νὰ τὴν σώσῃς, καὶ πῶς σὺ εἶσαι ἕνας ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται, ὅχι διὰ νὰ κάμουν τὸ καλόν, ἀλλὰ διὰ νὰ κάμουν τὸ κακόν· καθὼς λέγει ὁ προφήτης Ἰερεμίας· «σοφοὶ εἰσὶ τοῦ κακοποιεῖσαι, τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν» (δ'. 22) καὶ ὁ Σολομὼν «ἐν τῇ κακίᾳ ἡμῶν κατεδαπανήθημεν» (Σοφ. ε'. 13). Ἐγὼ νομίζω πῶς σὺ μὲ τὸν μισὸν μόνον κόπον ποὺ ἔκαμες διὰ τὰ ἀχαλίνωτα πάθη σου, ἠμποροῦσες νὰ φέρῃς εἰς καλὴν κατάστασιν τὴν ψυχὴν σου. Λοιπὸν σὺ ποὺ ἐστάθης τόσον πρόθυμος καὶ ἀνδρείος, διὰ νὰ κολάσῃς τὴν ψυχὴν σου, πῶς τώρα δὲν ἔχεις ἀναπνοὴν νὰ κάμῃς κανένα ἔργον ἄξιον διὰ νὰ τὴν σώσῃς;

Ἐξύπνησαι ἀγαπητέ, ἀπὸ ἕνα τόσον ὀλέθριον ὕπνον καὶ ἀπὸ μίαν τόσον ψυχοβλαβῆ ἀμέλειαν, καθὼς ὁ Παῦλος σοὶ παραγγέλει· «Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερεῖναι. (Ρωμ. ιγ'. 11). Ἐξύπνησε καὶ ἄρχησε νὰ ζῆς μίαν ζωὴν ἀξίαν τῆς χριστιανικῆς σου πίστεως, ἔχοντας ὅλους τοὺς ἄλλους σου σκοποὺς ἕνα παιχνίδι ἐμπρὸς εἰς τὸν σκοπὸν τῆς σωτηρίας σου, διότι αὐτὸς μόνον σοὺ χρειάζεται, καὶ αὐτὸς μόνος σὲ συμφέρει, ὡς λέγει ὁ Κύριος· «Ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία» (Λουκ. ι'. 42). Ὅθεν διόρισαι μίαν ὥραν τὴν ἡμέραν ἢ τὸ πρωῒ, ἢ τὸ βράδυ, διὰ νὰ θέσῃς εἰς πρᾶξιν τοῦτο τὸ μέγα ἔργον τῆς σωτηρίας σου καὶ διὰ νὰ γυμνάξῃς πνευματικῶς, μελετῶντας μὲν ἐκεῖνα ποὺ φέρουν εἰς τὴν καρδίαν σου φόβον, ἀποχὴν τοῦ κακοῦ, κατάνυξιν, μετάνοιαν καὶ πόθον τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,

ἔξετάζοντας δὲ τὰς ἁμαρτίας πὺν ἔκαμες καὶ τὰ πάθη πὺν σὲ πολεμοῦν, διὰ νὰ ζητήσης ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν συγχώρησίν τους καὶ διὰ νὰ μάθης καὶ σὺ νὰ τὰ πολεμῆς. Καὶ τελευταῖον, διαβάζοντας ἐκεῖνα τὰ βιβλία πὺν σὲ διδάσκουν πῶς ν' ἀποκτήσης τὰς ἀρετὰς καὶ πῶς ν' ἀποφύγῃς τὰ ἐμπόδια πὺν εὐρίσκεις εἰς τὴν ἀπόκτησίν τους. Τοῦτο δὲ πὺν σοῦ λέγω, πρέπει νὰ τὸ κάμῃς μάλιστα εἰς τὰς τέσσαρας νηστείας τοῦ χρόνου καὶ ἔξαιρέτως εἰς τὴν μεγάλην τεσσαρακοστήν, διὰ τὸ ἦσυχον τοῦ καιροῦ. Διότι σὲ φθάνει ἀδελφέ, σὲ φθάνει ὁ καιρὸς πὺν ἐξώδευσες εἰς τὸ νὰ κάμῃς τὰ θελήματά σου, καὶ τὰ ἔργα τῶν ἐθνικῶν, ὡς λέγει ὁ θεῖος Πέτρος «ἀρκετὸς ὑμῖν παρεληλυθὸς χρόνος τοῦ βίου, τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι» (ἀ'. ἐπιστ. δ'. 3). καὶ τώρα χρησιμοποίησε τὸν ὑπόλοιπον καιρὸν τῆς ζωῆς σου εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας σου. Μὴν εἴπῃς καὶ σὺ ἐκεῖνο πὺν εἶπον οἱ Ἰουδαῖοι «οὐχ ἦκεν ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου» (Ἀγγ. ἀ'. 2.), διότι ποῖος γνωρίζει, μήπως αὐτὴ ἡ διωρισμένη ὥρα, καὶ αὐτὴ ἡ ὀλίγη ἦσυχία πὺν λαμβάνεις, εἶναι τὸ μέσον ἐκεῖνο πὺν ἐδιάλεξεν ὁ Θεός, πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ μὲ αὐτὸ τὴν σωτηρίαν σου; Ποῖος γνωρίζει, μήπως αὐτὴ ἡ ὀλίγη ὥρα, ἔχει νὰ εἶναι ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ὁ εὐσπρόσδεκτος, πὺν ἔχει νὰ σοῦ ἀκούσῃ ὁ Κύριος, καὶ νὰ σοῦ εἴπῃ. «Καιρῶ δεκτῶ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβόηθησά σοι;» (Ἦσ. μθ'. 8). Διὰ νὰ σοῦ εὐκολύνωμεν δὲ τὸν τρόπον, διὰ νὰ κάμῃς, τὴν πνευματικὴν αὐτὴν γύμνασιν, ἴδου πὺν διὰ χάριν σου, καταστρόνομεν ἐδῶ εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, τὰς Μελέτας ταύτας καὶ ἔξετάσεις καὶ Ἀναγνώσεις ἐν εἴδει πνευματικῶν γυμνασμάτων.

Ἀποφάσισαι λοιπὸν ἀδελφέ, νὰ γυμνάξῃς ἀπὸ τώρα καὶ ὕστερα εἰς αὐτὰ καὶ μὲ κάθε σου προθυμίαν καὶ προσοχὴν μελέτα, ἔξετάζε καὶ ἀναγίνωσκε τα καὶ ὅσον δύνασαι θέσε τα εἰς τὸ ἔργον, διότι ἐλπίζω πῶς θέλεις βγάλεις ἀπὸ αὐτὰ καρπὸν πνευματικὸν καὶ θέλεις κερδίσεις τὸν σκοπὸν ἐκεῖνον καὶ τὸ τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον παρεκινήθημεν νὰ σοῦ τὰ συνθέσωμεν. Τοῦτο δὲ εἶναι, ἡ τελεία μὲν ἀποχὴ τῶν κακῶν, ἡ τελεία δὲ ἀπόκτησις τῶν ἀρετῶν· τὸ μῖσος τῆς

παρούσης ζωῆς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς μελλούσης· ὁ φόβος τῶν ἀπειλῶν καὶ ὁ πόθος τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τέλος ἡ ἐκ τούτων ἀπάντων γενομένη σωτηρία σου. Ὅθεν ἀπόβαλε ὅλους ἐκείνους τοὺς λογισμούς, πού σέ ἐμποδίζουν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ψυχοφελέστατον ἔργον καὶ φύλαττε ἀπαρασάλευτα μὲ κάθε αὐστηρότητα τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ τὴν ἡσυχίαν πού ἐδιώρισες εἰς τὸ νὰ γυμνάξεις, φανέρωσαι καθαρὰ καὶ ὅλους σου τοὺς λογισμούς εἰς τὸν πνευματικόν σου πατέρα. Ἐκλεξαι ἀγίους ὑπερασπιστάς σου καὶ ἀφιερῶσου εἰς αὐτούς καὶ τέλος πάντων, ἂν διὰ δυστυχίαν σου εὐρεθῆς μὲ καμμίαν ἁμαρτίαν θανάσιμον, φρόντισαι τὸ ὀγλιγωρότερον νὰ τὴν ἐξομολογηθῆς καὶ νὰ τὴν ἐξαλείψῃς μὲ μίαν ἀληθινὴν μετάνοιαν, διὰ νὰ δυνηθῆς νὰ παραμερίσῃς ἀπὸ σέ αὐτὸ τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ οὕτω νὰ γίνῃς ἄξιος διὰ νὰ λάβῃς τὴν θείαν χάριν. Ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπιμελείας πού σοὺ εἶπα, δὲν εἶναι καμμία περιττὴ καὶ φρόντισαι διὰ νὰ μὴ περνᾷς ματαιῶς αὐτὰς τὰς τόσον πολυτίμους ἡμέρας τῶν πνευματικῶν γυμνασμάτων σου· ἐπειδὴ ἂν καὶ ἡ θεία χάρις προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν δωτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, ὅμως αὐτὸς ἔχει συνήθειαν νὰ τὴν δίδῃ κατὰ τὸ μέτρον, καθὼς τὸ λέγει ὁ ἴδιος διὰ τοῦ Προφήτου. «Ἐπιστρέψατε πρὸς με, καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς, λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων. (Ζαχ. α'. 3).

Ἡ ΕΞΑΦΑΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ Ἡ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΟΝΤΟΣ ΑΙΩΝΙΟΥΣ

Κατὰ τὸν ἐν ταῖς Γραφαῖς ἄψευστον καὶ ἀδιάψευστον λόγον τοῦ Θεοῦ δύο γενικὰ καὶ παμμέγιστα γεγονότα μέλλουν ἀφεύκτως νὰ γίνουν, τὰ ὁποῖα θὰ κρίνουν ὀριστικῶς τὴν θέσιν παντὸς προσώπου καὶ πράγματος. Τὸ ἓνα θὰ εἶναι φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον· τὸ ἄλλο θὰ εἶναι χαροποιὸν καὶ ἔνδοξον, καὶ ἀφορᾷ τὸ μὲν πρῶτον τὴν τύχην τοῦ παρόντος ὄρατοῦ κόσμου, τὸ δὲ δεύτερον ἀφορᾷ τὸν ἀόρατον κόσμον, καὶ ἀκούσωμεν πῶς:

«Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς». (Ἀποκ. κ'. 11).

Ἴδου τὸ πρῶτον γεγονός: ἡ ἐκμηδένησις τοῦ Σύμπαντος πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημιουργοῦ του. Γεγονός τὸ ὁποῖον προλέγει καὶ ὁ Ἡσαΐας. «Καὶ νῦν -λέγει- εἰσέλθατε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύπτεσθε εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῆ θραῦσαι τὴν γῆν» (Β'), ὅπερ καὶ τριπλασιάζει πρὸς μεῖζονα ἔμφασιν καὶ ἔμπνευσιν φόβου. Μόνον δὲ τὴν γῆν θὰ θραύσῃ, τὰ δὲ ἄλλα οὐράνια σώματα, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς πλανήτας, τὸν Ἄρην (μὲ τοὺς φανταστικοὺς κατοίκους του,) καὶ ὅλους τοὺς ἀπλανεῖς, οὓς ἡμεῖς βλέπομεν, καὶ οὓς δὲν βλέπομεν, βλέπουσι δὲ οἱ ἀστρονόμοι, τοὺς ἑκατομμυρίους, ὡς λέγουν, ἡλίους, τοὺς ἀπείρους γαλαξείας κ.λ.π., θὰ ἀφήσῃ ἀθραύστους; Πῶς; Πῶς ἐκεῖνος πού δύναται νὰ θραύσῃ τὴν γῆν, εὐκολότερον ἀπὸ ἡμᾶς πού θραύομεν μίαν στάμναν, δὲν δύναται νὰ θραύσῃ καὶ πάντα ὅσα συνδέονται ἀναποσπᾶστως μὲ τὴν γῆν; Σαφέστερος δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι ὁ Κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων ὅταν λέγῃ· «Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἧ

οἱ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται» (Β'. γ'.) Ποῖα ἔργα; Αἱ πόλεις, τὰ μέγαρα, οἱ πολυκατοικίαι, οἱ σιδηρόδρομοι, αἱ παντοειδεῖς μηχαναί, τὰ πλοῖα, τὰ ὑπερωκεάνεια, τὰ ἐργοστάσια τὰ ἀεροπλάνα, τὰ αὐτοκίνητα, καὶ τὰ (καταραμένα) ῥαδιόφωνα... καὶ πάντα τὰ ἔργα τῆς κοσμικῆς ἐπιστήμης, (ἐφ' ὅσον ἐξυπηρετοῦν τὴν ἁμαρτίαν).

Καὶ τώρα ἄς ἀκούσωμεν καὶ τὸ δεύτερον γεγονός.

«Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρῆλθε, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἠτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς». (κα'.)

Ἴδου δύο ἐξαισία γεγονότα, τὸ ἀντίθετον τέλος τῶν ὀποίων, ἐπειδὴ ἀμέσως συνδέονται καὶ μὲ τὸ τέλος ἐκάστου ἀνθρώπου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις πολὺ σοβαρὰς ὥστε νὰ ἀποφύγωμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ φόβου καὶ πάσης θυσίας τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μας, τὴν ὁποίαν θὰ παρασύρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἀπολύμενος κόσμος καὶ ἀφ' ἑτέρου ἂν θέλωμεν νὰ σωθῶμεν νὰ ἀναλάβωμεν τὸν πόθον νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνουσαν ἔνδοξον Πόλιν, τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἴδου ἐν μεγάλῃ συντομίᾳ λέγομεν τοῦτο, διότι τὸ θέμα ὡς μέγιστον καὶ ὑψίστον εἶναι ἀνεξάντλητον, καὶ δὲν μᾶς ἀρκεῖ οὔτε ὁ χῶρος οὔτε ὁ χρόνος νὰ εἴπωμεν πολλὰ, ὅσον ὠφέλιμα καὶ ἂν εἶναι.

Μόνον ὅταν λάβῃ τις ὑπόψιν ὅτι «Τὰ βλεπόμενα -κατὰ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς- εἶναι πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια», ὅτι ὁ παρὼν κόσμος ἔχει τέλος, ἀφοῦ εἶχε ἀρχήν, ἐκ τοῦ μηδενὸς προελθὼν καὶ εἰς τὸ μηδὲν πάλιν ἀπερχόμενος, ὅτι ὁ μέλλον, καὶ μὴ εἰσέτι βλεπόμενος εἰμὴ μόνον νοούμενος, κόσμος εἶναι αἰώνιος, καὶ ὅτι μὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ παρόντος κόσμου θὰ ταχθοῦν οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἁμαρτωλοί, οἱ παραβάται τοῦ θείου Νόμου, μὲ τὸν μέλλοντα δὲ καὶ αἰώνιον κόσμον θὰ ταχθοῦν οἱ εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι καὶ τηρηταὶ τοῦ θείου Νόμου, ὁ τοιοῦτος, λέγω, εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ἁμαρτήσῃ, νὰ μείνῃ ἐν

τῇ ἀναισθησίᾳ τῆς ἀσεβείας καὶ ἁμαρτίας; Ἐξ ἀδύνατον ἂν ἡ αἰσθησίς του αὕτη εἶναι ὁμοία μὲ τὴν αἰσθησιν τοῦ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, ὅστις ὡς γνωστὸν ἔκλαιε διαρκῶς ἀναλογιζόμενος τὴν μέλλουσαν Κρίσιν. Καθὼς δὲ λέγει ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης ὅτι «Πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ-δηλαδή, πᾶς ὅστις ἐλπίζει ὅτι ὅταν θὰ φανερωθῇ ὁ Θεός, ὅμοιος Αὐτῷ θὰ γίνῃ, καθ' ὅτι θὰ ἴδῃ Αὐτὸν καθὼς ἐστί-ἀγνίζει ἑαυτόν», οὕτω καὶ ἐνταῦθα Πᾶς ὅστις ἀναλογισθῇ, ὄχι ψιλῆ θεωρίᾳ, ἀλλὰ συναισθήσει βαθεῖα, ὅτι ὁ παρὼν κόσμος μὲ ὅλα του τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀγαθὰ θὰ ἐκλείψῃ ἐξάπαντος, καὶ ὅτι θὰ γίνῃ πολίτης ἔνδοξος, ἄφθαρτος, ἀθάνατος καὶ αἰώνιος τῆς ἐνδόξου καὶ αἰωνίου Πόλεως τοῦ Θεοῦ, ὁ τοιοῦτος εἶναι ἀδύνατον νὰ ἁμαρτήσῃ.

Ἴδου λοιπὸν πῶς ἐγένετο διπλὴ ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαιοτάτης ἀναμαρτησίας. Ἐὰν προσθέσωμεν δὲ καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Σιρᾶχ «Ἐνθυμοῦ τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἁμαρτήσῃς» ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀναμαρτησίας ἐγένετο τριπλή, ἦτοι πλήρης καὶ τελεία, τὴν ὁποίαν εὐχόμεθα ὀλοψύχως πρὸς πάντα ἀναγνώστην μοναχὸν καὶ κοσμικόν. Κυρίως κοσμικόν διότι οἱ μοναχοὶ-μακάριοι ὄντως καὶ τρισμακάριοι, ἀφιερῶσαντες ἑαυτοὺς ἐκουσίως ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Κύριον, εἶναι ἐν πλήρη ἀσφαλείᾳ μετὰ τοῦ Ἀναμαρτήτου Χριστοῦ. Ἐνῶ οἱ κοσμικοί, βουτυγμένοι μέχρι λαιμοῦ εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς βιωτικὰς μερίμνας κινδυνεύουν ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ πινοῦν καὶ νὰ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὴν βαρύτητα τῆς ὕλης τοῦ παρόντος κόσμου εἰς τὸ χάος, εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου, ἂν δὲν προλάβουν νὰ μετανοήσουν, καὶ νὰ γραφοῦν τὰ ὀνόματά των εἰς Βίβλον τῆς Ζωῆς.

Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ μακαρίσωμεν καὶ πάλιν καὶ πάντοτε τοὺς μοναχοὺς, καὶ νὰ μὴ ζηλεύσωμεν αὐτούς; οἵτινες πάντα τὰ τοῦ ἐπικλήρου κόσμου ὡς **πάρεργα** θέσαντες, ἔν καὶ μόνον **ἔργον** ἔταξαν ὡς σκοπὸν τῆς ἐπιγείου ζωῆς των: τὴν ποίησιν τοῦ θείου θελήματος, τοῦ ἀγαθοῦ ἐν ἰσχύει καὶ τελείῳ, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ δικαίωμα τῆς ἀκωλήτου εἰσόδου αὐτῶν εἰς τὴν Αἰωνίαν Πόλιν τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἐννοεῖ καὶ ὁ θεῖος Πέτρος ὅταν λέγῃ «.....ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητε ποτε.

Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τοῦτο ἐννοεῖ καὶ ὁ γλυκὺς καὶ ἀγαθὸς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, ἐν δὲ τῇ Ἀποκαλύψει, φοβερὸς καὶ δίκαιος, Χριστός, ὅταν λέγῃ· «Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθουσιν εἰς τὴν πόλιν» ἐξουσία ζωῆς καὶ ἀθανασίας, ἐξουσία εἰσόδου εἰς τὴν Πόλιν τοῦ Θεοῦ, ἐξουσία, χωρὶς πάσης ἀντιλογίας, δέδοται **πρῶτον τοῖς μοναχοῖς.**

Τώρα ἐρωτῶμεν πάντα νοήμονα συνετὸν καὶ φρόνιμον ἀναγνώστην. Τίνες ἐκ τῶν δύο τάξεων, ἢ μᾶλλον τῆς μιᾶς τάξεως (τῶν μοναχῶν) καὶ τῆς ἄλλης ἀταξίας (τῶν κοσμικῶν) εἶναι ἐπαινετέοι καὶ τίνες οἱ μεμπτέοι; Τίς εὖ φρονῶν δύναται νὰ θεωρῇ τὸν ἐν ἀσφαλείᾳ διατελοῦντα, ἄξιον κατακρίσεως ἀπὸ τὸν κινδυνεύοντα; Ποῖος κινδυνεύει πρῶτος, ὁ κοσμικός, ἢ ὁ μοναχός; Καὶ ἀφοῦ ἡμῶν τῶν κοσμικῶν τὸ ἔδαφος διαρκῶς σαλεύει, καὶ οὐδέποτε μένει σταθερὸν ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας τῆς εὐπεριστάτου ἁμαρτίας, πῶς εἶναι δυνατόν, ἀντὶ νὰ ζηλεύωμεν, νὰ κατακρίνωμεν τὴν ἀκλόνητον θέσιν τῶν μοναχῶν; περὶ ὧν ᾄδει τερπνῶς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία: «Οἱ πεποιοῦντες ἐπὶ Κύριον, εἰκόασιν ὄρει τῷ ἁγίῳ, οἷ, οὐδαμῶς σαλεύονται προσβολαῖς τοῦ βελίαρ». Πανσάτωσαν λοιπὸν οἱ ἔχοντες τὴν δοκὸν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ των, νὰ κατακρίνωσι τὸν τὸ κάρφος ἔχοντα ἢ κατὰ τὸν Αἰσώπειον μῦθον, «βαλέτωσαν τὴν πλήρη ἰδίῳν ἁμαρτιῶν πήραν ἐμπρός των, τὴν δὲ τῶν μοναχῶν σχεδὸν κενὴν πήραν ὀπισθεν». Διότι ἡμεῖς οἱ γράφοντες ταῦτα, γινώσκομεν ἐκ πικρᾶς μὰ πολὺ πικρᾶς-λείρας τὴν ἐστὶ κοινωνία, καὶ δὴ σημερινή. Κοινωνία ἀκοινωνήτος, μισητή, ἀξία νὰ ἀνάψῃς ἕνα σπύργο (πνευματικὸ) καὶ νὰ τὴν κάψῃς... περὶ ἧς σιωπῶντες νῦν, θὰ ἐπανέλθωμεν, ἂν εὐδοκήσῃ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῖν καὶ ποιητὸς «Ἅγιος Παῦλος».

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΗΡΩΣ ΚΩΝΣΤ. ΚΑΝΑΡΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΑ ΥΔΑΤΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τρεῖς εἰσέτι ἐπιστολάς τοῦ Ναυάρχου Κ. Κανάρη, ἀπευθυνομένης ὡσαύτως πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἐπιστασίαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐν συνεχείᾳ τῶν ἤδη δημοσιευθεισῶν πέντε τοιούτων. Ἡ πρώτη τῶν σημερινῶν ἐπιστολῶν ἀναγράφει, ἐκ παραδρομῆς προφανῶς, ὡς ἔτος χρονολογίας αὐτῆς τὸ 1837 ἀντὶ τοῦ 1839.

Ἀριθ. 417

Ἐκ τοῦ Β. Κοττέρου ὁ Γλαῦκος
ἐν ὄρμῳ Δάφνης Ἀθῶ
τὴν 15ην Μαΐου 1837

Πρὸς τοὺς ὀσιωτάτους ἐπιστάτας τῆς Κοινότητος
τοῦ Ἱεροῦ ὄρους Ἀθῶ.

Εἷς Ναύτης Βασιλικὸς μὲ βαθμὸν παιδὸς Α' τάξεως τοῦνομα Ἀνδρέας Δ. Μπαροῦ, ἔξ ὕδρας, ἑτῶν 16. Ἀνάστημα αὐξάνων, τρίχες Μαῦραι, πρόσωπον ὀρεινῆς, ὀφθαλμοὶ Μαῦροι, Μύτη καὶ στόμα μέτρια, ὑψηροῦ ἐκ τῆν Β. Κανονοφόρον ὁ Ἀποστόλης, ἐλειποτάκτησε χθὲς τὸ ἑσπέρας.

Παρακαλεῖσθε νὰ διατάξητε τοὺς προεστούς τῶν Μοναστηρίων διὰ νὰ τὸν ἀποδώσωσιν ἀφ' ὅπου κατέφυγεν Μοναστήριον.

Ὁ Ἀρχ. τῆς κατὰ τὸ αἰγαῖον
Β. Ν. Μοίρας

(Ἐπογραφὴ) Κ. Κανάρης

(Τ. Σ.)

Ἀριθ. 427

Δ. 353

Ἐκ τοῦ Β. Κοττέρου ὁ Γλαῦκος
ἐν ὄρμῳ Δάφνης Ἀθῶ
τὴν 16ην Μαΐου 1839

Πρὸς τοὺς ὀσιωτάτους Ἐπιστάτας τῆς Κοινότητος
τοῦ Ἱεροῦ Ὄρους Ἄθω.—

Ἀπαντῶντες εἰς τὸ ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν ἔγγρα-
φόν Σας, διακοινοῦμεν τὴν Εὐαρέστησίν Μας πρὸς ὑμᾶς διὰ
τὰ ἐν αὐτῷ, διότι ἀναλαμβάνομεν τὴν ἐξασθενησθεῖσαν ἐλπίδα
τῆς παρ' ὑμῶν συλλήψεως τῶν πειρατῶν φυγαδευομένων ἐπὶ τοῦ
ὄρους. χθὲς μέχρι ἡλίου δυσμῶν ἀπέπλευσαν 4 Β. πλοῖα ἐκ τῶν
ὑπὸ τὴν Μοῖραν Μας πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀνατολικοαρχτικοῦ
μέρους τοῦ Ὄρους πρὸς περίπολον, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀφ'
ἐνὸς οἱ ὑμέτεροι ἔνοπλοι κατὰ ξηράν, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ Β.
πλοῖα κατὰ θάλασσαν, θέλει ἐξάπαντος ἐπιταχυνθῆ ἢ προσδο-
κομένη σύλληψις. Ἀπὸ τὸν πρὸς ἡμᾶς Ἀποσταλλέντα Ναύτην
τρικερίοτην ἕως τῆς στιγμῆς δὲν ἀνεκαλύψαμεν τι οὐσιῶδες, θέ-
λομεν ἐπιμεληθῆ διὰ νὰ προσδεύσωμεν μὲ τὰς ἐξομολογήσεις, καὶ
ἀνιχνεύσαντες τὰ ἐπουσιώδη θέλομεν ἐπισπεύσει νὰ Σᾶς τὰ δια-
κοινοῦσωμεν πρὸς φωτισμόν.

Σήμερον πρὸς ἐσπέραν μεταβαίνομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ
Ἀρχικοἀνατολικὸν τοῦ ὄρους παράλιον, ὅπου θέλετε Μᾶς διευ-
θύνει τὰς πληροφορίας σας, ὅσάκις ἔχετε σπουδαῖον τι. ταῦτὸ
θέλομεν πράξει καὶ ἡμεῖς εἰς παρομοίαν περίπτωσιν.

Ἐπανασυστήνομεν πρὸς ὑμᾶς τὴν δραστήριον ἐνέργειάν
Σας ὡς πρὸς τὴν προσδοκομένην σύλληψιν.—

Ἐξαιτούμεθα τὰς θεοσεβεῖς εὐχὰς Σας.

Ὁ Ἀρχ. τῆς κατὰ τὸ Αἰγαῖον

Β. Ν. Μοῖρας

(5 Ὑπογραφή) Κ. Κανάρης

(Τ. Σ)

Ἀριθ. 429

Δ. 353

Ἐκ τοῦ Β. Κοττέρου ὁ Γλαῦκος

Ἐν ὄρμῳ Δάφνης Ἄθω.

τὴν 16ην Μαΐου 1839

Πρὸς τοὺς ὀσιωτάτους ἐπιστάτας τῆς Κοινότητος
τοῦ Ἱεροῦ Ὄρους Ἄθω.

ΛΟΓΟΝ
ΤΗΡΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Μετὰ προσοχῆς ἐπομένως παρετηρήσαμεν τὴν ὑπὸ χθε-

σινὴν ἡμερομηνίαν εἰδοποιητικὴν Σας περὶ τῆς μὲ ζῆλον καὶ προθυμίαν συλλήψεως τοῦ δραπετεύσαντος Ναύτου τρικεριότου Ἰω. πατζά. μὲ πλήρη εὐχαρίστησιν Μας ἐξάγομεν, ὅτι ἡ σύλληψις αὕτη ἔγινεν ἀπὸ τοὺς ὑμετέρους ἐνόπλους, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Χαήντα, περιπολοῦντος Ἴσως εἰς ἄλλα μέθη, καὶ κατὰ τοῦτο εἶσασθαι ἀξιέπαινοι, διότι πραγματικῶς ἐξάγομεν τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν Σας ὡς πρὸς τὴν δικαίαν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοπομένου, συμμορφούμενοι μὲ τὸ Ἀποστολικὸν ρητὸν «παιδεύεται τοὺς ἀτάκτους ἵνα μὴ ὑπεραίρονται.» ἐβραδύναμεν νὰ Σᾶς διακοινώσωμεν τὰς σπουδαίας ἀνακαλύψεις Μας ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον, διότι ἐπεριμένομεν νὰ ἀπαντήσωμεν διαθέσεις πραγματοποιημένας ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ βεβαιωθῶμεν ὅσα ἔχουσιν ἀληθείας. ἤδη δὲ Σᾶς διακοινώνομεν μὲ ἐνδόμυχον λύπην Μας τὰ ἐπόμενα πρὸς φωτισμὸν καὶ ὁδηγίαν Σας.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου εὐρίσκοντο ὄλοι πειραταὶ μὲ τὰ δύο πειρατικὰ πλοιάριά των εἰς τὸ Νησιδίον ἀπέναντι τῶν Καυσοκαλυβίων, τὸ πρωτὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκατέβη εἰς στρατιώτης τοῦ Χαήντα πρὸς τὸ παράλιον ἐκεῖνο ἔκαμε Νεῦμα, καὶ ἐπῆγε τὸ ἓν πειρατικὸν μὲ 3 πειρατὰς καὶ συνομίλησαν, ἀφοῦ ὁ στρατιώτης τοῖς ἐγχείρησε καὶ φιάλην ρακιοῦ, ἐπέσπευσαν μὲ τοὺς πειρατὰς οἱ ἀπεσταλμένοι, καὶ πάραυτα εὐγῆκαν ὄλοι οἱ πειραταὶ εἰς τὴν Ἄμμον, ὅπου ἐκατέβη ὁ Χάηνδας μὲ 10 ἡμέρας 12 στρατιώτας του, καὶ συγχρόνως ἐδιώρησαν οἱ πειραταὶ νὰ ἐτοιμασθῇ Γεῦμα ἀπὸ αὐγά, ὀκτάποδα καὶ τηρὸν καὶ συνεφθάνθησαν ἅπαντες πίνοντες καὶ ἀρκετὸν οἶνον, τὸν ὁποῖον εἶχαν ἀρπάξει οἱ πειραταὶ πρό τινων ἡμερῶν ἀπὸ ἓν Κυμιότικον ὄρημένον ἐνταῦθα, τὸ δὲ δειλινὸν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀπεμακρύνθησαν ἀμφοτέρω, καὶ ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ δὲ παρέλθουσιν 4 ἡμερῶν ἦλθον πρὸς ἑσπέραν 4 στρατιῶται τοῦ Χάηνδα καὶ ἐσυνομίλησαν μὲ τοὺς πειρατὰς, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἦλθαν ἔνοπλοι Μοναχοὶ ἀπὸ τὸ ἐπάνω τοῦ Νησιδίου μέρος, καὶ ὁ Χάηνδα ἀπὸ τὸ κάτω, ἔριψαν κάμποσα τουφεκία, ὡσαύτως καὶ οἱ πειραταὶ, καὶ ἔπειτα ἀπεμακρύνθησαν οἱ ἔνοπλοι.

Ἐκ τούτων ἀπάντων ἐξάγεται, ὅτι μία τοιαύτη ἀποτρόπαιος συνεννόησις, ἀποματαιώνει τὰς εἰλικρινεῖς προσπαθείας σας ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν καὶ σύλληψιν τῶν πειρατῶν. Ἄν ὁ Κύριος Χάηνδας δὲν ἤθελε προσπαθῆσει νὰ δικαιώσῃ τὴν κατηγορίαν τοῦ ταύτην με τὴν σύλληψιν τῶν πειρατῶν καὶ νὰ ἐξαιτήσῃ τὴν συνδρομὴν εἰλικρινῶς τῆς ὑ. κοινότητος ὡς πρὸς τοῦτο, νομίζομεν ὅτι τὰς ἄλλας προσπαθείας Μας ἐπὶ Ματαίῳ, καὶ θέλει μᾶς φέρῃ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν τοῦ νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰ παράλι ταῦτα. Τοῦ ἐδόθη στάδιον νὰ δικαιωθῆ, ὅταν εἰλικρι-

νῶς ἐνεργήσῃ τὰ περὶ συλλήψεως τῶν πειρατῶν, φωτίσατέ τον μὲ τὰς συνετὰς συμβουλὰς Σας ὡς πρὸς τοῦτο, διὰ νὰ τρέξῃ εἰλικρινῶς εἰς τὸ χρέος του μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἐτίμησεν ἡ Ὁθωμανικὴ ἔξουσία, ἃς ἐξαφανίσῃ μὲ τὴν σύλληψιν τῶν πειρατῶν πᾶσαν κηλίδα, ἣτις δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ τὸν Ὀλεθρὸν του. ἀνήκει ἤδη εἰς τὰς συνετὰς πρὸς αὐτὸν συμβουλὰς σας νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος. — μὲ εὐλαβῆ ἀφοσίωσιν.

Ὁ Ἄρχ. τῆς κατὰ τὸ αἶγ.

B. N. Μοίρας

(Τ. Σ.) (Ἐπογραφὴ) Κ. Κανάρης

Σημεῖα ἄξια μνημονεύσεως εἰς τὰς ἀνωτέρω τρεῖς ἐπιστολὰς εἶναι τὰ ἑξῆς :

1) Ἡ δραπέτευσις τοῦ νεαροῦ ναυτόπαιδος, ὀφειλομένη ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἀκατανίκητον ἔλξιν, τὴν ὁποῖαν ἤσκησαν εἰς τὴν ἀπαλὴν καρδίαν τοῦ Ὑδραίου μούτσου, ἀφ' ἑνὸς τὸ μυστικιστικὸν περιβάλλον τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τὸ θέαμα τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκατεσπαρμένων καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ὀρωμένων Ἱερῶν Μονῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ὅσα προφανῶς θὰ ἤκουσεν οὗτος, κατὰ τὰς προηγηθείσας ἡμέρας νὰ συζητῶνται μετὰ θαυμασμοῦ εἰς τὰ πλοῖα τοῦ στολίσκου περὶ τῆς μοναστικῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὑπὸ τῶν ἡρωϊκῶν καὶ θρυλικῶν πληρωμάτων αὐτῶν, τῶν ποτισμένων, οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῆς θαλασσίου ἀλύρας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἄλατος τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως, μεθ' οὗ ἤρτυε τότε ἅπαν τὸ ὑπόδουλον Γένος τὸν «ἄρτον τῶν δακρύων» αὐτοῦ, προφυλασσόμενον οὕτως ἀπὸ τῆς σήψεως καὶ τῆς διαλύσεως, κατὰ τοὺς μακροὺς καὶ πικροὺς χρόνους τῆς δουλείας.

2) Ἡ ὑπουλος συνεργασία τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς τοπικῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Χωροφυλακῆς, καπετὰν - Χαήντα, μετὰ τῶν ληστοπειρατῶν, γενομένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξ ἰδίας αὐτοῦ πρωτοβουλίας καὶ οὐχὶ ἐξ ὑποθάψεως τῶν προΐσταμένων αὐτοῦ Ἀρχῶν.

3) Ἡ γνωστὴ βαθεῖα εὐλάβεια τοῦ Ναυάρχου Κανάρη, πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ τὸν Ἁγιῶνυμον Τόπον — τὸ «Ἱερὸν Ὄρος» ὡς τὸν ἀποκαλεῖ — ἡ ἐπισημανθεῖσα καὶ εἰς τὰς προηγουμένας ἐπιστολὰς του, μαρτυρομένη ἤδη καὶ διὰ ἀγιογραφικοῦ ρητοῦ, ὅπερ οὗτος προσφυῶς ἐπικαλεῖται ἵνα ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἁγιορείτας πατέρας εἰς τὴν σύλληψιν τῶν κρυπτομένων πειρατῶν.

4) Ἡ Χριστιανικὴ πραότης καὶ γλυκύτης τοῦ χαρακτῆρος του, κατὰ τὰ ἄλλα λίαν σκληροτραχήλου πολεμάρχου καὶ ἀτρομήτου θαλασσολύκου Κανάρη, αἵτινες ἐκδηλοῦνται καὶ ὅταν ἀκόμη ἀναγκάζεται οὗτος νὰ ἐπιτιμήσῃ καὶ νὰ ἐλέγξῃ τοὺς φαύλους, καὶ δὴ ὑπὸ συνθήκας, αἵτινες θὰ ἐξώρριζον πάντα ἄλλον εὕρισκόμενον εἰς τὴν θέσιν του. Δείγματα τῆς τοιαύτης πραότητος μᾶς παρέχουσι τὸ τέλος τῆς πρώτης παραγράφου τῆς 3ης ἐπιστολῆς — «ἤδη δὲ Σᾶς διακοινοῦμεν μὲ ἐνδεδουλωτὸν λύπη ν μαρς» — καθὼς καὶ ἅπαντα ἡ τελευταία παράγραφος τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς.

Ξεμάκρυν' ἀπ' τὸ πονηρό, τὸ πλάνο μονοπάτι,
κι' εἶπα : τὸν δρόμο ν' ἀκλουθήσω τὸν τραχύ·
κι' ὅτι, δεσμὰ μου χάλκεψε τοῦ κόσμου τούτου ἡ ἀπάτη
νὰ τὰ συντρίψω καὶ ν' ἀρχίσω ἀπ' τὴν ἀρχή.

*
* *

Ἄμαρτωλό, πικρὸν ἄλλον ἰδρῶτα νὰ μὴ χύσω,
σκλάβος τοῦ Κόσμου, τῆς Σαρκός, τοῦ Σατανᾶ·
τὰ περασμένα ὅλα τῆς ζωῆς ν' ἀλησημονήσω,
κι' οὔτε νὰ στρέψω τὴ ματιὰ πίσω ξανά.

*
* *

Γονεῖς, γυναῖκα, φίλοι, ἀδελφία, βιός· χαρὲς ἢ λύπες
—ὄ, τι πρὸς Σέ, Κύριέ μου, ἦταν φραγμὸς—
ἄς τὰ σκεπάσῃ ὁ λόγος Σου ὁ βαρὺς ποὺ εἶπες,
ὅλα, τῆς Λήθης ἄς τὰ πάρῃ ὁ ποταμός...

*
* *

"Ὅλα!... κι' ἐγὼ φτωχός, γυμνὸς καὶ τετραχηλισμένος,
γονατιστὸς στὴν πύλη Σου ἄς ξενυχτῶ·
μὲ τὴν εὐχή, μὲ τὸν κλαυθμὸ καὶ τὸ σταυρὸ ὠπλισμένος,
σὰν τὸ «κυνάριο» ἀπ' ἔξω ἄς ἀλυχτῶ...

*
* *

Γιὰ τὴν χαμένη ἀγάπη Σου!... Νὰ τὴν ξανακερδήσω,
μου εἶναι σ' ὅλα βολετὸ ν' ἀγωνιστῶ :
μέσ' στὶς σπηλιὲς καὶ στὶς ὀπές, τῆς γῆς, νὰ κατοικήσω·
στὶς φυλακὲς κατάδικος νὰ κυλιστῶ...

*
* *

Ἦ, τὰ ἀρχαῖα ἐλέη Σου πῶς νὰ ξαναγνωρίσω ;
Πῶς πάλι νὰ χαρῶ τὸ θεῖο Σου φῶς ;
Τὴν εὐωδιὰ τοῦ μύρου Σου πῶς νὰ ξαναμυρίσω ;
Πῶς νὰ γινῶ καὶ πάλι ἀγαπητός Σου, πῶς ;

*
* *

Νά, γιατί πῆρα τὴν τραχειά, τὴν ματωμένη στράτα
—ὀρόσημά της τοῦ Ἄθωνα οἱ βουνοί—
καὶ στήνω καρτέρι στὶς πηγές, στοὺς ἴσκιους, στ' ἄγρια βάτα,
νὰ Σὲ ἀνταμώσω πάλι, ὦ Ραβουνί!...

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΚΑΤΑΚΡΙΤΗΝ

Κύμη τῆ 10 - 7 - 1954

Πρὸς τὴν ἀξιότιμον Δ)σιν «Πανεβοϊκοῦ Βήματος

Χ α λ κ ί δ α

Ἀνέγνωσα μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὰ εἰς τὴν ἔφημερίδα σας δημοσιευθέντα ἄρθρα περὶ Ἀγίου Ὁρους τοῦ κ. Ζωῖ-
οπούλου.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν περιγραφὴν τῶν ἐντυπώσεων οὐδὲν ἔχω
νὰ εἶπω, διότι αὐταὶ τυπικαὶ μυριάκις διατυπωθεῖσαι ὑπὸ πολ-
λῶν ἐπισκεπτῶν, δὲν παρέχουσι τι τὸ νέον. Ὁ δὲ φίλος τῶν πε-
ριπλανήσεων περὶ τὴν δέμβην τῶν ἀπαραμίλλων φυσικῶν καλ-
λονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους, μὲ τὰς φευγαλέας καὶ τετριμμένας
ἀφηγήσεις ἐνὸς δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐσωτέραν του
περὶ Ἀγίου Ὁρους ἔφεσιν, διότι ὑπάρχουσι τεσσαράκοντα πέντε
ἄρθρα βιβλία Ἑλλήνων περὶ Ἀγίου Ὁρους, ἰσάριθμα καὶ πλέον
Εὐρωπαϊῶν καὶ Ἀμερικανῶν, πενήκοντα ἄλλα Ῥώσων, ἐξ ὧν
προέχει τοῦ περιφήμου Πορφυρίου Οὐσπένσκη.

Ἐξ ὅλων τούτων τῶν 150 περὶ Ἀγίου Ὁρους βιβλίων, ἐν
διακρίνεται διὰ τὸ ἀντιαγιορειτικόν του πνεῦμα τοῦ περιφήμου
Κοδράτου, γραφὲν μὲ σατανικὴν τέχνην διὰ νὰ διαβάλλῃ μίαν
ἀκρόπολιν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ ἡ κυκλο-
φορία του ἀπηγορεύθη.

Ἐκτοτε οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ βάλῃ κατὰ τοῦ Ἀγίου Ὁρους
ἐκτὸς τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἐλαφρῶν λογοτεχνῶν, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ
ἄσυνδοσίᾳ τῆς πνευματικῆς ἐλαφρότητος καὶ ἐν τῇ τελείᾳ ἀγνοίᾳ
τοῦ μοναχικοῦ Ἰδεώδους καὶ τῆς σημασίας του διὰ τὴν Ἐκκλη-
σίαν καὶ τὸ Ἔθνος, καθίστανται ὑπὲρ συνοδικοὶ καὶ ὑπὲρ κρά-
τος καταργοῦντες τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα μηδὲ αὐτοὺς τοὺς
ἱεροτέρους θεσμούς, δι' ὧν θεμελιοῦται τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρί-
δος καὶ κρατύνεται ἡ πίστις.

Δι' ὃ καὶ ὁ γράφων εἰς τὴν ἔγκριτον ἔφημερίδα σας ἄρ-
θρογράφος, ἡμαρτε θανασίμως δοκῶν, ὅτι ὁ Ἄθως «εἶναι ἓνα
λείψανο περασμένης ἐποχῆς ποὺ ἔδυσσε ὀριστικὰ καὶ γιὰ πάντα»

καὶ ὅτι τὰ «Μοναστήρια σὲ λαοὺς ποὺ ἔχουν ἀνδρικήν ἡλικίαν εἶναι ἀπαράδεκτα, ἔχουν καταδικασθῆ».

Ὁ Ἅθως δὲν εἶναι λείψανο, εἶναι μία Ἀκρόπολις τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ὁποίαν συγκλίνουν αἱ ἀκτῖνες τῶν Πατριαρχείων μας καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον Βυζαντινὰ Ἰνστιτούτα καὶ οἱ διακόσιοι Βυζαντινολόγοι Ἐπιστήμονες ποὺ συνῆλθον τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Θεσσαλονίκη, ὅταν ὠμίλησεν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὄρθιοι ἐχειροκρότησαν, διότι ὠμίλει μία ζωντανὴ παράδοσις χιλίων ἐτῶν, ἐνῶ ἀλλαχοῦ τὰ πάντα κατέρρευσαν.

Αὐτὸς ὁ συμπατριώτης μας ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Κ. Καλλίας γράφων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀπριλίου, χαρακτηρίζει τοῦτο ὡς —Μουσεῖον ὅπου ζῆ καὶ σήμερον καὶ ἐνσαρκώνεται τὸ μοναχικὸν Ἰδεῶδες τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι ζωντανὴ εἰκὼν τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνικοῦ βίου μὲ τὰ ἰδανικά του καὶ τὰς συνηθείας του, εἶναι ἐπιτὶς Ἐθνικῶν παραδόσεων, εἰς τὴν ὁποίαν διεσώθη ἡ γνησία λατρεία τοῦ Βυζαντινοῦ λαοῦ εἶναι πολύτιμον Ἐθνικὸν κειμήλιον.—

Ἐν μέσῳ τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ καταγίδων κατὰ τὸ παρελθόν, τὸ Ἅγιον Ὄρος ἠρημώθη καὶ εἶχον κλείσει αἱ πολυάνδρσι μοναί, δὲν εἶχον παρὰ μόνον φύλακας καὶ ὅμως πάλιν αἱ τεράστιαι οἰκοδομαὶ ἐπληρώθησαν ἀνδρῶν καὶ ἐσυνέχισαν τὴν ζωὴν τῆς ἰδιορρύθμου Πολιτείας.

Καὶ σήμερον ἂν παρατηρεῖται κάποια ἀραίωσις τῶν μοναχικῶν τάξεων, ὥστε ἀπὸ τὰς 5.000 τῶν ἄλλοτε Ἑλλήνων μοναχῶν, σήμερον νὰ εὐρίσκεται ἐκεῖ ὁ ἡμισις ἀριθμὸς λόγῳ τῶν τρομερῶν δοκιμασιῶν, πάλιν θὰ ἀνατείλῃ ἡ δόξα τοῦ Ἁγίου Ὄρους διότι εἰς αὐτὸ περικλείονται ὅλα τὰ ἱερά τῆς φυλῆς μας ἀπὸ αἰώνων. Χίλια καὶ πλέον θυσιαστήρια προσφέρουν τὸ εὖοσμον θυμίαμα τῆς λατρείας καὶ προσεύχονται διηνεκῶς πρὸ τῶν βωμῶν τῆς πίστεως, ἀνθρώποι ἀρνηθέντες τὸν κόσμον καὶ τὰς ἐπιθυμίας του, ἀκηλίδωτοι ἀπὸ τὴν ἐγκόσμιον ὕπαρξότητα, ὑψηλὰ παρὰ τὸν οὐρανοβάμονα Ἅθω. Φύλακες μιᾶς ἐκλειπούσης Βυζαντινῆς αἴγλης καὶ δραματιστὰι τῶν ὀνείρων τοῦ Ἐθνους. Μόνον ὅταν τις καμύων τοὺς ὀφθαλμοὺς περιῆλθε τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ χασμόμενος ἀπὸ τὴν καρηβαρίαν τῶν κοσμι-

ΑΠΟ ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

«Λαμβάνομεν καὶ λίαν εὐχαρίστως ἀναγιγνώσκομεν τὸ τόσον καλὸν καὶ διδακτικὸν, περιοδικόν, τό, ἐπιμελεία ὑμῶν, ὑπὸ τῆς ὑφ' ὑμῶν ἡγουμενευομένης Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου κατὰ διμηνίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἅγιος Παῦλος ὁ Ξηροποταμίτης».

Εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἀποστολῇ τῶν τευχῶν τοῦ περιοδικοῦ, εὐλογοῦμεν τὸ παντὸς ἐπαίνου ἄξιον ὑμῶν ἔργον, τιμῶν τὴν Ἱερὰν ὑμῶν Μονὴν καὶ τὴν ὅλην ἐν Ἐλευσίᾳ Μοναχικὴν Πολιτείαν, καὶ θερμῶς συγχαίρομεν, ὅλη ἅμα ψυχῇ εὐχόμενοι ἀπρόσκοπτον αὐτῷ καὶ ἀεὶ κρείττω τὴν συνέχειαν, ἐπὶ κοινῇ πνευματικῇ ὠφελείᾳ.

Ἡ δὲ τοῦ Κυρίου χάρις εἴη ἀεὶ μεθ' ὑμῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς, εἰς σκέπην καὶ ἀντίληψιν.

Ἐν Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου
τῇ 6ῃ Ἰουλίου 1954

Εὐχέτης πρὸς Κύριον
Ὁ Κύπρου Μακάριος

Τὸ Οἰκοτροφεῖον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Θεσσαλονίκη:
Πανοσιώτατε,

Μόλις ἐπανακάμψαντες ὑγιεῖς καὶ ἀγαλλόμενοι ἐκ τῆς ἀνὰ τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος περιουσίας ἡμῶν σπεύδομεν νὰ ἐκφράσω-

κῶν ἀναθυμιάσεων παρηκολούθησε τὰς Ἁγιορειτικὰς ἀγρυπνίας καὶ τὰς πρὸς Θεὸν ἐκδημίας, ὅπως ἀποκαλῆ ταύτας ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος ἔδυσσε, ὅτι εἶναι λείψανο, ὅτι τὰ Μοναστήρια δὲν χρειάζονται σὲ προηγμένους λαούς. Καὶ ὅμως πόσον ἀνίδεος εἶναι ὁ ἀρθρογράφος σας! Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πολυανθρώπων πόλεις μόνον ἓνα τάγμα ἐκ τῶν πολλῶν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τὸ τῶν Βενεδικτίνων ἔχει (1.800) Μοναστήρια. Ποῖοι, τότε εἶναι οἱ λαοὶ τοῦ ἀρθρογράφου σας πὸν διάγουσιν τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν;

Μετὰ πάσης τιμῆς

Ν. Ξ. Καράπας

Καθηγητὴς Γυμνασίου Κύμης

μεν τὰς θεομὰς πάντων ἡμῶν εἰχαριτίας, ἐφ' οἷς εἶδομεν ἠκούσαμεν καὶ πλουσίως ἀπηλαύσαμεν παρ' ὑμῖν. Ἐθαυμάσαμεν ὄντως τοὺς ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς ἀποκεκρυμμένους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑθνους ἡμῶν θησαυρούς, ὧν θεία εὐδοκία φρουροὶ καὶ φύλακες ἐτάχθητε ὑμεῖς. Προσεκυνήσαμεν εὐλαβῶς τὰ τίμια καὶ ἱερὰ λείψανα Πατέρων καὶ Μαρτύρων τῆς ἀνωμήτου ἡμῶν Πίστεως. Ἐλατρεύσαμεν ἐν ἐκτενεῖ δεήσει καὶ κατανυκτικαῖς θείαις λειτουργίαις τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον καὶ Σωτῆρα ἡμῶν καὶ ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς ὑμνήσαμεν τὴν ἀγαθότητά Του, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς τοσοῦτων δωρεῶν. Ἀπηλαύσαμεν τόσης στοργῆς, ὄντως πατρικῆς, δαψιλῶν περιποιήσεων καὶ πλουσίας φιλοξενίας, δι' ἣν ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς γῆς μεγαλύνεται τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος. Καὶ ἐδιδάχθημεν οὕτω ἐν τοῖς πράγμασιν τὴν ἀγάπην καὶ ταπείνωσιν, τὴν ἄσκησιν καὶ ἐγκράτειαν, τὴν ὑπακοὴν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰ θεῖα· ἐδιδάχθημεν τὸ τοῦ Κυρίου «μακάριον ἐστὶ διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν», τὸ τοῦ Ἀποστόλου· «τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε» τὸ τοῦ ὑμνωδοῦ· «ὑπερορᾶν μὲν σαρκὸς παρέρχεται γὰρ ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς πράγματος ἀθανάτου». Καὶ λαβόντες τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἐπιμεληθῶμεν ἔτι μᾶλλον τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μας, «δι' ἣν Χριστὸς ἀπέθανεν» ὡς τὸ κυριώτερον ὄφελος τῆς εἰς τὸν ἱερὸν ὑμῶν τόπον ἐπισκέψεώς μας, ἐκφράζομεν καὶ αὐθις τὴν βαθεῖαν μας εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς τόσας δωρεάς, ὧν ἠξίωσεν ἡμᾶς ἡ πατρικὴ ὑμῶν ἀγάπη καὶ στοργή. Δεόμεθα δὲ τοῦ Κυρίου, ὅπως κρατύνη καὶ μεγαλύνῃ καὶ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν παλαιάν του εὐκλειαν καὶ δόξαν τὸ Ἅγιον Ὄρος πρὸς δόξαν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως καὶ Ἐκκλησίας καὶ διασφάλισιν ἀπὸ ποικίλων πειρασμῶν καὶ περιστάσεων τοῦ πολυάθλου Ἑθνους μας.

Ἀσπαζόμενος τὴν δεξιάν ὑμῶν καὶ ἐκ μέρους πάντων τῶν κ κ. Ἐπιστημόνων καὶ φοιτητῶν, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, οἵτινες σᾶς ἐπεσκέφθημεν διατελῶ μετὰ θαυσιτάτου σεβασμοῦ.

Ἄθ. Φραγκόπουλος

Θεολόγος—Ἱεροκῆρυξ

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Ἡ ἔκθεσις τῆς Ὑποεπιτροπῆς :

Μεστὴ ὄρθων ἱστορικῶν διαπιστώσεων καὶ κριτικοῦ πνεύματος, ἀποστάζουσα δὲ τὸ ἄρωμα τῆς ἰδιαιτέρας ἐκείνης εὐλαβείας πρὸς τὰ ὅσια καὶ ἱερὰ τοῦ Ἔθνους, ἣτις ἐστόλιζεν ἄλλοτε τὰς φιλογενεῖς προσωπικότητας τοῦ ἱστορικοῦ ἡμῶν Γένους, εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος εἰς τὰς σελίδας τοῦ προηγουμένου τεύχους τοῦ ἀνά χειρας ταπεινοῦ περιοδικοῦ, ἡ ἔκθεσις τῆς Ὑποεπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν «περὶ διατηρήσεως τοῦ πνευματικοῦ καὶ βυζαντινοῦ χαρακτήρος τοῦ Ἁγίου Ὄρους».

Σπανίως Ἐπιτροπὴ κρατικῶν λειτουργῶν ἔστω καὶ ἀνωτάτων, ὧν ἡ ζωὴ, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν πρὸς τὸ Κράτος ὑπευθύνων αὐτῶν καθηκόντων ἐκδαπανᾶται συνήθως ἐντὸς τοῦ πεζοῦ «κλίματος» τῶν δημοσίων γραφείων, ἡδυνήθη νὰ συλλάβῃ μὲ τοιαύτην καὶ τοσαύτην φυσικότητα καὶ ἐνάργειαν ἐν ἐξαιρετικῶς ἰδιότυπον καὶ λίαν εὐαισθήτου ὑφῆς θέμα, ὡς τὸ ὑπ' αὐτῆς πραγματευθέν.

Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν προυξένησαν ἡμῖν τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει προσαγόμενα ἀκαταμάχητα ἐκεῖνα ἐπιχειρήματα, δι' ὧν ἀναιρεῖται ἡ «τουριστικὴ» σκέψις μερικῶν, ἀρμοδίων καὶ μὴ, περὶ ἐκτελέσεως «τεχνικῶν ἔργων», δι' ὧν νὰ καταστῇ τὸ Ἅγιον Ὄρος τόπος περιγηγητικοῦ διαφέροντος. «Τοιοῦτον τι θὰ ἀπετέλει, λέγει ἡ ἔκθεσις, κατάλυσιν αὐτῆς ταύτης τῆς θρησκευτικῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ὡς τόπου ἱεροῦ ἀρχῆθεν προορισθέντος ἀποκλειστικῶς εἰς αὐστηρὰν μοναχικὴν ἀσκησιν, μακρὰν τοῦ κόσμου, ὑπὸ ὠρισμένου κανόνας ἐπὶ δέκα αἰῶνας εὐλοβῶς τηρηθέντας.»

Καὶ πράγματι, ὡς στερεοτύπως λέγεται καὶ γράφεται ὑπὸ τῶν πλέον ἀρμοδίων ἐν προκειμένῳ, ἤγουν ὑπὸ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, τῶν περιηγουμένων, μεταξὺ ὄλων τῶν ἀξιοθεάτων τῆς ὑδρογείου, καὶ τὸν Ἁγιάνυμον ἡμῶν Τόπον, ἐκεῖνο ὅπερ αἰχμαλωτίζει κυριολεκτικῶς τὰς ψυχὰς τῶν εἶναι ἢ ἀναλλοίωτος διὰ μέσον τῶν αἰῶνων διατήρησις τοῦ ἰδιοτύπου, τοῦ «*sui generis*» ἐκείνου χαρακτήρος τοῦ Ἁγιορειτικοῦ μοναστικοῦ μορφώματος, ἰδιοτυπία ἣτις ἤθελεν εὐθύς ἐκλείψει, εἰς περίπτωσιν ἀλλοιώσεως τοῦ πνευματικοῦ χαρακτήρος τοῦ τόπου. Μέσα εἰς τὸν κατακλυσμὸν τοῦ συγχρόνου μηχανιστικοῦ πολιτισμοῦ, τὸ Ἅγιον Ὄρος ὁμοιάζει πρὸς κιβωτὸν τοῦ Νῶε, διασώζουσαν ἑσσεὶ «πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς». (Γεν. Ζ', 22) Ὅμοιάζει ἀκόμη πρὸς νησίδα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ἐπισκέπτης δύναται καὶ πάλιν νὰ ἀνεύρῃ τὸν ἑαυτόν του, τὸν ἀριστονημένον ἐσώτερον ἑαυτόν του.

Ὡστε ἐκτὸς τῆς ἀνυπολογίστου πνευματικῆς ζημίας, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προκαλέσῃ πᾶσα ἀλλοίωσις τοῦ βυζαντινοῦ χαρακτήρος τοῦ

Ἁγίου Ὁρους, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ περιηγητικὸν διαφέρον του ἤθελεν αὕτη ἐντὸς ὀλίγου ἀπονεκρώσει, διότι Μοναὶ ἐντὸς τῆς ἀγρίας καὶ ὠραίας φύσεως, προσιταὶ δὲ ἐν πάσῃ ἀνέσει εἰς τοὺς περιηγητὰς, ὑπάρχουσι παντοῦ τοῦ κόσμου, μὴ προκαλοῦσαι ὁμως εἰς αὐτοὺς οὐδὲν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Πρὸς ἄλλα λοιπὸν ἀξιοθέατα μέρη τῆς Πατρίδος ἡμῶν, δι' ἃ ἐνδείκνυται καὶ ἐπιβάλλεται μάλιστα ἡ τουριστικὴ αὐτῶν ἀξιοποίησις — καὶ ὑπάρχουσι πλεῖστα ἐγκαταλελειμένα τοιαῦτα — ἄς στραφῇ ἡ μέριμνα τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ «ἄς ἀφίσωσιν εἰς τὴν ἡσυχίαν των τοὺς ἀπαρνησαμένους τὸν κόσμον μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους», ὡς προσφυῶς παρρηθεῖ ἡ εἰρημένη ἔκθεσις τῆς ὑπὸ τὸν φιλαγορείτην κ. Παν. Πουλίτσαν Ἐπιτροπῆς.

«Φυσιολατρεία» :

Πεντήκοντα χιλιάδες ἄτομα, ἀνήκοντα εἰς τὰ διάφορα ἐπίσημα ἐκδρομικὰ σωματεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἐξώρμησαν εἰς χιλίας πεντακοσίας ἐκδρομὰς των ἀνὰ τὴν ἑλληνικὴν ὑπαιθρον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1953. Οἱ ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἐκ δημοσιευθεισῶν στατιστικῶν τοῦ Συνημοῦ των.

Μὲ ἄλλας λέξεις χίλιοι Ἕλληνες, μέλη ἀνεγνωρισμένων ἐκδρομικῶν ὁμίλων, ἐξέρχονται κατὰ μέσον ὄρον καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἀπὸ τὰ μακρὰ καὶ πολλαπλᾶ ἐκ σιμέντου καὶ σιδήρου τείχη τῶν συγχρόνων ἑλληνικῶν μεγαλουπόλεων, διὰ νὰ ἐκχυθῶσι πρὸς τὰ βουνὰ καὶ κάμπους καὶ αἰγιαλοὺς τῆς ὑπαίθρου. Εἶνε οἱ λεγόμενοι «φυσιολάτραι», οἱ συνειδητοὶ δηλαδὴ φίλοι καὶ ὄπαδοὶ τῆς ὑπαιθρίου ζωῆς, οἱ μῦσται καὶ τεχνοκρίται τῶν μυστηρίων καὶ θεληγῶν τῆς φύσεως, οἱ ὅποιοι ἀπὸ «φυσιολατρικῆς» ἐπόψεως οὐδὲν ἔχουσι, ὑποτίθεται, τὸ κοινὸν μὲ τὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων τῶν ἄλλων ἐκείνων μικρο-ἐκδρομῶν, οἵτινες χάριν «ἀναψυχῆς» ἐξέρχονται ἐπίσης τῶν πόλεων κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, κατακλύζοντες δι' ὀλίγας ὥρας τὰ γύρω προάστεια καὶ ἐξοχὰς. Οἱ πρῶτοι, καὶ μακρὰν ὁδὸν πορεύονται, καὶ εἰς ἔξοδα ὑποβάλλονται, καὶ — τὸ σπουδαιότερον δι' ἓνα σύγχρονον κοσμοπολίτην — τὰς κοινωνικὰς συναναστροφὰς καὶ κοσμοπολιτικὰς τέρψεις καταφρονοῦσι, τὸ δὲ ἐπιζημιώτατον πάντων, τὴν μοναδικὴν εὐκαιρίαν συμμετοχῆς των εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν θυσιάζουσι, καὶ πάντα ταῦτα διὰ τὴν «χαρὰν» καὶ μόνον τοῦ ὑπαίθρου. Πόσοι λοιπὸν ἄραγε ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἐκδρομεῖς κατορθώνουσι, κατὰ τὰς ἐπιπόνους ταύτας καὶ πλήρεις θυσιῶν ἐξορμήσεις των, νὰ ἔρχονται πράγματι εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ «κρυπτά» τῆς φύσεως διὰ νὰ ἀντλήσωσι τὴν πολυτίμητον ταύτην χαρὰν; Καὶ λέγομεν κρυπτά διότι, ὅπως ἔν ἔργον τέχνης διὰ νὰ κατανοηθῇ εἶναι ἀνάγκη ὅπως ὁ θεατῆς συνδεθῇ μυστικῶς καὶ ἀοράτως μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοτεχνήσαντος καλλιτέχνου, οὕτω καὶ ἡ φύσις, τότε μόνον ἐθέσεται ὀρθῶς νὰ κατανοηται, ὅτε ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἀπολαμβάνουσα πτέρυγας, ἀνατείνεται πρὸς συνάντησιν τοῦ πνεύματος τοῦ Δημιουργοῦ τῆς. Τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος καθίσταται δέκτης εὐαίσθητος

ὄλων τῶν μυστικῶν λαλημάτων τῆς Δημιουργίας, ἀποκτᾶ τὴν γνῶσιν τῆς γλώσσης τῶν διαφόρων δημιουργημάτων καὶ ἡμπορεῖ νὰ ἀκούη τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον ἀναστεναγμόν, τὸν ἀναδιδόμενον ὑπὸ τῆς φθαρτῆς κτίσεως πρὸς τὸν ἄκτιστον Κτίστην, ἐν εἶδει ὕμνου καὶ προσευχῆς καὶ ἐπικλήσεως διὰ λύτρωσιν, ἐκ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς, εἰς ἣν ὑπετάγη καὶ αὕτη ἐξ εὐπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἐκπεσόντα ἄνθρωπον.

Χωρὶς τὴν μυστικὴν αὐτὴν ἐπαφὴν τῆς ψυχῆς τῶν ἐκδρομέων μὲ τὸ διάχυτον ἐν τῇ φύσει πνεῦμα τοῦ Κυρίου, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, ἐξομοιοῦνται οὗτοι μὲ τοὺς «τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικία κατέχοντας», περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. α'. 18—25), «οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ ψεύδει· καὶ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῆ κτίσει παρὰ τὸν Κτίσαντα». Μὲ ἄλλας λέξεις μεταπίπτει τότε ἡ ἐκδρομὴ εἰς εἰδωλολατρείαν, ἢ εἰς κούφην ματαιοδοξίαν, ἢ εἰς εὐτελεῆ, ὑποκτηνώδη —διὰ νὰ μὴ ἀδικῶμεν καὶ τὰ κτήνη— κοιλιοδουλείαν καὶ σαρκολατρείαν.

Πόσοι λοιπὸν ἐκ τῶν «φυσιολατρῶν» ἐπιτυγχάνουσι τὴν ἐσωτέραν αὐτὴν μετὰ τῆς φύσεως ἐπαφὴν; Ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν τὸ ποσοστὸν τούτων, δὲν δυσκολευόμεθα ὅμως νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι μόνον μετὰ τῶν πιστῶν καὶ συνειδητῶν χριστιανῶν δέον οἱ ἐκλεκτοὶ οὗτοι νὰ ἀναζητηθῶσι. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι τότε μόνον δύνανται νὰ γεύωνται τοὺς πνευματικοὺς αὐτοὺς καρποὺς τῶν ἐπιμόχθων ἐξορμήσεών των, ὅταν γνωρίζωσι νὰ χαίρωνται τὴν φύσιν κατὰ μόνας, χωρὶς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ὀχληρὰν παρουσίαν ἑτεροκλίτων συνοδοιπόρων.

Ἡ στροφή

Ἡ ἀνθρωπότης ἀπαγοητευθεῖσα ἀπὸ τῶν αὐτοκαλουμένων σωτήρων καὶ πικρὸν μάθημα λαβοῦσα ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ μόνου Σωτήρος καὶ τῶν τραγικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δύο βροτολοιγῶν πολέμων, ἤρξατο ἀπὸ τινος νὰ στρέφηται πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας καὶ ἄρχοντα τῆς εἰρήνης.

Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν παρατηρουμένη μεγάλη ζήτησις τοῦ χριστιανικοῦ ἐντύπου, ἡ μεγάλη διάδοσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὡς καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἐκδόσεων βιβλίων, ἀναφερομένων εἰς τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας, τοὺς Μεγάλους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν στύλον αὐτῆς τὸν Μοναχισμόν.

Συγγραφαὶ ἀξιόλογοι ξένων σοφῶν, ἀναφερόμενοι εἰς τὸν μοναχισμόν καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἐκδίδονται σχεδὸν καθημερινῶς, συγγράμματα δὲ τῶν νεωτέρων μεγάλων παραγόντων τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας, ὡς Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου μεταφράζονται εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μὲ λίαν εὐμενῆ σχόλια. Ἐένος λόγιος εἰς ἔργον αὐτοῦ διὰ τὸν Μ. Ἀντώνιον, τὸν πατέρα τῶν ἀναχωρητῶν, ἀναγράφει ὅτι «τὸ παράδειγμα τοῦ Μ. Ἀντωνίου εἶναι ἡ φωνὴ τῶν αἰώνων».

Ἰνστιτούτον τῶν Παρισίων ἐξέδωκεν ἐμβριθῆ μελέτην ἐκ 218 σελ. ὑπὸ τὸν τίτλον Μοναχισμὸς καὶ Ῥωσικαὶ Μοναί.

Δυστυχῶς ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες λαϊκοὶ καὶ μοναχοὶ στερούμεθα τοιούτων ἔργων, ἅτινα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων Πατέρων, διότι οὐδεὶς τῶν ἀρμοδίων ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν! Οὐδὲν μέτρον οὐδαμῶθεν λαμβάνεται πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ Μοναχισμοῦ ἐν Ἑλλάδι. Ἰλεως γένοιτο ἡμῖν ὁ Κύριος.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δίκαιον θεωροῦμεν νὰ ἐξάρωμεν τὸ εἰς τὸν Ἅγιον ἡμῶν τόπον ἀφιερωμένον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Δημιουργία», μολονότι τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ ὠφέλιμον θὰ ἦτο ἂν παρελείποντο καὶ τὴν ἀρῖστην μελέτην ἐξ 25 σελίδων περὶ τοῦ Νικολήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἣντινα ἐδημοσίευσεν τὸ ὄργανον τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων «Ἀκτίνες» εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 142, 143, 144, 145, τεύχη αὐτοῦ. Ἡ μελέτη αὕτη τοῦ καθηγητοῦ I. Κολιτσάρα ἀποτελεῖ ὅτι ἄριστον ἐργάφην καὶ δίκαιον καὶ ἔπαινον τῆς ἠγνοημένης ὑπὸ τῶν συγχρόνων μεγάλης ταύτης Ἐκκλησιαστικῆς προσωπικότητος.

Μεγάλη δύναμις.

Ὡς πολλάκις ἐτονίσθη, μεγάλη δύναμις, σχεδὸν μοναδική, τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ μοναχισμὸς. Τοῦτο διαλαλεῖ ἡ ἱστορία καὶ ἡ σύγχρονος πραγματικότητα.

Ἐν τῶν γνωρισμάτων καὶ καθηκόντων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ἱεραποστολή τὸ «μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» ἡ ἐξωτερική, δι' ἧς γίνονται μέλη τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἐκτὸς αὐτῆς εὕρισκόμενοι καὶ ἡ ἐσωτερική τοιαύτη, δι' ἧς γίνονται συνειδητὰ μέλη αὐτῆς, χριστιανοὶ ἐν ἐπιγνώσει, οἱ ἐξωτερικῶς καὶ τυπικῶς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένοι.

Ποῖος ὁμως θὰ ἐπιτελέσῃ τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ταῦτα λειτουργήματα; Οἱ Μοναχοὶ ἀπαντᾷ ἡ Βυζαντινὴ ἐποχὴ καὶ ἡ μεταγενεστέρα τοιαύτη τῶν Ἱεραποστόλων τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀσίᾳ, Κορέᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ. Οἱ Μοναχοὶ ἀπαντᾷ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μὲ τὰ πολυπληθῆ Αὐτῆς Μοναχικὰ τάγματα. Κατ' ἐπίσημον αὐτῆς ἀνακοίνωσιν ἐργάζονται εἰς τὰς Ἱεραποστολάς 62.000 μοναχοί, 83.000 κατηχηταί, 92.000 λαϊκοὶ διδάσκαλοι. Πόσοι μοναχοὶ ἐργάζονται εἰς τὰ ἔργα ταῦτα παρ' ἡμῖν.

Ἡ πηγὴ τῆς δυστυχίας.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἴτε ὡς ἄτομον εἴτε ὡς ὅμας — κοινωνία ἢ κράτος — δὲν ἠυθμίζει τὰς σκέψεις καὶ πράξεις αὐτοῦ μὲ γνώμονα τὸ θεῖον θέλημα, εἶναι ἐπόμενον νὰ ἀποτυγχάνῃ εἰς τὰς ἐπιδιώξεις του καὶ ἐντὺ εὕρισκεται εἰς τὸν αἰῶνα τὸν παράγοντα ἄφθονα τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως νὰ ζῆ ἐν δυστυχίᾳ. Ἡ ἁμαρτία ὠθεῖ τοῦτον «ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα» (Ῥωμ. α' 29) καὶ βυθίζει εἰς ἄφατον δυστυχίαν ἐν μέσῃ εὐτυχίᾳ! Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μαρτυρεῖ ἡ σύγχρονος πραγματικότητα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ συμβουλίου τοῦ Ο. Η. Ε. ἀνεκοίνωσεν ἐπισήμως ὅτι τὰ 59,5 ο/ο τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς ὑποσιτίζονται, ἐνῶ δαπανῶνται ἱλιγγιώδη ποσὰ εἰς ἐξοπλισμούς, δι' ὧν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τραφῶσι πλουσίως οἱ λιμόττοντες. Ὡς ἀνεκοίνωσεν ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος Ἀϊζενχάουερ ἐν βομβαρδιστικῶν ἀεροπλάνων στοιχίζει ὅσον 30 σχολεῖα ἢ δύο ἐργοστάσια παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος διὰ πόλιν 60 χιλ. κατοίκων ἢ δύο νοσοκομεῖα ἢ ὅσον ἡ κατασκευὴ ὁδοῦ 80 χιλιομέτρων ἐκ μετόν!!! Ἐνα ἀντιτορπιλικὸν στοιχίζει ὅσον ἡ ἀξία οἰκῶν διὰ 8000 ἄτομα. Μὲ τὴν ἀξίαν 20 ἀντιτορπιλικῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποκτήσουν τὰς οἰκίας των οἱ σεισμοπαθεῖς καὶ ἄστεγοι ἀδελφοί μας ἑπτανήσιοι καὶ θεσσαοὶ!

Δὲν εἶναι δὲ μόνον τὰ ἔξοδα τῶν ἐξοπλισμῶν τῶν Κρατῶν ἢ τροφῶς τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας, ἀλλὰ καὶ τὰ πολλὰ ἔξοδα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ματαιοδοξίας, ὡς π. χ. ἡ δαπάνη 15.000 λιρῶν εἰς μεσαιωνικοῦ τύπου δεῖπνον τοῦ Ντέ Κονέβα, ἣτις ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπισημοῦ ὀργάνου τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας «ὡς μία ἐπίδειξις ματαιοδοξίας καὶ καταπτώσεως ἡθῶν, μία κατάχρησις ἀγαθῶν ἀγνωστον πῶς ἀποκτηθέντων» καὶ πολλὰ ἄλλα, ἅτινα καὶ οἱ πενήσιοι πράττουσιν ἐξοδεύοντες εἰς τὸν βωμὸν τῶν παθῶν. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τῶν 100 φράγκων ἅτινα ἕκαστον ἄτομον δαπανᾷ, τὰ 10 διατίθενται εἰς τὸν ἀλκοολισμόν, αἱ ἐτήσια δὲ δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 66½ δισεκατομμύρια!! Ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν ἱατρὸν Σέλπορυ 100 χιλ. ἄτομα πάσχουν ἐκ χρονίου ἀλκοολισμοῦ καὶ 400 χιλ. εἶναι τρομεροὶ πόται! Ἴδου ἡ πηγὴ τῆς δυστυχίας! Καὶ μερικοὶ εἰρωνεύονται τὴν νηστείαν καὶ ἐγκράτειαν ἢ ὁποία εἶναι μήτηρ καὶ πηγὴ τῆς εὐτυχίας καὶ ὑγείας

Κάθε ἄνθρωπος ποὺ βαδίζει εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν μὲ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ γνωστικότητα καὶ ὑποφέρει ἀνδρείως καὶ μὲ ὑπομονὴν τῆς ψυχῆς του ὅλους τοὺς κόπους καὶ λύπας τῶν πειρασμῶν καὶ θλίψεων ποὺ τοῦ ἀκολουθοῦν ἀπὸ τοὺς ὄρατους καὶ ἀόρατους ἐχθρούς, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς βαδίζει φρονίμως καὶ ἐργάζεται ἐναντίον τῶν πονηρῶν ἡμερῶν τῆς παρούσης ζωῆς.

Ἐκείνος ποὺ γνωρίζει νὰ ἐργασθῆ καλῶς τὴν παρούσαν ζωὴν ὅταν τοῦ ἀκολουθοῦν θλίψεις καὶ ὀνυδισμοὶ καὶ ἀτιμῖαι, γνωρίζων πόσῃν ὠφέλειαν πρόκειται νὰ τοῦ προξενήσουν καὶ σκεπτόμενος τὸ κέρδος αὐτῶν, τὰ ἀρπάζει ἀμέσως τὰ σηκώνει εἰς τοὺς ὤμους του καὶ τρέχει χαίρων διότι ἀντὶ νὰ δώσῃ χρήματα πρὸς ἀγορὰν των, τ' ἀγοράζει μόνον μὲ τὴν ὑπομονήν. Τοιουτοτρόπως κερδίζει τὸν καιρὸν εἰς μίαν μόνον στιγμήν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν εὔρουν οὔτε νὰ τὴν ἀποκτήσουν, παρ' ὅλον ποὺ νηστεύουν, ἀγρυπνοῦν, σκληρογυῶνται καὶ ὑπόκεινται εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀγῶνας ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἐστὲ ἐκεῖνος ποὺ δὲν γνωρίζει νὰ ἐργασθῆ τοιουτοτρόπως, χάνει τὸν καιρὸν τῆς σωτηρίας του.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἱεροκοινοτική Ἐπιτροπή εἰς Ἀθήνας. Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Δισενιασίου Συνάξεως τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου Ἱεροκοινοτική Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Καθηγουμένων τῶν Ἱ. Μονῶν Ἀγ. Διονυσίου καὶ Ἀγίου Παύλου Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιμ. Γαβριὴλ καὶ Σεραφεῖμ, μετέβη περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Μαΐου εἰς Ἀθήνας, ἵνα συνεργαζομένη μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἐκπροσώπων τοῦ Κράτους, προωθήσῃ πρὸς τὴν λύσιν των διάφορα Ἀγιορειτικὰ ζητήματα, πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον καὶ εἰργάσθη αὕτη ἐπιτυχῶς, συναντήσασα πρὸς τοῦτο καὶ πλήρη κρατικὴν κατανόησιν.

Ἀθωνιάς Ἐκκλησ. Σχολή. Ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1953—54 ὑπεβλήθη ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς Σχολῆς εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα τοῦ Ἀγ. Ὄρους λεπτομερὴς καὶ σαφεστάτη ἔκθεσις περὶ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου αὐτῆς, τὴν ὁποίαν κρίνομεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν ὁλόκληρον :

Εὐδοκία μὲν καὶ χάριτι τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ καὶ Πατρός, εὐλογία δὲ καὶ ἐγκρίσει τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐγένετο πραγματικότης ὁ διακαὴς πόθος τοῦ ἀγιορειτικοῦ κόσμου περὶ ἀνασυστάσεως καὶ ἐπαναλειτουργίας τῆς καθ' ἡμᾶς γεγραῶς Ἀθωνιάδος Σχολῆς.

Οὕτω διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ' 59413)18-6-53 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Ἐξωτερικῶν, δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 182)20-7-1953 Τ. Α. 4 Φ. Ε. Κ. κυρωσάσης τὴν ὑπὸ τῆς Ἱ. Δισενιασίου Συνάξεως τῆς 21)9)52 ψηφισθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγκριθεῖσαν (21-9-52) κανονιστικὴν διάταξιν περὶ τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἀνασυσταθεῖσα ἡ Σχολὴ ἤρξατο ἐπαναλειτουροῦσα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους (1953—1954)

Μετὰ τὴν προσέλευσιν τῶν μαθητῶν καὶ τὴν κατὰ τὰ νόμιμα (1953-54) ἐπιτυχῆ ἐξέτασιν αὐτῶν, κατετάγησαν εἰς μὲν τὴν Α' τάξιν κατόπιν ἐξετάσεων 22, εἰς τὴν Β' 8 καὶ εἰς τὴν Δ' 4, τούτων ἐγγραφέντων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων τίτλων σπουδῶν.

Ἐξ αὐτῶν τρεῖς ἦσαν διάκονοι, ἑννέα Μοναχοὶ καὶ εἴκοσι καὶ δύο δόκιμοι τῶν Ἱ. Μονῶν. Ἐκ τούτων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους διέκοψαν τὰς σπουδὰς των ἕξ, ἐλαττωθέντος οὕτω τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν εἰς εἴκοσι ὀκτώ.

Κατόπιν κοινῆς ἀποφάσεως τοῦ καθηγητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς ἐγένετο τὴν 5)18-10-53 ἡ ἐναρκτήριος τελετὴ διὰ πανηγυρικῆς λειτουργίας καὶ ἀγιασμοῦ. Τῇ προσκλήσει τῆς Σχολῆς,

παρευρέθησαν ἡ Ἱ. Ἐπιστοασία, ἡ Ἱ. Κοινότης, ὁ Γενικός Διοικητής Ἁγίου Ὁρους, ἅπασαι αἱ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει πολιτικά καὶ ἀστυνομικά Ἄρχαί, ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Λούβαρις ὡς καὶ ἡ ἐν Καρααῖς παρεπιδημοῦντες ξένοι.

Ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Κοινότητος ὠμίλησεν ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας ἐκφράσας τὴν χαρὰν τοῦ Σώματος ἐπὶ τῇ ἐπαναλειτουργίᾳ τῆς Σχολῆς. Ἀκολουθῶς ὁ Γεν. Διοικητὴς ὑπογραμμίσας τὴν σπουδαιότητα τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὡς πνευματικοῦ παράγοντος ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ἔθνει καὶ τέλος ὁ Σχολάρχης, ἐξάρας τὸ ἔργον ὅπερ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Σχολή, ὁ ἐόρτιος πανηγυρισμὸς ἐπεσφραγίσθη διὰ τῶν εὐχῶν τῶν παρισταμένων πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς.

Ἐκ τοῦ προβλεπομένου ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς διδακτικοῦ προσωπικοῦ κατὰ τὸ μὲν Α' ἐξάμηνον ἡ Σχολή ἔσχεν ἐκτὸς τοῦ Σχολάρχου 1 Θεολόγον, 1 Φιλολόγον, 1 Μαθηματικὸν ἀποσπασθέντων τοῦ μὲν Θεολόγου ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἀγ. Ἀναστασίας τῶν δὲ δύο ἄλλων ἐκ Γυμνασίων τῆς Θεσπλονικῆς. Ἡ Ἱ. Κοινότης διώρισεν ἐπίσης καὶ 1 καθηγητὴν τῆς Μουσικῆς, ὅστις ἐδίδαξε καὶ τὴν ἀγιογραφίαν.

Κατὰ τὸ Β'. ἐξάμηνον τὸ προσωπικὸν τῆς Σχολῆς συνεπληρώθη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τοῦ διορισμοῦ ὡς μονίμων Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς 2 Θεολόγων, 1 Φιλολόγου καὶ 1 Γεωπόνου. Τὰ μαθήματα τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Δασολογίας ὡς καὶ τὰ πρακτικῆς φύσεως τοιαῦτα ξυλογλυπτικῆς κλπ. δὲν ἐδιδάχθησαν, μὴ ἐξευρεθέντων τῶν καταλλήλων καθηγητῶν.

Ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ἐν τῇ Σχολῇ διὰ τελέσεως πανηγυρικῆς λειτουργίας ἐν τῷ ναΐδριῳ τῆς Σχολῆς, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐγένετο εἰδικὴ τελετὴ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς ἔψαλλον διάφορα ᾄσματα καὶ ἀπήγγειλαν ποιήματα θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας κύριος Ἀντώνιος Τσιβίκης.

Κατὰ τὴν ἐορτὴν παρέστησαν ἡ Ἱ. Κοινότης, ἡ Ἱ. Ἐπιστοασία ὡς καὶ αἱ πολιτικά ἀρχαὶ καὶ λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι τοῦ Ἁγ. Ὁρους. Εἰς ἔκτακτον Συνεδρίαν τὸ καθηγητικὸν συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅπως προτείνῃ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἤδη ἐν τῇ Σχολῇ ἰσχύοντος προγράμματος διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, ὡς ἀπρόσφορον εἰς τοὺς μαθητάς, ἰδίως τῶν κατωτέρων τάξεων, προσέβη δὲ εἰς τὸν καταρτισμὸν νέου τοιοῦτου, τὸ ὁποῖον καὶ ὑπέβαλε τῇ Ἱ. Κοινότητι καὶ τῷ Γενικῷ Διοικητῇ διὰ τὰ περὶ τούτου.

Εἰς ἐπανειλημμένας τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους Συνεδρίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ὃ τε Σχολάρχης καὶ οἱ Καθηγηταί, διεπί-

στωσαν μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως τὴν διαρκῆ πρόοδον τῶν μαθητῶν εἰς τὰ μαθήματα αὐτῶν. Καὶ εἶναι εὐχάριστον ὅτι παρὰ τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας οὗτοι συνήντησαν καὶ ἐξ ἄλλων λόγων καὶ κυρίως ἐκ τῶν ἀνεπαρκῶν προϋποθέσεων, δι' ὧν ἦσαν ἐφωδιασμένοι, κατώρθωσαν νὰ υπερηγήθωσι πᾶν ἐμπόδιον καὶ νὰ ἀνέλθωσιν εἰς ἀξιοζήλευτον ἐπίδοσιν. Τοῦτο ὀφείλεται καὶ εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ διδασκατικοῦ προσωπικοῦ, ὅπερ οὐδενὸς κόπου ἐφείσθη προκειμένου νὰ μεταδώσῃ τὰς ἀναγκαιούσας γνώσεις εἰς τοὺς μαθητάς. Αἱ γραπταὶ δοκιμασίαι τοῦ Α' καὶ κυρίως τοῦ Β' ἐξαμήνου ἀπέδειξαν κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικώτατον τὴν ἐμπέδωσιν τοῦ διδασκατικοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς ἐν ταῖς διακοναίαις τῶν μαθημάτων.

Ἐσαύτως διεπιστώθη ὅτι τὸ ἦθος τῶν μαθητῶν ὑπῆρξεν ἐξαίρετον. Ἐκτὸς ἐνίων παρεκτροπῶν, αἵτινες ὁμολογουμένως εἶναι ἀναπόφευκτοι διὰ μαθητάς ἐκ τοῦ κόσμου τὸ πρῶτον ἐρχομένους εἰς ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν καὶ μάλιστα ἐν τῷ αὐστηρῷ περιβάλλοντι τοῦ Ἁγ. Ὁρους καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν ἀνάγονται εἰς βασικά ζητήματα ἠθους καὶ τὰ ὁποῖα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ διευθετήθησαν κατὰ τὸν ὀμαλότερον τρόπον, οὐδὲν τὸ ἀξιοσημεῖωτον παρετηρήθη.

Ὅπως δὲ ἐν ταῖς μαθήμασι οὕτω καὶ ἐν τῷ ἦθει οἱ μαθηταὶ —ἐκτὸς ἐλαχίστων εὐτυχῶς ἐξαιρέσεων— βαδίσαντες ἀπὸ προόδου εἰς πρόοδον, ἀνοίχθησαν ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ τὰ κρείττω πρὸς πλήρωσιν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τῶν καρδιῶν ἐκείνων, αἵτινες νυκτί τε καὶ ἡμέρα κοπιᾶζουσι καὶ μοχθοῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐν ἰδιαιτέrais συγκεντρώσει, ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ διδομένῃ εὐκαιρίᾳ κατεβλήθη ἰδιαιτέρα φροντίς καὶ προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν πρὸς καλλιέργειαν τοῦ φρονήματος τῶν μαθητῶν.

Καὶ πρῶτον κατεβλήθη ἰδιαιτέρα φροντίς ἵνα ἐμπεδωθῇ ὡς βίωμα ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν μαθητῶν. Ἐσαύτως κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν μετάδοσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν τοῦ ἡγιῶς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, τῆς προσηλώσεως εἰς τὰς ἱεράς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδοξίας, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὸ Μοναχικὸν Ἰδεῶδες καὶ μάλιστα τὸ ἀγιορειτικόν.

Ἐκαλλιεργήθη ἐπίσης τὸ πατριωτικὸν φρόνημα τῶν μαθητῶν καὶ ἐτονίσθη δεόντως εἰς αὐτοὺς ὁποῖαν κεφαλαιώδη σημασίαν ἔχει ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη, ὁποῖον ὑψηλὸν παράδειγμα παρέχουσιν ἡμῖν Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ ἐν γένει κληρικοὶ καὶ Μοναχοὶ καὶ δὴ καὶ ἀγιορεῖται τοιοῦτοι. Πλὴν τούτων ἐτονίσθη εἰς τοὺς μαθητάς ἡ σημασία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' ὀλόκληρον τὴν Ὀρθοδοξίαν, πολὺ δὲ περισσότερον διὰ τὸ ἐλληνικὸν Ἔθνος

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπαθείας ταύτης ὑπῆρξαν καταφανῆ καὶ ἀνάλογα πρὸς ἐκεῖνα τῆς προόδου ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ τῷ ἤθει τῶν μαθητῶν.

Καθ' ἅπαν τὸ σχολικὸν ἔτος διεξήχθησαν κανονικῶς καὶ ἀνελλιπῶς αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι ἐν τῷ ἱερῷ ναΐδριῳ τῆς Σχολῆς, εἰς τὰς ὁποίας προσήρχοντο καὶ οἱ καθηγηταί, δίδοντες πάντοτε τὸ παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Κατὰ πάσας τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς κατὰ θεῖαν λειτουργίαν οἱ καθηγηταί τῆς Θεολογίας ἐκήρυττον ἐκ περιτροπῆς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Μοναχικοῦ Ἰδεώδους πρὸς καταρτισμὸν τῶν μαθητῶν ἐν αὐτῷ.

Ἡ κατὰ τὴν θεῖαν λατρείαν τηρηθεῖσα τάξις ὑπῆρξεν ἐκεῖνη, ἣτις τηρεῖται ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικῇ Σχολῇ. Οἱ μαθηταὶ συμπροσηύχοντο μετὰ τῶν Καθηγητῶν τῶν ἐν πάσῃ ἱερᾷ ἀκολουθίᾳ, ὡς μέλη Μοναστικῆς ἀδελφότητος μετὰ τῆς προσηκούσης προσοχῆς καὶ εὐλαβείας, ἀναγινώσκοντες καὶ συμπάλλοντες ἐκ περιτροπῆς, ἐπεμελοῦντο τῆς διατηρήσεως τῆς ἐν τῷ ἱ. ναῷ τάξεως καὶ καθαριότητος, προσφέροντες τὰς ἀναγκαίουσας πάντοτε ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἀγτίαν διεξαγωγὴν τῆς θείας λατρείας. Ἐν τῇ Σχολῇ ἐτηρήθησαν αὐστηρῶς ἅπασαι αἱ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὀριζόμεναι νηστεῖαι παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως, ἐξομολογοῦντο δὲ καὶ ἐκοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων Καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ τακτικῶς.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἡμέρας ἀργίας, κατόπιν τῆς σχετικῆς ἀδείας, οἱ μαθηταὶ ἐπεσκεπτόντο τὰ ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἱ. Μονῶν τῶν, ἀπεμακρύνθησαν δὲ τῆς Σχολῆς μόνον κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα. Πλὴν τοῦ καθ' ἡμέραν περιπάτου τοῦ γινομένου πάντοτε τῇ ἐπιβλέψει τοῦ ἐπιμελητοῦ, δὲν ἐπετρέπη εἰς τοὺς μαθητὰς ἡ ἄσκοπος περιφορὰ τῶν εἰς τὰς Καρὰς.

Ἡ ἐν τῇ Σχολῇ συνεστίασις καθ' ἅπαν τὸ ἔτος ἔσχε τὴν μορφήν τῆς κοινοβιακῆς τραπέξης, εἰς ἣν παρεκόθηντο ἅπαντες ἀνεξαιρέτως. Τὸ συσσίτιον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ δυνατοῦ, ὑπῆρξε λίαν ἐπιμελημένον καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Οἰκονόμου, οἵτινες δὲν ἐφείσθησαν κόπων καὶ μόχθων διὰ τὴν ἐξέυρεσιν καὶ προμήθειαν τῶν ἀπαιτουμένων. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ ἐγίνετο ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐποικοδομητικὴ ἀνάγνωσις, ἐπεκράτει δὲ ἡ ἐμπρέπουσα τάξις, εὐσχημοσύνη, ἡσυχία καὶ εὐπρέπεια. Καθ' ὅλην γενικῶς τὴν ἔκτασιν τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς Σχολῆς, ἐκυριαρχεῖ ἐν παντὶ ἡ ἱεροπρέπεια, ἡ κοσμιότης, ὁ σεβασμὸς, ἡ αἰδώς, ἡ προσήνεια καὶ ἡ ὁσημέραι ἀξιοκαταξιωμένη ἐκουσία ὑπακοὴ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμὸν τῆς Σχολῆς. Ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὰς αἰθούσας τῶν παραδόσεων κατὰ τὴν διδασκαλίαν παρετηρήθη ὅτι, οἱ μαθηταὶ παρηκολούθησαν τὰ μαθήματα μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς, μὴ δίδοντες ἀφορμὰς διὰ τιμωρίας καὶ παρατηρήσεις.

Μερικὰ ἀρνητικὰ παραδείγματα δὲν ἀποτελοῦσι εἰμὴ ἐξαίρεσιν τοῦ ἐπικρατήσαντος κανόνος. Καὶ οἱ παρεκτραπέντες ὅμως μαθηταὶ ἠναγκάσθησαν νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Σχολῆς ἢ νὰ ἀποχωρήσουν ἐξ αὐτῆς.

Εἰς τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν μεγάλως συνετέλεσαν αἱ ἰδιαιτέρας συγκεντρώσεις αὐτῶν, αἵτινες κατὰ τὸ Β' κυρίως ἐξάμηνον ἀπέβησαν περισσότερον ἀποτελεσματικαὶ καὶ ἢ ἐν αὐταῖς πνευματικὴ ἐργασία ἀπέβη ἀριωτέρα.

Εἰς τὰς ἰδιαιτέρας αὐτὰς συγκεντρώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐλάμβανον χώραν τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, κατεβλήθη προσπάθεια τῆς καλλιέργειας τοῦ χαρακτῆρος ὡς χριστιανικῶν προσωπικοτήτων. Εἰς τὰς συγκεντρώσεις δὲ τῆς Κυριακῆς, ὑπὸ μορφὴν διαλέξεως ἐδίδοντο αἱ δέουσαι ἀπαντήσεις εἰς ἀπορίας μαθητῶν, τὰ ὁποίας οὔτοι ἔθιγον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προηγουμένης ἐβδομάδος εἰς εἰδικὸν κυτίον.

Ἐν τῇ Σχολῇ ἐγένοντο ἐπίσης διαλέξεις ἐκ μέρους τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Λούβαρι καὶ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀφορωσῶν τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀγωγὴν, τὸ Ἔθνος, τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὸ Μοναχικὸν Ἰδεῶδες. Τὰς διαλέξεις αὐτὰς ἐκτὸς τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τὰς παρηκολούθησαν ἡ Ἱερὰ Κοινότης, αἱ Ἀρχαὶ τοῦ Τόλου ὡς καὶ πλῆθος Μοναχῶν.

Κατὰ τὴν Διακαινήσιμον ἐβδομάδα ἐπεσκέφθησαν τὴν Σχολὴν, πρὸς δημιουργίαν πνευματικῶν δεσμῶν μετ' αὐτῆς α) ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Ἁγίας Ἀναστασίας, β) τὸ Ἀνώτερον καὶ κατώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον Θεσσαλονίκης γ) διάφοροι ξένοι ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ ἀλλοδαπῆς ὡς καὶ ἀνώτεροι Ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον ἡ Σχολὴ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Ἁγίου Ὁρους καὶ τοὺς Ἐφόρους τῆς Σχολῆς ἐξέδραμεν εἰς τὴν ἐγγυτέραν πρὸς τὰς Καρυὰς Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Κουτλουμουσίου, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον εἰς τὰς Ἱ. Μονὰς Βατοπεδίου, Ἰβήρων, Παντοκράτορος.

Τὰ ἐκ τῶν ἐκδρομῶν τούτων ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν πλούσια καὶ ἐπικοδομητικά. Ἡ συμπροσευχὴ ἐντὸς τῶν αἰωνοβίων Ἱερῶν Ναῶν, ἡ εὐλαβὴς προσκύνησις τῶν ἱερῶν λειψάνων, αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ χειρογράφων, τὰ κηρύγματα καὶ αἱ προσφωνήσεις, αἱ παντοῖαι ἐπιδαφιεύσεις καὶ ἐκδηλώσεις, τῆς ἀγάπης τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν Ἱ. Μονῶν πρὸς τὴν Σχολὴν ὑπῆρξαν, οὐ μόνον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εὐχάριστοι καὶ ὠφέλιμοι, ἀλλὰ κυρίως συνετέλεσαν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πνεύματος τῆς προσηλώσεως πρὸς τὰς ἱερὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸ Μοναχικὸν Ἰδεῶδες.

Ἐξ ἄλλου ὁμως παρουσιάσθη πρὸ αὐτῶν ὁλόκληρος ἡ αἴγλη τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐδημιουργήθησαν εἰς τὰς ψυχὰς των ἱερὰ συναισθήματα, τὰ ὅποια ἀσφαλῶς δύνανται νὰ δημιουργήσωσιν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα διὰ τοὺς ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἐπιδιωκομένους σκοπούς.

Τοιαύτη τις ὑπῆρξεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ἡ πορεία τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1953—54 καὶ πιστεύομεν ὅτι διὰ τῆς παντοδυνάμου θείας χάριτος καὶ τῶν πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τῶν ὁσίων Πατέρων τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἐν ἀσκήσει διαλαμπάντων, ἐπετεύχθη — ἂν μὴ τι ἄλλο — τοῦλάχιστον σταθερὰ πορεία πρὸς τὸν βασικὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐπανεσυνεστήθη ἡ Σχολή.

Εἰς ἄλλους ἀσφαλῶς ἀπόκειται ἡ κρίσις περὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν προσπαθειῶν τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος, εἰς ἡμᾶς δὲ νὰ ἐκφράσωμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν εὐχὴν ὅπως, Κύριος ὁ Θεός, ὁ δοτῆρ τῶν ἀγαθῶν, δωρήσῃ προκοπὴν τῇ Σχολῇ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας πρὸς τε τὸν Γεν. Διοικητὴν Ἁγίου Ὁρους, τὴν Ἐφορίαν τῆς Σχολῆς καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα διὰ τὴν συναντίληψιν καὶ βοήθειαν, τὴν ὁποίαν μᾶς παρέσχον, ὡς καὶ τὴν κατανόησιν τὴν ὁποίαν εὐρομεν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων τῆς Σχολῆς.

Ἐν Καρναῖς τῇ 30 - 6 - 1954

Ἐπίσης ὑπὸ τῆς αὐτῆς διευθύνσεως ὑπεβλήθησαν καὶ διάφοροι προτάσεις διὰ τὴν εὐρυθμοτέραν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἧτοι :

1) Κατὰ τὰς ἐκάστοτε διακοπὰς τῶν μαθημάτων οἱ μαθηταὶ νὰ παραμένουν ἐντὸς τῶν Μονῶν καὶ νὰ μὴν ἐξέρχονται τοῦ Ἁγίου Ὁρους μεταβαίνοντες εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς των ἢ εἰς οἷονδήποτε ἄλλο μέρος.

2) Νὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως οἱ προσλαμβανόμενοι μαθηταὶ νὰ μὴ περιορίζονται μόνον μεταξὺ τῶν πλησίον τοῦ Ἁγίου Ὁρους μερῶν ἀλλ' ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

3) Ν' ἀποφευχθῇ ἡ μεταγραφὴ μαθητῶν ἐξ ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.

4) Νὰ ἐξευρεθῇ κατάλληλος πνευματικός.

5) Ν' αὐξηθῇ ἡ πίστωση πρὸς πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης ἀπὸ 500 εἰς 1.500 δρχ.

καὶ 6) Οἱ αὐτοβούλως καὶ ἄνευ λόγου ἀποχωροῦντες μαθηταὶ νὰ μὴ γίνωνται πλέον δεκτοὶ εἰς τὴν Σχολήν.

Ἀφίξεις κρατικῶν κλιμακίων : Κατόπιν σχετικῆς ἐντολῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας ἀφίχθησαν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει τὰ πρῶτα μέλη τῶν κρατικῶν κλιμακίων κ. κ. Ἐμμ. Κατζηδάκης ἔφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, Γεώργιος Τσίμας, Ὑπάλληλος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν, Ἀλέξιος Δημαρᾶς φιλόλογος καὶ Γεώργιος Κουρνοῦτος, Διτῆς χειρογράφων Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Τὰ ἐν λόγῳ, δύο τὸν ἀριθμόν, κλιμάκια θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἰ. Μονῶν, προκειμένου νὰ προσφέρουσι εἰς Αὐτάς τὰς ἐπιστημονικὰς ὑπηρεσίας των, διὰ τὴν ταξινόμησιν καὶ διασφάλισιν τῶν κειμηλίων, κυρίως χειρογράφων καὶ Βιβλιοθηκῶν.

Ἐπίσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου (Δις Ἀναστηλώσεων) ἀπεστάλη ἐνταῦθα κλιμάκιον ἐκ τῶν κ. κ. Εὐσταθίου Στίκα ἀρχιτέκτονος Ἐπιθεωρητοῦ Ἀναστηλώσεως καὶ Γεωργίου Σολομωνίδη Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ, πρὸς μελέτην ἐπὶ τῶν ἀναγκαιούντων νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἔργων στερεώσεως τοῦ ἐν Καρυαῖς Ἰ. Ναοῦ τοῦ Πρωτάτου καὶ διασφαλίσεως τῶν ἐντὸς αὐτοῦ ὑπερόχων καὶ μοναδικῆς τέχνης νοπογραφῶν τοῦ Ἐμμανουὴλ Πανσελήνου. Ἐν τῷ κλιμακίῳ συνεργάζεται καὶ ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης κ. Ξυγγόπουλος.

Δενδροφυτεύσεις : Ἡ Ἰ. ἡμῶν Μονή, ὑποδείξει τοῦ κ. Π. Κασσανδρέα Ἐπιθεωρητοῦ ΑΤΕ, ὑπέβαλεν πρὸς τὴν ἐν Θεσ)νικῇ Ὑπηρεσίαν Παραγωγικῶν ἔργων Μακεδονίας (Υ.Π.Ε.Μ.) αἴτησιν χορηγήσεως 1000 καναδικῶν λευκῶν καὶ ἀναλόγου ἀριθμοῦ κυπαρίσσων, ἵνα δενδροφυτεύσῃ δι' αὐτῶν διαφόρους καταλλήλους Αὐτῆς περιοχὰς καὶ δημιουργήσῃ οὕτω λευκῶνας, λίαν ἀποδοτικούς εἰς ἔμπορεύσιμον ξυλείαν Ἡ χορήγησις τῶν δένδρων τούτων ἐνεργήθη ὥστε τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον θὰ ἀρχίσῃ ἡ δενδροφύτευσις.

Ἐπισκέψεις : Τὴν Ἰ. ἡμῶν Μονὴν ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸ διαορεῦσαν διάστημα οἱ κ. κ. Pierre Duprey Γάλλος Ἱερεὺς καὶ Καθηγητῆς ἐν Ἱεροσολύμοις, Claude Caillat α' Γραμματεὺς τῆς Ἑλβετικῆς Πρεσβείας Ἀθηνῶν, J. M. C. Vivian β' Γραμματεὺς τῆς Βρεττανικῆς Πρεσβείας Ἀθηνῶν, Jean Pequignot Ἀκόλουθος τοῦ ἐν Θεσ)νικῇ Γαλλικοῦ Προξενείου, Robert Toussaint Γάλλος Καθηγ. τῆς Παλαιοβιβλιογραφίας, Alfred Ulmer, Alexander Schnee, James Kludt καὶ Allen P. White πάντες Ἀμερικανοί, Siegfried Amberg ὀδοντίατρος, Ren Bruscheweiler, Bernard Nicod δικηγόροι ἅπαντες Ἑλβετοί, Nils Olov Ake. Wilson Aldert Johan Καθηγηταὶ Σουηδοί, Willi Smith Stoddart ἱατρός, Sedastian Erolid, John Stanley Favor σποττασταὶ Ἄγγλοι, Stephen James πάστορ Ἀμερικανός, James Spenger Καλλιτέχνης Καναδός, Hartmuth Metzger, Hansjorg Lechler, σπουδασταὶ Θεολογίας, Wolfram Aichele ζωγράφος, ἅπαντες Γερμανοί, Karl Bret-

teneder Φαρμακοποιός Αυστριακός, Alain Rischmann φοιτ. φυσικῶν ἐπιστημῶν Γάλλος, Carzon Vaides φοιτ. Ἀργεντινός, Νικ. Κράλλης δημοσιογρ. Γεώργ. Κράλλης, Π. Κασσανδρέας ἐπιθεωρητῆς Δασολόγος ΑΤΕ, Διον. Ἀνδρεώλας Διτῆς ΑΤΕ Ἀρναίαις, Γ. Χρηστίδης Γεωργ. Συνεταιρισμῶν Μακεδονίας, Ἡλ. Χαρίλαυτης δικηγ. Στ. Σαβούρης, Βασ. Ἀσημομύτης, Λεων. Λογοθέτης, Μιλτ. Χρηστίδης, φοιτηταὶ Κυρ. Βάβουλης ἰδ. ὑπάλ., Δημ. Βασαλὸς ἔμπορος, Νικ. Παπαδόπουλος Θεολόγος, Εὐτ. Ἀργυρὸς ἅπαντες ἐξ Ἀθηνῶν, Σπ. Κρητικὸς λιθογράφος ἐκ Πειραιῶς, Ἰω. Ἰωαννίδης, Ἰω. Μαριανὸς δημοσιογράφοι ἔφημερ. «Μακεδονία», Ἀθ. Γερομιχαλὸς Καθηγ. Διτῆς Ἀν Ἐκκλ. Φροντ. Θεσ)νίκης, Χρ. Παναγιώτου Καθηγ. Πανεπ. μετὰ 29 μαθητῶν τοῦ Φροντιστηρίου, Ἡλ. Λουτράδης, Δημ. Μαλαμπίδης, Ἰω. Δεληγιωργάκης, Σωκρ. Φαίτατζίδης, Ἐμμ. Μελάς μαθητής, Ἀθ. Σταυρίδης, Δημ. Ἰωάννου, Δημ. Βοσκίδης, Χρ. Ρωμούδης φοιτηταί, Ἰω. Στεφανίδης, Θωμ. Τέρπας ὑποδ., Θρασ. Ἀναστασιάδης πλασιέ, Γώνης Ἀναγνωστόπουλος μαθητής, Ἀντ. Φραγκαναστάσης, Γεώργ. Παπουτσῆς, Κωνστ. Χαριλάου, Χαρ. Μαζαρίκης ἅπαντες ἐκ Θεσ)νίκης, Εὐθ. Μακρῆς δημοδ/λος, Νικ. Παπαλεοντίου, Βασ. Ἀγιοκάτσικας ἐκ Μυτιλήνης, Θεοφ. Κρικῆς ἱερομόναχος ἐκ Πάτμου, Ἀναστ. Πέτερ ἱεροκῆρυξ ἀμερικανὸς ὑπῆκ., Διον. Ἀνδρεώλας ἱερ. Νικ. Σιδηροκάστριτης, ἐκ Ζακύνθου, Χρ. Χριστοφόρου ἑλληνοαμερικανός, Δημ. Γερμενλῆς ἱερ., Κων. Βάϊος, Παν. Παπαναρέτου, Ἀγ. Ἀτλάσης, Ἰω. Γιατίδης ἐκ Σιδηροκάστρου, Κων. Βλαχοτάσος, Ἀλέξ. Σακαλάκης, τραπ. ὑπάλ., Στ. Ἀλεξίου ἐμποροῦπάλ. ἐκ Βόλου, Ἀριστ. Ἀνδρεάδης καρεκλοποιὸς ἐκ Κατερίνης, Ἀντων. Γεωργιάδης, Φειδ. Καρυόλαιμος φοιτ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἐκ Κύπρου, Σωτ. Πέτρου ἐξ Ἠπείρου, Ἀθαν. Ἀθανασουλῆς, Δημ. Κόλλιας ἐκ Λεονταρίου Θηβῶν.

Δωρεσί: Προσέφεραν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος δωρεάν κυκλοφοροῦντος περιοδικοῦ οἱ: Ἰ. Μονὴ Ξηροποτάμου δρχ. 500, προηγούμενος Ἰγνάτιος Δοχειαρίτης δρχ. 200, Πανοσλ)τος Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης Ἀρχιγγραμ. Ἱερ. Συνόδου, οἱ κ. κ. Ν. Νικολαΐδης ἱατρὸς ἐν Καρναῖς, Εὐάγ. Σταματίου, Παν. Κασσανδρέας Ἐπιθ. ΑΤΕ, Γερ. Τουλιᾶτος μηχανικός, Λέλα Χρ. Χαλδούπη ἐξ Ἀθηνῶν, ἀνά δρχ. 50, Λ. Ἰασωνίδης τ. ὑπουργός, Κων. Κολοτοῦρος φαρμακοποιός, Ἰω. Καλογήρου Καθηγ. Πανεπιστημίου, Σταμ. Κούκης Διτῆς ΟΤΕ, ἐκ Θεσ)νίκης, ἀνά δρχ. 50, Ἀντιπρ. παρὰ τῇ Ἰ. Κ. Ἱερ. Μονῆς Ζωγράφου δρχ. 50, Κων. Καρβανὸς Καθηγ. Πανεπ. Νοτίου Καρολίνας Η.Π.Α. δολ 5, Νικ. Ἀδαμίδης ἐξ Ἱεριοσοῦ δρχ. 50, Γερ. Τσιλιάνης ἐξ Ἀθηνῶν δρχ. 40, Γερ. Ἀλυσανδράτος ἐκ Κεφαλ. δρχ. 25, Ἀν. Ἀστεϊόπουλος ἐκ Πολυγύρου, ἱερ. Ἀθανάσιος ἐξ Ἱεριοσοῦ, Χαρ. Παπαναργύρου ἐκ Θεσ)νίκης, μοναχ. Ἰωακείμ. Καυσοκαλυβίτης, Ἡλ. Παπαδόπουλος Ταχ. Διτῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀνά δρχ. 20, ἱερ. Μεθόδιος Ἰβηριτῆς, Σωκρ. Φαίτατζίδης, Θρασ. Ἀναστασιάδης ἐκ Θεσ)νίκης ἀνά δρχ. 10.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ ἄνδρες τῶν Μοναστηρίων ἐκράτουν τὰ νήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, αὐτοὶ ἐξετέλουν ὅλην τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν τῶν διαφόρων ζητημάτων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αὐτοὶ ἔδιδαν τὰς προεπούσας κατευθύνσεις καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ἤσκουν πάντοτε, ἔσωζον τὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπήλασσαν δυσχερειῶν ὀλοκλήρους Οἰκουμενικὰς Συνόδους.

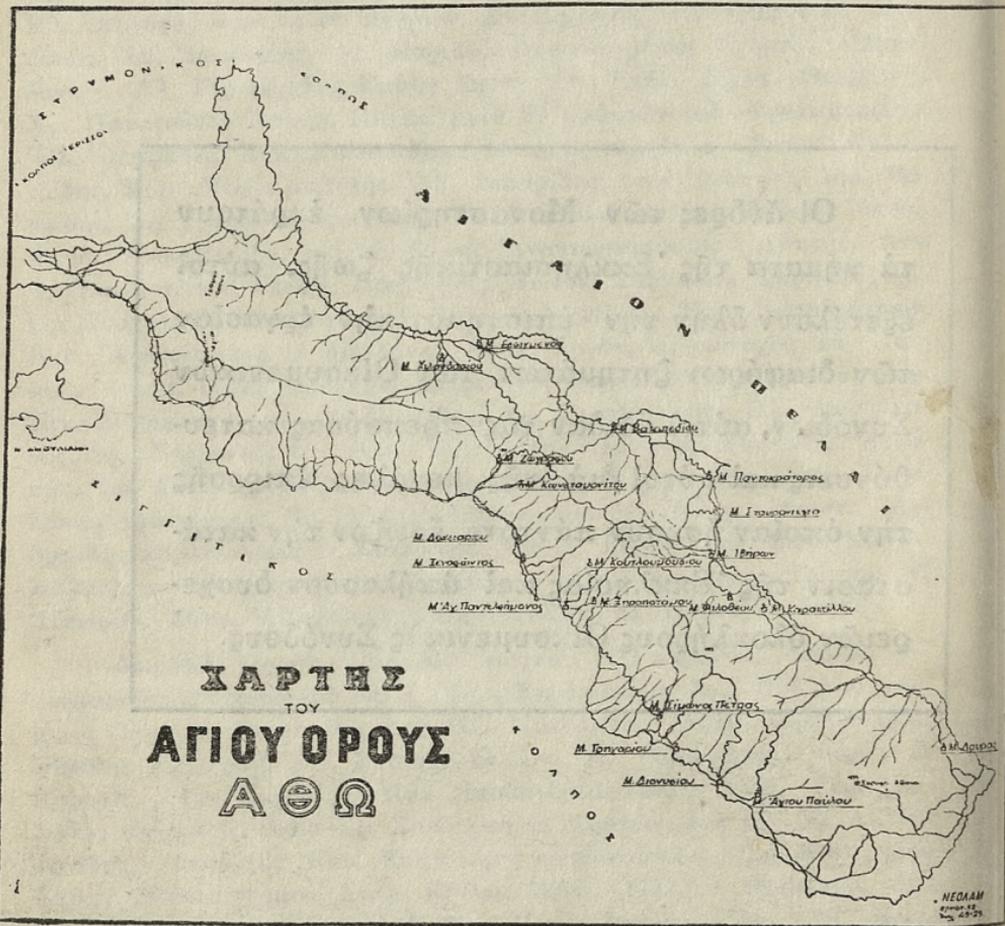

ΟΝΙΣ ΑΡΧΙΣ

Β.Α. ΠΡΟΣΟΨΙΣ

ΟΡ. ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΡΧΙΕΡΗΝ

ΣΤΡΥΜΟΝ. ΚΟΙΤΕΣ
ΛΟΝΟΙΣ ΓΕΡΕΣΙΩΝ

Μ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Μ. ΧΑΛΚΕΔΩΝΙΟΥ
Μ. ΖΕΦΕΡΩΝΟΥ
Μ. ΑΝΝΑΤΟΛΩΝΙΟΥ
Μ. ΚΑΛΚΕΔΩΝΙΟΥ
Μ. ΠΑΝΚΡΑΤΟΥ
Μ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

Μ. ΔΟΝΑΤΟΥ
Μ. ΣΥΝΕΚΡΟΥ

Μ. ΔΥ. ΠΑΝΤΕΛΕΩΝΟΥ

Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Μ. ΠΕΤΡΟΥ
Μ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Μ. ΒΛΑΔΙΜ. Ο. Μ. ΚΡΑΥΤΣΚΟΥ

ΧΑΡΤΗΣ
ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
Α Ω

Μ. ΠΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΣ
Μ. ΤΟΥΝΟΥ
Μ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
Αγιου Παύλου

ΝΕΟΛΑΜ
ΕΚΔΟΣΗ
1927

Ν.Δ. ΠΡΟΣΟΨΙΣ

ΟΝΙΣ ΑΡΧΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΙΒΩΤΟΣ